

2022

VÝROČNÁ SPRÁVA

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Obsah

Príhovor ministra	02
--------------------------	-----------

1 Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky	03
---	-----------

2 Doprava	12
----------------------------	-----------

3 Elektronické komunikácie a poštové služby	36
--	-----------

4 Bytová politika, stavebníctvo a mestský rozvoj	43
---	-----------

5 Cestovný ruch	48
----------------------------------	-----------

6 Eurofondy	54
------------------------------	-----------

Vážené dámy, vážení páni,

rok 2022 bol rokom výziev, ale aj významných úspechov. Po dvoch náročných rokoch pandémie nás zasiahli nové okolnosti spojené s vojenským konfliktom na Ukrajine. Už v priebehu pár dní od vypuknutia konfliktu sme spustili webovú platformu na pomoc odídencom, hľadali sme pre nich ubytovanie, organizovali ich dopravu z hraníc a poskytovali finančnú pomoc hotelom za ich ubytovanie. To si vyžadovalo enormné nasadenie kolegov a intenzívnu spoluprácu s ďalšími rezortmi. Pomoc sa nám podarilo zorganizovať a poskytnúť bezpečné a dôstojné útočisko ľuďom utekajúcim z Ukrajiny. Za to patrí všetkým, ktorí na tom pracovali, moja veľká vďaka.

Popri tejto mimoriadnej agende sme pokračovali v práci na kľúčových projektoch. Vo výstavbe diaľnic a rýchlostných ciest sme dosiahli významné pokroky. Reštartovali sme výstavbu úseku D1 Hubová – Ivachnová, prerazili sme tunel Čebrať a podpísali sme zmluvu na výstavbu kľúčovej križovatky D1/D4. Tieto kroky nás približujú k tomu, aby sa dlhodobé projekty stali realitou a prispeli k zlepšeniu dopravnej infraštruktúry na Slovensku.

V oblasti železničnej dopravy sme zaznamenali ďalšie dôležité míľniky. Schválili sme plán liberalizácie železníc a úspešne sme ukončili súťaž na trať Bratislava – Komárno. Som presvedčený, že nový reformný grafikon zlepší cestovanie viac ako 90 % cestujúcim a napokon potvrdí našu víziu zefektívniť verejnú dopravu pre občanov.

Veľkou prioritou sa stal aj plán obnovy, v rámci ktorého sme vyhlásili dve výzvy. Prvá podporuje výstavbu cyklistickej infraštruktúry s alokáciou 105 miliónov €, druhá sa zameriava na obnovu historických a pamiatkovo chránených budov, kde je k dispozícii 240 miliónov €. Tieto projekty nám pomáhajú budovať zelenšiu a udržateľnejšiu budúcnosť, pričom vytvárajú príležitosti pre stavebný sektor a odborníkov naprieč celým Slovenskom.

Rok 2022 priniesol aj nové výzvy spojené s rastom cien stavebných materiálov, čo bol pre celý stavebný sektor jeden z najväčších problémov. Spoločne s odborníkmi a partnermi sme vytvorili mechanizmy na porovnávanie cien v rôznych obdobiach, ktoré nám pomáhajú eliminovať vplyv zdražovania a umožňujú efektívne pokračovať v realizácii projektov. Zároveň sme pomohli podnikateľom v cestovnom ruchu, ktorým sme vyplatili viac ako 185 miliónov €. Táto podpora je dôkazom, že na Slovensku má cestovný ruch svoje pevné miesto a perspektívu.

Tieto úspechy by nebolo možné dosiahnuť bez všetkých kolegov na ministerstve a z podriadených organizácií. Ďakujem Vám za Vašu prácu, a to nielen v bežnej agende, ale aj v mimoriadnych situáciách, akými boli pandémie a vojna na Ukrajine.

Andrej Doležal

minister dopravy a výstavby SR

An aerial photograph showing a multi-lane highway and a railway track running through a dense forest. The trees are in various shades of green, yellow, and orange, indicating autumn. In the background, there are rolling hills and mountains under a clear sky. A large white letter 'T' is superimposed on the left side of the image.

T

**MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY**

1.1 Vedenie ministerstva

Andrej Doležal

minister dopravy a výstavby SR

Po absolvovaní Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej Karola Adlera si zvolil štúdium v oblasti regulácie a riadenia procesov, špecializáciu v oblasti návrhu riadiacich algoritmov a optimalizácie na Fakulte elektrotechniky a informatiky STU. Štúdium ukončil inžinierskym titulom v roku 2004.

Má bohaté skúsenosti v oblasti líniového manažmentu a strategického rozvoja spoločnosti v oblasti médií a telekomunikácií a tiež dlhoročnú prax v oblasti riadenia väčšieho tímu ľudí (450+), zodpovednosti za zverený rozpočet, ale najmä zručnosti v oblasti spájania kultúrne, regionálne i odborne rozdielnych pracovných štruktúr v spoločnosti. V rámci dobrovoľníctva sa venuje výučbe študentov na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej Karola Adlera, ktorú sám navštevoval.

V rokoch 2004 – 2008 pôsobil ako konzultant pre Siemens PSE pre Slovensko a Rakúsko. Svoje technické zručnosti využil v rokoch 2008 – 2012 ako technický riaditeľ pre Markízu, neskôr aj pre RTVS. V roku 2018 sa stal riaditeľom sekcie inovácií pre spoločnosť Towercom, a. s., kde pôsobil až do roku 2020.

Do funkcie ministra dopravy a výstavby SR bol vymenovaný v marci 2020.

Katarína Bruncková

štátna tajomníčka

Študovala na Univerzite Komenského v Bratislave na Právnickej fakulte, neskôr na Vysokej škole Danubius, kde získala doktorandský titul v odbore obchodné a finančné právo v roku 2015.

Po ukončení štúdia na Univerzite Komenského nastúpila v roku 2002 na pozíciu právničky pre Slovenskú kanceláriu poisťovateľov v Bratislave. Ešte v tom istom roku začala pracovať ako štátny radca na legislatívnom odbore na Úrade pre štátnu službu, kde pôsobila do roku 2004. Uplatnenie našla aj ako právnička pre spoločnosť T-mobile Slovensko, a. s. V roku 2006 nastúpila na pozíciu advokátsky koncipient a v roku 2008 sa stala konateľkou a zároveň advokátkou advokátskej kancelárie Winton s.r.o., kde pôsobila až do roku 2020.

Do funkcie štátnej tajomníčky bola vymenovaná v marci 2020.

Jaroslav Kmet'

štátny tajomník

Študoval na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite na Fakulte ekonomiky a manažmentu v Nitre. Štúdium ukončil štátnou skúškou v roku 1997.

Jeho profesionálne pôsobenie sa začínalo na pozícii experta pre agrárne politiky a ekonomické nástroje pre Ministerstvo hospodárstva SR. V roku 2000 sa stal zástupcom viceprezidenta pre OTP banku Slovensko na pozícii senior metodik. Ako riaditeľ pre stratégiu a marketing v TOP Events získal zručnosti pri práci s ľuďmi, kde pracoval do roku 2003.

Neskôr pôsobil ako Interim manažér a vďaka svojim skúsenostiam prešiel na pozíciu aliančného manažéra pre public sector a health-care v Hewlett-Packard CEE, kde pracoval do roku 2011. Na miesto generálneho riaditeľa pre spoločnosť Managing Director nastúpil v roku 2011, od roku 2015 pôsobil ako generálny riaditeľ pre Oracle Slovensko a v roku 2018 sa stal generálnym riaditeľom sekcie IT verejnej správy pre Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, kde pôsobil do apríla 2020.

Do funkcie štátneho tajomníka bol vymenovaný v apríli 2020.

Martin Janáček

generálny tajomník služobného úradu

Študoval na Materiálovotechnologickej fakulte Slovenskej technickej univerzity, ktorú ukončil štátnou záverečnou skúškou v roku 2001.

V rokoch 2002 – 2014 pôsobil pre spoločnosť T-mobile, neskôr Slovak Telekom v oblasti účtovníctva, najskôr ako major account manager a následne key account manager. Na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu SR pôsobil od roku 2014 do roku 2018 ako generálny riaditeľ sekcie informatiky. V roku 2018 prešiel na Ministerstvo kultúry SR, kde zastával funkciu generálneho riaditeľa sekcie podporných programov a služieb.

Do funkcie generálneho tajomníka služobného úradu bol vymenovaný v marci 2020.

1.2 Profil ministerstva

Podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je ministerstvo ústredným orgánom štátnej správy pre:

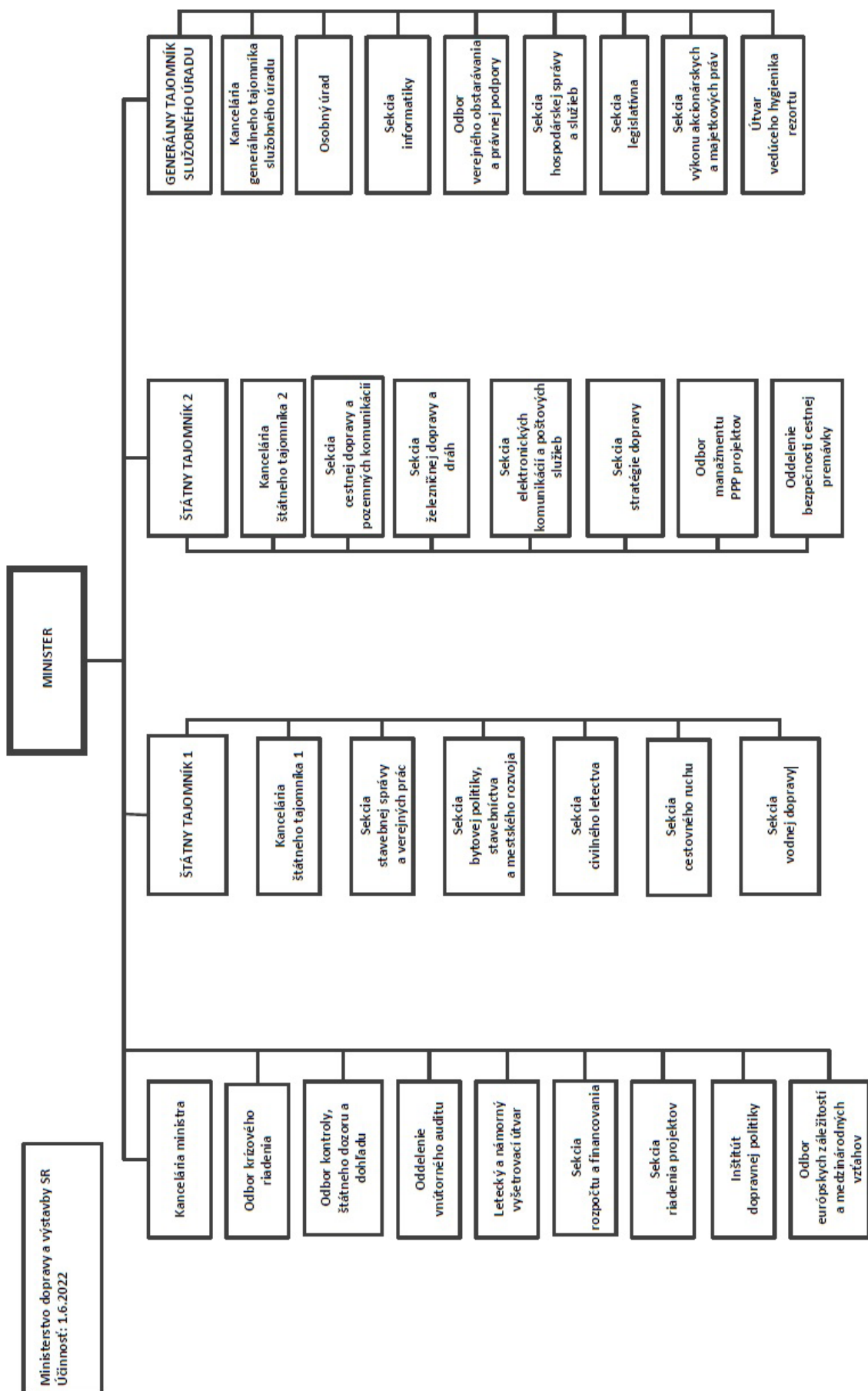
- a) dráhy a dopravu na dráhach,
- b) cestnú dopravu,
- c) kombinovanú dopravu,
- d) pozemné komunikácie,
- e) vnútrozemskú plavbu a prístavy, námornú plavbu,
- f) civilné letectvo,
- g) pošty,
- h) telekomunikácie,
- i) verejné práce,
- j) stavebný poriadok a územné plánovanie okrem ekologických aspektov,
- k) stavebnú výrobu a stavebné výrobky,
- l) tvorbu a uskutočňovanie bytovej politiky,
- m) poskytovanie štátnej prémie k stavebnému sporeniu a štátneho príspevku k hypotekárnym úverom,
- n) cestovný ruch,
- o) energetickú hospodárnosť budov,
- p) tvorbu a uskutočňovanie politiky mestského rozvoja.

Ministerstvo plní funkciu štátneho dopravného úradu a námorného úradu a úradu pre verejnú regulovanú službu.

V roku 2022 boli na ministerstve na základe rozpočtových opatrení a rozhodnutí ministra realizované viaceré organizačné zmeny, z ktorých boli najvýznamnejšie tie, ktoré sa týkali: zmien v sekcii stavebnej správy a verejných prác, vytvorenia sekcie stratégie dopravy a odboru národného koordinátora inteligentnej mobility.

1.3 Organizačná štruktúra

Osobitná príloha na strane 7.

1.4 Subjekty v pôsobnosti ministerstva

Sekcia výkonu akcionárskych a majetkových práv je priereзовým útvarom ministerstva. Do jej pôsobnosti patrí najmä zabezpečenie práv a povinností akcionára – Slovenskej republiky zastúpenej ministerstvom v obchodných spoločnostiach s majetkovou účasťou štátu, zabezpečenie zakladateľských / zriaďovateľských práv a povinností v subjektoch patriacich do pôsobnosti ministerstva, sledovanie ich hospodárenia, následne aj dohľad zameraný na nakladanie s majetkom štátu v správe podriadených subjektov rezortu dopravy a výstavby, štátne rezortné štatistické zisťovanie a administratívne rezortné zisťovanie, a tiež príprava, koordinácia, vyhodnocovanie a sledovanie výsledkov úloh výskumu a vývoja.

Výkon akcionárskych práv a povinností v obchodných spoločnostiach a zriaďovateľská pôsobnosť

K 31. 12. 2022 bolo v pôsobnosti ministerstva 13 akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu, a to **7 akciových spoločností so 100 %-nou majetkovou účasťou štátu**: Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s., Slovenská pošta, a.s., Národná diaľničná spoločnosť, a.s., Verejné prístavy, a.s., Letisko Sliač, a.s. „v likvidácii“, a Letisko M. R. Štefánika – Airport Bratislava, a.s. (BTS). Ďalej **1 akciová spoločnosť s majoritnou účasťou štátu nad 90 %**, a to Letisko Poprad – Tatry, a.s., **5 akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu do 35 %**, a to Letisko Košice – Airport Košice, a.s., Letisková spoločnosť Žilina, a.s., Letisko Piešťany, a.s., Metro Bratislava, a.s., 365.bank, a.s.

V priebehu roka 2022 vstúpila obchodná spoločnosť Letisko Sliač, a.s., do likvidácie, a to dňom 17. 02. 2022. Likvidácia spoločnosti nebola do konca roka ukončená a naďalej pokračuje. Pri ostatných obchodných spoločnostiach nedošlo k žiadnej podobnej zmene, ani k zmene percentuálnej výšky majetkového podielu štátu.

V rámci výkonu práv akcionára boli pripravované podklady a dokumenty k problematikám obchodných spoločností prerokovávaným na valných zhromaždeniach a k prijímaným rozhodnutiam akcionára, ktorým je Slovenská republika v zastúpení ministerstva. V obchodných spoločnostiach boli prijímané rozhodnutia o strategických a koncepčných otázkach obchodných spoločností, ich podnikateľských a investičných plánoch, o nakladaní s majetkom týchto spoločností s dôrazom na zlepšovanie ich hospodárskych výsledkov a prijímanie opatrení pre ich ekonomický rast, ako aj rozhodnutia týkajúce sa personálneho obsadenia v orgánoch akciových spoločností.

Počas roka 2022 bol vykonávaný pravidelný monitoring ekonomických ukazovateľov a kontrola plnenia cieľov stanovených v podnikateľských plánoch obchodných spoločností s majoritnou účasťou štátu. Od roku 2022 bol nastavený a spustený pilotný spôsob monitorovania, reportingu a následného vyhodnocovania kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI – Key Performance Indicators), ktoré reflektovali a dopĺňali strategické, top a operatívne ciele nastavené v podnikateľských plánoch. Tento systém, nastavený spoločnosťami s majoritnou účasťou štátu v súčinnosti s ministerstvom a dosahované ekonomické a prevádzkové výsledky týchto spoločností, boli prezentované počas dvoch Akcionárskych dní, ktoré sa uskutočnili v termínoch 04. – 06. 04. 2022 a 06. – 07. 12. 2022.

K 31. 12. 2022 boli v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva:

- **1 iná právnická osoba** Železnice Slovenskej republiky,
- **1 štátny podnik** Letové prevádzkové služby, š. p.,
- **5 rozpočtových organizácií**, a to Slovenská správa ciest, Slovenská stavebná inšpekcia, Dopravný úrad, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a SLOVAKIA TRAVEL,
- **1 účelový fond** Štátny fond rozvoja bývania a
- **2 neziskové organizácie**, a to Výskumný ústav spojov, n. o., a Technický a skúšobný ústav stavebný, n. o.

V priebehu roka 2022 nedošlo k vzniku ani zániku subjektov v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva, ani k ich podstatným zmenám.

Oblasť správy majetku štátu a nakladania s prioritným majetkom obchodných spoločností

V rámci nakladania s majetkom štátu vydalo v roku 2022 ministerstvo 2 súhlasy na prenájom majetku Slovenskej správy ciest a 2 súhlasy na prevod vlastníckeho práva k pozemným komunikáciám v správe Slovenskej správy ciest v nadväznosti na nové usporiadanie cestnej siete. Zároveň vydalo 139 súhlasov na odpredaj prebytočného majetku pre Železnice Slovenskej republiky. Vláda SR udelila 3 súhlasy na odpredaj nepotrebného majetku Železníc Slovenskej republiky v súlade s platnými právnymi predpismi.

V rámci posudzovania nakladania s prioritným infraštruktúrnym majetkom ministerstvo vydalo 24 súhlasov pre Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s., a 19 súhlasov pre Verejné prístavy, a. s., na platnosť nájomných zmlúv na prenájom ich majetku iným právnickým alebo fyzickým osobám podľa osobitných predpisov.

1.5 Personálne otázky

V roku 2022 ministerstvo zamestnávalo v priemere 614,4 zamestnancov. K 31.12.2022 bol skutočný počet zamestnancov 614 v nasledovnom vekovom a vzdelanostnom zložení:

vekové zloženie			
vek	muži	ženy	spolu
od 19 – do 30 rokov	38	43	81
od 31 – do 40 rokov	85	106	191
od 41 – do 50 rokov	65	119	184
od 51 – do 60 rokov	31	77	108
nad 60 rokov	19	31	50
spolu	238	376	614

Vzdelávanie zamestnancov

Vzdelávanie štátnych zamestnancov ministerstva je zabezpečované podľa zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Úradu vlády Slovenskej republiky č. 126/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vzdelávaní štátnych zamestnancov. Vzdelávanie zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme určuje zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Na predmetné právne normy nadväzuje služobný predpis č. 29/2017, ktorým sa upravuje postup pri zabezpečovaní kontinuálneho vzdelávania štátnych zamestnancov v znení neskorších predpisov a ktorý primerane rieši aj vzdelávanie zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme.

Kontinuálne vzdelávanie zamestnancov ministerstva bolo v roku 2022 zabezpečené s využitím systémového prístupu (analýza a identifikácia vzdelávacích potrieb, plánovanie, realizácia a vyhodnotenie vzdelávania) v súlade s Plánom kontinuálneho vzdelávania na ministerstve v kalendárnom roku, ktorý reagoval na aktuálne požiadavky zamestnancov (najmä na základe individuálnych plánov kompetenčného vzdelávania), organizačných útvarov a služobného úradu podľa potrieb plnenia rezortných úloh. Zamestnanci ministerstva absolvovali spolu 436 vzdelávacích aktivít. Čerpanie finančných prostriedkov štátneho rozpočtu, určených na vzdelávanie zamestnancov, predstavovalo 63 267,62 €.

Kontinuálne vzdelávanie zamestnancov pozostávalo z adaptačného a kompetenčného vzdelávania. Adaptačné vzdelávanie štátnych zamestnancov v skúšobnej dobe a s ním spojené vzdelávanie ďalších nových zamestnancov poskytovalo účastníkom informačný základ, odborné vedomosti a zručnosti potrebné na plnenie úloh v rámci organizačného útvaru. Adaptačné vzdelávanie štátnych zamestnancov sa konalo pod vedením mentora.

Najrozsiahljšiu skupinu vzdelávacích aktivít kompetenčného vzdelávania tvorili semináre k odborným témam v súlade s pôsobnosťou ministerstva. Osobitná pozornosť bola venovaná vzdelávaniu v oblasti prevencie korupcie s cieľom posilniť protikorupčné správanie zamestnancov. Jazyková príprava zahŕňala kurzy anglického, francúzskeho, nemeckého a ruského jazyka a školenia na zlepšenie úrovne používania štátneho jazyka v úradnom styku. Pre vedúcich zamestnancov (prednostne pre nových vedúcich štátnych zamestnancov) boli zabezpečené vzdelávacie aktivity na zdokonaľovanie manažérskych zručností. Pozornosť bola venovaná aj osobnostnému rozvoju a vzdelávaniu zamestnancov v oblasti informačných technológií.

V súlade s príslušnými právnymi predpismi ministerstvo zabezpečilo odbornú prípravu na získanie osobitného kvalifikačného predpokladu pre zamestnancov obcí zabezpečujúcich činnosť stavebného úradu a prenesený výkon štátnej správy na úseku bývania.

V súlade s Odvetvou koncepciou odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolaní a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby SR, vypracovanou podľa zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ministerstvo, ako koordinátor rezortného odborného vzdelávania a prípravy, participovalo na propagácii a podpore odborného vzdelávania v rámci rezortu organizovaním prezentačných výstav a súťaží pre stredné odborné školy (najmä podujatie Študuj dopravu v Bratislave, Vrútkach a Trnave, predstavenie škôl na veľtrhu CONECO, súťaž o Cenu ministra dopravy a výstavby SR Maják pre dopravu).

vzdelanie zamestnancov			
vzdelanie / education	muži	ženy	spolu
základné vzdelanie	0	0	0
stredné vzdelanie (SOU)	5	1	6
úplné stredné všeobecné vzdelanie (ÚSV)	4	8	12
úplné stredné odborné vzdelanie (ÚSO)	7	41	48
vyššie odborné vzdelanie	0	1	1
vysokoškolské I. stupňa	4	8	12
vysokoškolské II. stupňa	205	299	504
vysokoškolské III. stupňa	13	18	31
spolu	238	376	614

1.6 Rezortné ocenenia

V roku 2022 sa uskutočnili dve slávnostné podujatia pod záštitou ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Dňa 9. septembra 2022 pri príležitosti Dňa železničiarov odovzdal minister na slávnostnom aktíve železničiarov v Košiciach ocenenia ministra dopravy a výstavby 53 zamestnancom Železníc Slovenskej republiky, Železničnej spoločnosti Slovensko a Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia. Z rúk ministra prevzalo 24 ocenených „Poctu ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky“, 26 ocenených „Titul ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky“ a 3 ocenení „Uznanie ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky za záslužný čin“, pretože svojím počinaním zachránili ľudské životy a zabránili značným materiálnym škodám na majetku.

Dňa 11. novembra 2022 v Bratislave sa uskutočnilo slávnostné odovzdávanie rezortných ocenení, kde za prítomností ministra dopravy a výstavby SR bolo ocenených 38 zamestnancov z oblasti dopravy, dopravnej infraštruktúry, pôšt, výstavby a stavebníctva. Z rúk ministra prevzalo 12 ocenených „Poctu ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky“, 22 ocenených „Titul ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky“ a 4 ocenení „Uznanie ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky za zásluhy o rozvoj rezortu“.

Rezortné ocenenia sú poďakovaním za:

- trvalé preukazovanie mimoriadnych schopností a dosahovanie vynikajúcich pracovných výsledkov,
- jazdu bez nehody,
- zabezpečenie starostlivosti o cestný majetok štátu a údržbu cestnej siete,
- zásluhu na riadení a správe spoločnosti a prípravu odborníkov,
- tvorbu, koordináciu a uplatnenie výsledkov vedy a techniky v praxi,
- pracovnú vernosť a celoživotný prínos pre rozvoj rezortu.

Všetci ocenení zamestnanci sa zaslúžili o rozvoj alebo šírenie dobrého mena spoločnosti, v ktorej pracujú, väčšina z nich celý svoj profesijný život.

1.7 Komunikácia s verejnosťou

Rok 2022 bol pre Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky rokom plným výziev, ako aj významných úspechov. Po dvoch náročných rokoch pandémie sa objavili nové okolnosti spojené s vojenským konfliktom na Ukrajine. Odbor komunikácie okamžite reagoval na túto situáciu a spustil webovú platformu na pomoc odídencom. Spolupracoval pri organizácii a zabezpečení ubytovania, dopravy z hraníc a poskytovanie finančnej pomoci hotelom za ich ubytovanie. Odbor komunikácie sa podieľal na koordinácii tejto mimoriadnej agendy, pričom bol nevyhnutný intenzívny kontakt s ďalšími rezortmi a organizáciami. Vďaka nasadeniu kolegov a efektívnej komunikácii sa podarilo poskytnúť bezpečné a dôstojné útočisko ľuďom utekajúcim z Ukrajiny.

Popri tejto mimoriadnej agende pokračoval odbor komunikácie v zabezpečovaní informovanosti o kľúčových projektoch ministerstva. V oblasti výstavby diaľnic a rýchlostných ciest dosiahol minister významné pokroky, o ktorých odbor komunikácie pravidelne informoval verejnosť. Medzi kľúčové aktivity patrilo reštartovanie výstavby úseku D1 Hubová – Ivachnová, prerazenie tunela Čebrať a podpísanie zmluvy na výstavbu križovatky D1/D4.

V oblasti železničnej dopravy odbor komunikácie podporil medializáciu schválenia plánu liberalizácie železníc a úspešného ukončenia súťaže na trať Bratislava – Komárno. S dôrazom na efektivitu verejnej dopravy bol pravidelne komunikovaný nový reformný grafikon, ktorý má pozitívny dopad na viac ako 90 % cestujúcich.

Rok 2022 bol aj rokom pokračujúcich aktivít v rámci plánu obnovy. Odbor komunikácie zabezpečoval informovanie verejnosti o dvoch významných výzvach. Prvá sa zameriavala na výstavbu cyklistickej infraštruktúry s alokáciou 105 miliónov € a druhá na obnovu historických a pamiatkovo chránených budov s alokáciou 240 miliónov €. Tieto projekty, ktoré podporujú udržateľnú budúcnosť, boli komunikované prostredníctvom rôznych kanálov s cieľom vytvoriť širšie povedomie o ich prínose.

V súvislosti s rastom cien stavebných materiálov odbor komunikácie zabezpečil adekvátne informovanie o nových mechanizmoch na porovnávanie cien v rôznych obdobiach, čím pomáhal minimalizovať dopady cenových zmien na realizáciu projektov. Rovnako bol odbor komunikácie zodpovedný za prezentáciu podpory podnikateľom v cestovnom ruchu, v rámci ktorej bolo vyplatených viac ako 185 miliónov €. Tento krok pomohol udržať stabilitu a perspektívu sektora.

Na priamu komunikáciu s verejnosťou využíva Odbor komunikácie občiansku infolinku a mailovú adresu obcan@mindop.sk, kde denne vybavuje desiatky podnetov a otázok od občanov. Ministerstvo zároveň ako povinná osoba v súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v roku 2022 prijalo 341 žiadostí.

Odbor komunikácie využíval moderné nástroje komunikácie, ako sú sociálne siete, webová stránka a livestreamy s ministrom dopravy, čím zabezpečoval transparentnú a pravidelnú informovanosť verejnosti o činnosti ministerstva a dôležitých projektoch. Tieto aktivity prispeli k budovaniu pozitívneho obrazu ministerstva a zvyšovaniu dôvery verejnosti v jeho prácu.

2

DOPRAVA

2.1 Cestná infraštruktúra

V oblasti cestnej infraštruktúry bolo v roku 2022 hlavnou prioritou dokončenie hlavných koridorov cestnej infraštruktúry, najmä D1, D3, R4 a zlepšenie podmienok cestnej infraštruktúry aj na ďalších významných ťahoch.

2.1.1 Dialnice a rýchlostné cesty

V kompetencii špeciálneho stavebného úradu pre dialnice je povoľovanie stavieb dialnic, povoľovanie zmien týchto stavieb pred dokončením, povoľovanie stavebných úprav na dialniciach a povoľovanie predčasného a trvalého užívania stavieb dialnic. V rámci tejto činnosti boli v roku 2022 dané do predčasného užívania tieto stavby :

- Rýchlostná cesta R2 Kriváň – Lovinobaňa, Tomášovce, úsek: Mýtna – Lovinobaňa, Tomášovce
- Rýchlostná cesta R1 Beladice – Tekovské Nemce
- Rýchlostná cesta R2 Zvolen východ – Pstruša
- Dialničný privádzač Lietavská Lúčka – Žilina, II. etapa
- D1 Bratislava – Trnávka, dostavba dialničnej križovatky, I. etapa výstavby
- D1 Dialničný most e. č. D1-229 Podbanské, ľavý most
- R1 - Pravostranné odpočívadlo Pohranice
- R1 - Ľavostranné odpočívadlo Pohranice
- Rýchlostná cesta R4 Košice - Milhošť, odpočívadlo
- Rýchlostná cesta R7 Dunajská Lužná - Holice – Veľké obojstranné odpočívadlo Blatná na Ostrove vpravo
- Rýchlostná cesta R7 Dunajská Lužná – Holice - Veľké obojstranné odpočívadlo Blatná na Ostrove vľavo a do trvalého užívania stavby :
- Dialnica D4 Bratislava, Jarovce – Ivanka, sever (km 0,0 – 6,5)
- Dialnica D4 Bratislava, Ivanka sever – Rača (km 0,0 – 4,4)
- Rýchlostná cesta R7 Bratislava, Prievoz – Bratislava, Ketelec
- Stredisko správy a údržby dialnice D4 a R7

2.1.2 Cesty I. triedy

Na cestách I. triedy boli prioritne z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra zabezpečené rekonštrukcie mostných objektov a realizované modernizácie úsekov ciest I. triedy. Medzi väčšie projekty, ktoré boli v roku 2022 vo výstavbe, patria I/68 Plavnica, preložka cesty, I/66 Brezno obchvat, II. etapa I. úsek a I/9 v úseku Chocholná – Mníchova Lehota.

Veľkoplošná oprava a údržba ciest I. triedy

V roku 2022 sa pokračovalo v prácach a čerpaní finančných zdrojov prostredníctvom Memoranda na Zabezpečenie spolupráce na financovaní a realizácii projektu „Veľkoplošná oprava a údržba ciest I. triedy“. Slovenská správa ciest v roku 2022 preinvestovala 33,01 mil. € na opravy ciest I. triedy v rámci celého Slovenska. Opravených bolo cca 84,774 km ciest I. triedy.

2.1.3 Legislatíva

V roku 2022 boli zo strany OCI zabezpečené legislatívne procesy:

Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 521/2022 Z. z. ktorou sa mení vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 228/2020 Z. z., ktorou sa vymedzujú úseky dialnic, ciest I. triedy a ciest II. triedy s výberom mýta v znení neskorších predpisov

Zákon č. 181/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 249/2011 Z. z. o riadení bezpečnosti pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 177/2018 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Nariadenie vlády SR č. 470/2022 Z. z., ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 410/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška úhrady dialničnej známky za užívanie vymedzených úsekov dialnic a rýchlostných ciest v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 19/2020 Z. z.

Revízia STN týkajúcich sa projektovania dialnic, ciest a miestnych ciest

V zmysle platnej zmluvy o dielo boli do konca roku 2022 odovzdané Návrhy STN 73 6101, STN 73 6102, STN 73 6110, STN 73 6100. Násled-

ne boli postúpené na verejné pripomienkovanie.

2.1.4 Spoplatnenie cestnej siete

Vozidlá nad 3,5 tony sú na cestnej sieti spoplatňované elektronickou formou výberu výkonového mýta a vozidlá do 3,5 tony sú spoplatňované na diaľniciach prostredníctvom elektronických diaľničných známok.

Mýto

Systém elektronického výberu mýta založený na satelitnej technológii pokrýval ku koncu roka 2022 sieť 8 237,8 km diaľnic, ciest I. a II. triedy. Celkový objem vybraného mýta v roku 2022 bol cca 230 649 tis. €, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 3,46 % viac.

Mýtny tender

V príprave je posledná časť verejného obstarávania nového spôsobu prevádzky kontrolného systému výberu mýta. Podstatnou zmenou je oproti súčasnemu nastaveniu je, že nový mýtny systém si bude NDS prevádzkovať sama.

Dokončené bolo zabezpečenie:

- komunikácie s poskytovateľmi mýtnych služieb – zabezpečenie komunikačných a kontaktných kanálov, definovanie komunikačných matíc s TSP (poskytovatelia mýtnych služieb),
- sprístupnenie DEV prostredia na požiadanie pre TSP (poskytovatelia mýtnych služieb)
- v rámci prevodu čiastkovej služby EETS bola vykonaná fyzická obhliadka novo nadobudnutého dlhodobého majetku,
- prevodu čiastkovej služby EETS do NDS,
- technickej a zmluvnej komunikácie s TSP počas akreditácie a počas prevádzky EETS (Key account management TSP).

Diaľničné známky

Vozidlá s celkovou hmotnosťou do 3,5 tony, ktoré používajú spoplatnenú sieť diaľnic, podliehajú časovému spoplatneniu prostredníctvom elektronických diaľničných známok.

Spoplatnená sieť ku koncu roka 2022 zahŕňala 766 km diaľnic, pričom ceny a typy známok sa od roku 2012 nezmenili, ročná a 365-dňová – 50 €, mesačná – 14 € a 10-dňová – 10 €. Elektronickú diaľničnú známku môže zákazník uhradiť cez elektronické obchodné kanály – internetový portál a mobilnú aplikáciu pre mobilné zariadenia alebo v sieti obchodných miest – najčastejšie čerpacích staníc, či prostredníctvom samoobslužných zariadení umiestnených najmä na hraničných priechodoch. Príjem z úhrady elektronických diaľničných známok predstavoval 84 036 tis. €, čo je nárast oproti roku 2021 o cca 18,3 %.

2.1.5 Projekty verejno-súkromného partnerstva

Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky je verejným obstarávateľom dvoch strategických PPP projektov, ktorými sú PPP projekt rýchlostnej cesty R1 Nitra – Tekovské Nemce spojenej so severným obchvatom Banskej Bystrice a PPP projekt diaľnice D4 Jarovce – Rača spojenej s rýchlostnou cestou R7 Bratislava, Prievoz – Holice.

V rámci PPP projektu R1 boli v roku 2022 uvedené do užívania motoristickej verejnosti dve odpočívadlá typu B situované v katastri obce Pohranice na oboch stranách rýchlostnej cesty R1, vrátane čerpacích staníc, work-out zóny, oddychovej zóny a príslušných komunikácií.

Kontrolné merania hladiny hlukovej záťaže z rýchlostnej cesty R1 boli vykonané aj v roku 2022 a preukázali výrazné zníženie hladín hodnôt hluku v dotknutých oblastiach aglomerácie mesta Nitra, pričom namerané hodnoty boli v každom meracom bode nižšie ako limitné hodnoty normy pre deň, večer aj noc stanovené platnými právnymi predpismi.

V rámci PPP projektu R1 pokračovali aj v roku 2022 aktivity súvisiace s ochranou životného prostredia, energetickej efektívnosti a udržateľnosti. V kontexte odpadového hospodárstva išlo o projekt recyklácie odpadov, vďaka ktorému je všetok odpad koncesionára recyklovaný prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV). Na úrovni koncesionára a operátora sa uskutočnil aj zber elektronického odpadu pre zamestnancov, ktorý bol následne bezplatne recyklovaný. Na odpočívadlách Tekovské Nemce bola vykonaná rekonštrukcia viac ako 160 odpadkových košov a prerobené usporiadanie, aby bola recyklácia prístupnejšia vodičom. V roku 2023 pribudnú odpadkové koše na separovaný zber odpadu aj na odpočívadlách Pohranice.

V rámci projektu „PR1BEENA“ bolo s podporou koncesionára PPP projektu R1 umiestnených v Nitrianskom regióne už viac ako 60 včelích úlov. Vytvorená bola aj spolupráca s migrujúcim včelárom, aby sa vytvorilo ešte viac príležitostí pre rozvoj miestnej biodiverzity. V rámci environmentálnych aktivít koncesionára PPP projektu R1 bola vykonaná komplexná analýza spotreby energie, ktorá viedla k príprave projektu na inštaláciu solárnych (FV) panelov. Projekt zahŕňa inštaláciu 96 panelov s celkovým výkonom 40 kWh. Tieto iniciatívy predstavujú kroky na zníženie emisií uhlíka a podporu udržateľných postupov pri spotrebe energie v rámci projektu.

Koncesionár PPP projektu D4R7 aj v roku 2022 úspešne pokračoval v poskytovaní vysokej dostupnosti projektovej cestnej komunikácie. Z hľadiska nárastu intenzít dopravy na jednotlivých úsekoch diaľnice D4 a rýchlostnej cesty R7 možno konštatovať, že čoraz viac užívateľov víta prínos PPP projektu D4R7.

V rámci roka 2022 sa koncesionárovi PPP projektu D4R7 podarilo sprevádzkovať aj čerpace stanice na odpočívadlách Rovinka vybavené elektro-nabíjacími stanicami, čo malo pozitívny ohlas medzi rodiacou sa komunitou užívateľov elektromobilov. Pre zvýšenie komfortu cyklistov koncesionár taktiež implementoval špeciálne výplne do mostných záverov na Dunajskom súmostí.

V rámci dokončovacích prác na PPP projekte D4R7 koncesionár dokončil stredisko správy a údržby, vďaka čomu bude efektívnejšie poskytovať služby prevádzky a zvyšovať komfort užívateľov diaľnice D4 a rýchlostnej cesty R7. Koncesionár taktiež vykonal aktualizáciu technológie monitoringu projektovej cestnej komunikácie, pričom doplnil dodatočných 76 kamier spolu s automatickou detekciou udalostí využívajúcu prvky umelej inteligencie.

Plán na rok 2023

V rámci výstavby diaľnic budú prebiehať práce na rozostavaných úsekoch D1, R2, R3 a R4. V roku 2023 je naplánované odovzdanie do užívania úseku R4 Prešov, severný obchvat,

I. etapa (4,3 km). V apríli 2023 bolo vyhlásené verejné obstarávanie na zhotoviteľa stavebných prác na projekt R1 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča, I. etapa (3,04 km), pokračuje verejné obstarávanie na zhotoviteľa stavby R4 Prešov – severný obchvat, II. etapa (km 4,3 - 14,5), ktoré bolo vyhlásené v marci 2022.

Slovenská správa ciest sa v roku 2023 zamerala najmä na rekonštrukcie mostných objektov a modernizácie vybraných úsekov ciest I. triedy a bude pokračovať v údržbe a opravách ciest I. triedy vrátane mostov v rámci finančných možností tak, aby v budúcnosti nevyžadovali nákladnejšiu rekonštrukciu. Stavebné práce pokračujú na projektoch I/68 Plavnica, preložka cesty, I/66 Brezno obchvat, II. etapa I. úsek, I/9 v úseku Chocholná – Mníchova Lehota, kde sa v roku 2023 očakáva ich odovzdanie do užívania motoristickej verejnosti.

Investičné projekty výstavby D a RC na rok 2023:

Úsekové stavby	Začínajúca výstavba (km)*	Prebiehajúca výstavba (km)*	Prebiehajúca výstavba (km)*
D1 Lietavská Lúčka – Dubná Skala vrátane tunela Víšňové		13,51	
D1 Hubová – Ivachnová		14,92	
DIAĽNICE SPOLU	0	28,43	0
R1 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča, I. etapa	3,04		
R2 Kriváň - Mýtna		9,10	
R2 Šaca – Košické Oľšany, II. úsek		14,30	
R3 Tvrdošín – Nižná (½ profil)		4,40	4,40
R4 Prešov – severný obchvat, I. etapa			4,30
R4 Prešov – severný obchvat, II. etapa			
R4 Prešov – severný obchvat, II. etapa	10,20		
RÝCHLOSTNÉ CESTY SPOLU	13,24	27,80	8,70

*v tabuľke sú uvedené líniové dĺžky stavieb

Termíny začiatku výstavby sú plánované termíny, ktoré nezahŕňajú prípadné revízne postupy vo verejnom obstarávaní.

2.2 Cestná doprava

2.2.1 Oddelenie cestnej dopravy

V oblasti cestnej dopravy ministerstvo vytvára podmienky pre zapojenie sa cestných dopravcov so sídlom na území Slovenskej republiky do medzinárodnej del'by práce. Pre prepravy uskutočňované mimo územie Európskej únie sa zabezpečujú licencie CEMT a príslušné jednorazové prepravné povolenia.

K 31. 12. 2022 ministerstvo evidovalo:

- **8 625** držiteľov licencie Spoločenstva nákladnej cestnej dopravy,
- **52 357** platných overených kópií vydaných s ohľadom na počet vozidiel podniku prevádzkovateľa cestnej dopravy,
- **873** držiteľov licencie Spoločenstva autokarovej a autobusovej dopravy,
- **3 285** platných overených kópií vydaných s ohľadom na počet vozidiel autokarovej a autobusovej dopravy,
- **4963** vydaných osvedčení vodiča pre medzinárodnú nákladnú cestnú dopravu v prenájme alebo za úhradu podľa licencie Spoločenstva (nárast o 19,7 % oproti roku 2021).

V rámci prepravy nebezpečných vecí v súlade s dohodou ADR bolo v roku 2022 vydaných resp. predĺžených **115** osvedčení o odbornej spôsobilosti bezpečnostného poradcu na prepravu nebezpečných vecí cestnou dopravou, **1 544** ADR osvedčení o školení vodiča a **448** osvedčení o schválení vozidla na prepravu určitých nebezpečných vecí.

V prípade medzinárodnej autobusovej prepravy za rok 2022 evidujeme **12** vydaných povolení na pravidelnú medzinárodnú autobusovú linku v súlade s ustanoveniami nariadenia (ES) č. 1073/2009 o spoločných pravidlách prístupu na medzinárodný trh autokarovej a autobusovej dopravy.

V prípade medzinárodnej autobusovej prepravy za rok 2022 evidujeme **39** vydaných dopravných licencií na pravidelnú medzinárodnú autobusovú linku v súlade so zákonom č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov.

V roku 2022 vstúpil do platnosti **zákon č. 106/2022 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ustanovujú sa podmienky pre autoškoly v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

2.2.2 Oddelenie schvaľovania vozidiel

Štátny dopravný úrad (ŠDÚ) patrí medzi 27 národných schvaľovacích autorít v zoskupení členských štátov Európskej únie. V súlade s ustanovením § 136 ods. 2 zákona

č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov plní funkciu typového schvaľovacieho orgánu a zodpovedá za všetky aspekty typového schválenia vozidiel, systémov, komponentov alebo samostatných technických jednotiek. Na základe medzinárodných dohôd spolupracuje s príslušnými orgánmi krajín Európskeho spoločenstva a orgánmi tretích krajín. Zabezpečuje vzájomnú informovanosť vo vymedzených činnostiach, notifikuje technické služby za Slovenskú republiku v orgánoch Európskych spoločenstiev a v Európskej únii, zastupuje Slovenskú republiku v orgánoch Európskej hospodárskej komisie a Európskej únie v oblasti schvaľovania vozidiel, technických a emisných kontrol a úzko spolupracuje s orgánmi Policajného zboru na všetkých stupňoch riadenia

V rámci uvedenej pôsobnosti ŠDÚ k 31. 12. 2022 eviduje **493** typových schválení EÚ vozidla, **5 060** vnútroštátnych typových schválení vozidla, **1 862** typových schválení systému komponentu alebo samostatnej technickej jednotky a **1 878** osvedčení výrobcov a osvedčení zástupcov výrobcov vozidiel, systémov, komponentov alebo samostatných technických jednotiek.

Ku koncu roka 2022 ŠDÚ eviduje **194** staníc technickej kontroly (STK), **230** pracovísk emisných kontrol vozidiel, 106 pracovísk kontroly originality a **40** pracovísk montáže plynových zariadení.

Druh kontroly		
	Technická kontrola pravidelná	Emisná kontrola pravidelná
Počet spôsobilých vozidiel	1 158 896	1 195 586
Počet nespôsobilých vozidiel	19 157	46 516
Počet dočasne spôsobilých vozidiel	148 850	23 162
Celkový počet vykonaných pravidelných kontrol v roku 2022	1 326 903	1 265 264

*Počty TK a EK za rok 2022

KATEGÓRIA VOZIDLA	INTERVAL TK PRAVIDELNÁ (v rokoch) (po prvom prihlásení / periodicky v lehote)
L3eA1, L4eA1, L6e, O2, R2, R3a, R4a, Ta,	4/4
L3eA2, L3eA3, L4eA2, L4eA3, L5e, L6e <125 cm ³ , L7e, M1, N1, Tb, R3b, R4b,	4/2
M2, M3, N2, N3, O3,O4, taxislužba, L3e, M1, N1 a T - autoškola, M, N -vozidlá záchranných služieb a poruchovú službu plynárenských zariadení s právom prednostnej jazdy, sanitné vozidlá,	1/1
M3 po ôsmich rokoch od prvého prihlásenia	periodicky v polročných lehotách

*Lehoty pravidelných TK pre niektoré kategórie vozidiel

Výsledky KO	
Dočasne spôsobilé	931
Nespôsobilé	97
Spôsobilé	102 631
Celkový počet vykonaných KO v roku 2022	103 659

*Výsledkov KO za rok 2022

Pracoviská montáže plynových zariadení vykonali 1430 prestavieb motorových vozidiel s montážou plynového zariadenia LPG resp. CNG.

Významným krokom k zabezpečeniu nie len bezpečnosti cestnej premávky ale aj ochrane prevádzkovateľov vozidiel pri ich kúpe je prevádzka Registra prevádzkových záznamov vozidiel (RPZV). Do RPZV sú zaznamenávané údaje a zmeny o vozidle, ktoré nastanú počas jeho prevádzky, údaje o TK, EK, servisných opravách, poistných udalostiach, stave odometra. O výpis z RPZV (tzv. ODO-PASS) je možné požiadať na pracoviskách kontroly originality vozidiel (PKO). Cieľom RPZV ako aj samotných PKO je zabezpečiť ochranu prevádzkovateľov vozidiel najmä pri podvodoch, ktoré vznikajú neoprávnenou manipuláciou so stavom odometra (počet najazdených km), neoprávnením zásahom do identifikátorov vozidla alebo do konštrukcie a do dokladov.

Do rozsahu činností ŠDÚ taktiež patrí zabezpečovanie distribúcie osvedčení o evidencii a technických osvedčení vozidla. Pre potreby okresných úradov, výrobcov a zástupcov výrobcov a Prezídia policajného zboru bolo v roku 2022 vydaných **427 799** Osvedčení o evidencii vozidla, časť II.

V rovnakom období bolo pridelených **427** náhradných identifikačných čísiel vozidla VIN a **1 131** výnimiek z technických požiadaviek pre vozidlá.

V rámci medzinárodnej spolupráce sa v roku 2022 pracovníci ŠDÚ aktívne zúčastňovali na zasadnutiach pracovných skupín Európskej komisie a Rady Európskej Únie, kde spolupracovali pri tvorbe novej európskej legislatívy na zabezpečenie harmonizovaných pravidiel pre schvaľovanie vozidiel.

V roku 2023 ŠDÚ plánuje aktívne spolupracovať pri úpravách legislatívy týkajúcej sa schvaľovania a prevádzky vozidiel na základe požiadaviek vychádzajúcich z praxe, tak aby bol zabezpečený súlad z medzinárodnými predpismi na schvaľovanie vozidiel, bezpečnosť cestnej premávky a ochranu životného prostredia a zároveň boli zohľadnené požiadavky prevádzkovateľov vozidiel.

2.2.3 Bezpečnosť cestnej premávky

Budúcnosť cestnej dopravy je spätá so snahami o znižovanie ekologických vplyvov na jednej strane, ako aj snahou o zvyšovanie funkčnosti a efektívnosti dopravy na strane druhej. Cieľom je v konečnom dôsledku znižovanie regionálnych rozdielov a sprístupnenie európskej dopravnej infraštruktúry a služieb mobility pre všetkých občanov.

Vďaka rozvoju digitálnych a komunikačných technológií sa čoraz viac blížime k dobe, keď doprava už nebude vnímaná ako produkt, ale ako služba, **služba inteligentnej mobility** (ďalej tiež „IM“).

Nastaviť víziu smerovania inteligentnej mobility v doprave si za cieľ určil **národný projekt** s názvom **„Zlepšenie verejných politík v oblasti dopravy, inovačnej kapacity v doprave a podpora partnerstva v zavádzaní inteligentnej mobility“** (ďalej len „projekt“) realizovaný v rokoch 2019 - 2023 na Ministerstve dopravy SR. Financovaný je z Operačného programu Efektívna verejná správa.

Strategické dokumenty a legislatíva

Jedným z úspešných výstupov projektu je vytvorenie **Stratégie pre inteligentnú a udržateľnú mobilitu Slovenska**, ktorá je odpoveďou na hlavné výzvy, ktorým Slovensko čelí v oblasti IM. Ide o strešnú stratégiu, na ktorú nadväzujú konkrétne opatrenia z **Dlhodobého plánu** pre adresovanie výziev v cestnej doprave a inteligentnej mobilite na roky 2021 – 2030 a **Akčného plánu** pre adresovanie výziev v cestnej doprave a inteligentnej mobilite na roky 2021 – 2025.

Medzi konkrétne právne návrhy a regulácie, ktoré sa vďaka projektu podarilo upraviť a schváliť patrí od 2. 1. 2023 účinný zákon č. 429/2022 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s rozvojom automatizovaných vozidiel.

Úpravou prešla aj vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby SR (aktuálne č. 442/2022), ktorou sa ustanovujú podrobnosti v oblasti schvaľovania vozidiel. Predmetom doplnenia a úpravy boli pravidlá pre prevádzku automatizovaných doručovacích vozidiel.

Národná koordinátor inteligentnej mobility

Kvalitné a funkčné inštitucionálne a kompetenčné zabezpečenie inteligentnej mobility v doprave je ďalším opatrením Akčného plánu. **Národný koordinátor inteligentnej mobility (NKIM)** je novozriadený odbor Ministerstva dopravy SR, ktorý od novembra 2022 svojou pôsobnosťou zastrešuje činnosti v oblasti IM so zameraním na cestnú dopravu v podmienkach SR.

Okrem prípravy stratégií rozvoja a legislatívnych zmien zabezpečuje dve primárne funkcionality: „One Stop Shop“ a „Regulačný sandbox“.

Národný koordinátor inteligentnej mobility realizuje testovanie a zavádzanie vybraných inovačných konceptov v doprave do praxe v pilotnom rozsahu – tzv. **Proof of concept**. Účelom je získania poznatkov, nevyhnutných pre budúce nastavenie a realizáciu projektov v oblasti inteligentnej mobility.

V súčasnosti podporilo MD SR vďaka projektu 7 inovačných konceptov v oblasti dopravy:

- Využitelnosť 5G sietí z pohľadu zvýšenia bezpečnosti cestnej premávky a inteligentnej mobility -
- Zabezpečenie praktického overenia konceptu dátovej podpory v riadení dopravného systému
- Analýza kongesčných stavov dopravného prúdu (platooning)
- Overenie technickej realizovateľnosti budúceho testovacieho prostredia inteligentnej mobility v Slovenskej republike
- Otestovanie senzorickej čitateľnosti dopravného značenia vo vytypovaných úsekoch hlavného mesta Slovenskej republiky a vytypovaných úsekoch diaľnic, ciest I., II. a III. triedy
- Pilotné overenie riešenia vysoko-presných máp pre potreby autonómnej mobility (High Definition Map)
- Technológie a aplikácie pre implementáciu zavedenia monitoringu voľných parkovacích miest v reálnom čase pre nákladnú dopravu.

Medzinárodné zoskupenia

NKIM aktívne pôsobí vo viacerých pracovných skupinách na medzinárodnej úrovni (napr. NAPCORE, GRVA, CCAM, WP29, ERTICO a ďalšie). V pracovnej skupine **NAPCORE** sa napríklad venuje zavádzaniu inteligentných dopravných systémov v oblasti cestnej dopravy na úrovni Európskej únie, a to prostredníctvom konceptu **národných prístupových bodov**.

2.2.4 Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky

Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky (v skratke „BECEP“) je národným koordinátorom pre zvyšovanie bezpečnosti cestnej premávky v Slovenskej republike.

BECEP v roku 2022 vykonával aktivity plynúce z opatrení Národnej stratégie Slovenskej republiky pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2021 – 2030, ktorú schválila vláda SR ako kľúčový dokument všetkých subjektov, ktoré v rámci svojej činnosti ovplyvňujú oblasť bezpečnosti cestnej premávky v SR. Schválením tejto stratégie sa SR jednoznačne prihlásila k spoločným cieľom EÚ na zníženie úmrtí a ťažkých zranení pri dopravných nehodách o 50 % do roku 2030 v porovnaní s referenčným rokom 2020, vrátane snahy čo najviac sa

priblížiť k vízii nula do roku 2050.

Preventívne aktivity boli v roku 2022 v porovnaní s minulým obdobím vo väčšej miere realizované aj v jednotlivých regiónoch Slovenska. BECEP v spolupráci s odborom dopravnej polície Prezídia Policajného zboru Ministerstva vnútra SR, Ministerstvom zdravotníctva SR a Slovenským Červeným krížom zorganizoval vo všetkých samosprávnych krajoch na vybraných stredných dopravných školách sériu podujatí Život má zelenú, zameraných na prevenciu k vyššej bezpečnosti mladých vodičov v cestnej premávke. Na túto skupinu rizikových vodičov bola zameraná aj online a letáková kampaň Nehraj sa na hrdinu.

Snaha o postupné dosahovanie nulovej nehodovosti a ťažkých zranení na cestách do roku 2050, tzv. Vízia nula, bola propagovaná počas polročnej kampane na vybraných dopravných prostriedkoch mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a Košiciach.

BECEP aktívne komunikoval aj prostredníctvom inzercie v celoštátnych periodikách, webových portáloch a na sociálnych sieťach. Témy boli zamerané na všetky kategórie a vekové skupiny účastníkov cestnej premávky.

Pre rok 2023 plánuje BECEP pokračovať v organizácii preventívnych aktivít a podujatí a naďalej apelovať na účastníkov cestnej premávky a širokú verejnosť, aby dodržiavali zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke.

Porovnanie základných ukazovateľov dopravnej nehodovosti za rok 2022 v Slovenskej republike a Českej republike:

	Celkový počet dopravných nehôd (DN)	Počet usmrtených osôb pri DN	Počet ťažko zranených osôb pri DN	Počet ľahko zranených osôb pri DN
SR	12 065	244	882	4 825
ČR	98 460	454	1 734	22 452

*Štatistiky MV SR a Polície ČR

2.2.5 Oddelenie nemotorovej dopravy

Hlavným ťažiskom činnosti v roku 2022 bola realizácia investícií zameraných na výstavbu cyklistickej infraštruktúry formou organizovania a administratívneho zabezpečenia 3 výziev na poskytnutie finančných príspevkov:

- výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu na účel výstavby základnej a doplnkovej cyklistickej infraštruktúry, vrátane vyhotovenia projektových dokumentácií s celkovou alokáciou 13,1 mil. €;
- výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu na účel výstavby doplnkovej cyklistickej infraštruktúry – cykloprístreškov v areáloch základných a stredných škôl alebo v ich bezprostrednom okolí s celkovou alokáciou 750 tisíc €;
- výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti na účel výstavby cyklistickej infraštruktúry s celkovou alokáciou prostriedkov POO 30,4 mil. €.

Zameranie sa na činnosť realizácie investícií v cyklistickej doprave vyplýva z hlavného cieľa, ktorým je dosiahnutie 10 %-ného podielu cyklistickej dopravy na celkovej delbe prepravnej práce.

V snahe o naplnenie uvedeného cieľa je oddelenie nemotorovej dopravy od roku 2019 realizátorom investície v objeme 13,1 mil. € z prostriedkov štátneho rozpočtu a prostredníctvom 1. výzvy z roku 2019 došlo k použitiu finančných prostriedkov z tejto sumy v celkovej čiastke 8,5 mil. € na 59 cykloprojektov, ktoré boli v roku 2022 ukončené. Najviac finančných prostriedkov v objeme 6,2 mil. € bolo použitých za účelom výstavby cyklistických komunikácií. Táto suma bola použitá na 23 projektov a vďaka tejto investícii sa podarilo vybudovať 37 km cyklotrás. Ostávajúca časť z celkových použitých prostriedkov bola použitá na financovanie vypracovania projektových dokumentácií k výstavbe cyklistických ciest a na financovanie výstavby cykloprístreškov. Investíciou do vyhotovovania projektových dokumentácií sa v blízkej budúcnosti dosiahne vybudovanie 50 km cyklotrás. Vďaka investícii do projektov výstavby cykloprístreškov došlo k vytvoreniu 1 400 parkovacích miest pre bicykle.

Rok 2022 bol dôležitým míľnikom aj z hľadiska prípravy a zabezpečenia podmienok pre realizáciu investícií v objeme 750 tisíc €, ktorých cieľom je financovanie výstavby cykloprístreškov v areáloch základných a stredných škôl alebo v ich bezprostrednom okolí. Finančné prostriedky vo výške 750 tis. € boli získané zo zdrojov, ktoré vznikli vrátením nevyčerpaných dotácií z projektov realizovaných v roku 2020 v rámci 1. výzvy s alokáciou 13,1 mil. €. Suma 750 tis. bude použitá v rámci 2. výzvy financovanej zo štátneho rozpočtu, ktorou sa v najbližšom čase podporí 28 projektov.

Najvýznamnejšou aktivitou v roku 2022 z pohľadu investície do rozvoja cyklistickej infraštruktúry bola realizácia investície, zameranej na výstavbu cyklistickej infraštruktúry v rámci Plánu obnovy a odolnosti. Finančné prostriedky vo výške 85 mil. €, ktoré sú pre túto investíciu alokované, sú predpokladom prefinancovania projektov v celkovej dĺžke 161,8 km, realizovaných v období rokov 2020 až 2026. S cieľom poskytnutia prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti bola v roku 2022 vyhlásená výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov POO. Na túto výzvu boli alokované prostriedky vo výške 30,4 mil. €.

Jedným z míľnikov reformy prípravy investičných projektov v doprave, ako aj pre zabezpečenie balíka investícií do cyklistickej dopravy v rámci Plánu obnovy a odolnosti bolo vypracovanie a schválenie metodiky na posudzovanie, výber a realizáciu projektov pre cyklistickú dopravu. Tento míľnik sa podarilo splniť na prelome rokov 2021/2022. Metodika sa aktuálne využíva pri posudzovaní a vyhodno-

covaní žiadostí o finančné príspevky pri výzve k Plánu obnovy a odolnosti.

Rok 2022 priniesol aj spustenie procesu prípravy novej národnej cyklostratégie vrátane definovania národnej siete cyklotrás, ktorý vychádzal z projektu Interreg „Danube Cycle Plans“ Dunajského nadnárodného programu (implementácia od 1.7.2020 do 31.12.2022), do ktorého bolo MD SR zapojené ako projektový partner za Slovenskú republiku, v rámci ktorého bola spracovaná cyklostratégia pre Dunajský región spolu s dunajskou sieťou cyklotrás (DanuVelo). Aktualizácia národnej cyklostratégie predstavuje jeden zo základných strategických dokumentov, ktorý určuje budúce vízie a ciele pre oblasť rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky. V roku 2022 došlo k uskutočneniu pripomienkovania analytickej časti tohto strategického dokumentu, čím sa vytvoril základ pre ďalšie koncipovanie a finalizáciu tohto dokumentu.

V roku 2022 pokračovali aj aktivity v oblasti propagácie cyklistickej dopravy. Vďaka iniciatíve oddelenia nemotorovej dopravy bola zabezpečená spoluúčasť MD SR na organizovaní kampaní „Do práce na bicykli 2022“ a „Do školy na bicykli 2022“. Zároveň bola zorganizovaná v roku 2022 v rámci Európskeho týždňa mobility aj osvetová akcia zameraná na dopravnú výchovu pre deti základných škôl.

Plán na rok 2023

- dokončenie administrácie 1. výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu z roku 2019 (oprávnené obdobie do konca roka 2022)
- uzatvorenie zmlúv s úspešnými žiadateľmi v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu na účel výstavby doplnkovej cyklistickej infraštruktúry – cykloprístreškov v areáloch základných a stredných škôl alebo v ich bezprostrednom okolí
- vyhodnotenie výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov z POO na účel výstavby cyklistickej infraštruktúry a uzatvorenie zmlúv s úspešnými žiadateľmi
- finalizácia dokumentu aktualizovanej národnej cyklostratégie
- pokračovanie v osvetových a propagačných aktivitách na podporu cyklistickej dopravy (kampane „Do práce na bicykli“, „Do školy na bicykli“, „Európsky týždeň mobility“)

2.3 Inštitút dopravnej politiky

Inštitút dopravnej politiky (IDP) je analytický útvar ministerstva, ktorý má vo svojej agende najmä tvorbu analytických podkladov, stanovísk a materiálov v rámci pôsobnosti ministerstva, spolu s tvorbou a ďalším rozvíjaním, resp. aktualizáciou Dopravného modelu SR. V roku 2022 IDP pripravil harmonogram projektov železničnej infraštruktúry pre trate na základe prioritizácie a aktualizoval harmonogram pre cestnú infraštruktúru. Významnou agendou bola príprava tzv. indexačných vzorcov ako odpoveď a reakciu ministerstva na neočakávaný a výrazný nárast cien materiálov vstupujúcich do výstavby. V januári bol publikovaný analytický výstup „(Ne)Máš na výber? Modelovanie výberu dopravného prostriedku“. IDP pokračoval na tvorbe a aktualizácii Dopravného modelu SR a plnení úloh vyplývajúcich zo Stratégie lepšej regulácie RIA. Ďalšou činnosťou IDP bola príprava stanovísk, podkladov a iných analytických materiálov pre vedenie ministerstva ako aj pre ostatné vecné sekcie. IDP sa podieľal aj na príprave rôznych dopravných modelov a CBA pre potreby rezortu.

IDP pri svojich aktivitách a práci spolupracoval s inými analytickými jednotkami ministerstiev, najvýznamnejšie s Útvorom hodnoty za peniaze MF SR.

Plnenie úloh Stratégie lepšej regulácie RIA

IDP trvalo zabezpečuje informovanosť zamestnancov MD SR o ustanoveniach a aktuálnych zmenách Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov (JM). Zároveň sa aktívne podieľa na tvorbe príslušného legislatívneho rámca. V spolupráci s Osobným úradom realizuje viackrát ročne internú vzdelávaciu aktivitu - seminár „Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov“. Za účelom dôsledného uplatňovania JM poskytuje IDP vecným útvarom MD SR odborné konzultácie a spoluprácu pri vypracovávaní Doložky vybraných vplyvov, analýz vybraných vplyvov, ex post hodnotení regulácií zaradených do Registra ex post, ako aj pri komunikácii s Komisiou pre posudzovanie vybraných vplyvov.

IDP zabezpečoval expertnú podporu odboru európskych záležitostí a medzinárodných vzťahov pri napĺňaní úloh ministerstva súvisiacich s implementáciou a dosahovaním cieľov Európskej zelenej dohody (EZD), najmä formou spolupráce pri príprave podkladov pre rokovanie Rady vlády SR pre EZD a pri príprave riadnych predbežných stanovísk Slovenskej republiky k návrhom Európskej komisie.

Plán na rok 2023

IDP bude pokračovať vo svojej analytickej práci a úlohách. Pokračovať bude v aktualizácii investičných priorit a harmonogramov

a v spolupráci s Útvárom hodnoty za peniaze v hodnotení projektov. Okrem textových publikácií sa IDP bude venovať zhromažďovaniu a konsolidácii dopravných databáz a ich publikovaniu vo forme interaktívnych máp a grafických zobrazení. V oblasti zlepšovania podnikateľského prostredia a lepšej regulácie bude IDP naďalej aktívne spolupracovať s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky pri aktualizácii Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, v poskytovaní expertných konzultácií vecným sekciám ministerstva dopravy vzdelávaní zamestnancov rezortu. Z hľadiska naplňovania rozvojových priorít Slovenskej republiky bude IDP v roku 2023 naďalej aktívne participovať na tvorbe európskeho rámca pre dosiahnutie cieľov a záväzkov EZD – Fit for 55.

2.3.1 Dopravný model

Dopravný model SR (DM SR) je základným analytickým nástrojom využívaným pri príprave projektov rozvoja dopravnej infraštruktúry. Je využívaný pre účely spracovania štúdií realizovateľnosti a následné ekonomické hodnotenie projektov. Predstavuje súčasť základnej podmienky EK pre čerpanie fondov EÚ v novom programovom období rokov 2021 – 2027. Na aktualizácii DM SR a v rámci súvisiacich aktivít spolupracuje MD SR formou získavania podkladov s podriadenými organizáciami v rámci sektora, Štatistickým úradom SR a Útvárom hodnoty za peniaze MF SR.

V priebehu roka 2022 boli v rámci kontinuálnej aktualizácie DM SR

- aktualizované dáta za dopravnú infraštruktúru a vytvorený nový systém zonálneho členenia SR a územných charakteristík s navýšením počtu zón z 275 na 451 zón;
- spracované demografické a socioekonomické atribúty zón, mobilítne indikátory (hybnosť, dĺžkovosť) dopytových vrstiev (socioekonomických skupín x účelov), spodrobnejšie výpočtu parametrov ciest v sieti verejnej osobnej dopravy pre modely distribúcie a delby prepravnej práce;
- revízia atraktivít a parametrov distribučných funkcií a spodrobnejšie distribučných matíc, nový prepočet a kalibrácia parametrov funkcií delby prepravnej práce pre dopytové vrstvy;
- spracované dáta z mýtného systému, identifikácia zdrojov a cieľov a priradenie ciest na cestnú sieť, či elasticitný model pre železničnú dopravu.

2.3.2 Verejná osobná doprava

IDP bude pokračovať vo svojej analytickej práci a úlohách. Pokračovať bude v aktualizácii investičných priorít a harmonogramov a v spolupráci s Útvárom hodnoty za peniaze v hodnotení projektov.

V roku 2022 plánuje IDP vytvoriť a publikovať viacero analytických materiálov. Jedným z nich bude analýza rozhodovacieho procesu cestujúceho, ktorá bude zameraná na sledovanie preferencií cestujúcich a hľadanie premenných, ktoré vplyvujú na ich rozhodovanie. Sledovaná bude aj citlivosť cestujúcich na zmenu parametrov cesty a skúmaní najmä cestujúci ochotní prestúpiť z automobilu na iné druhy dopravy.

Nasledujúce analytické výstupy budú zamerané na problematiku zaťažovania a preťažovania komunikácií a na obslužnosť vybraných území verejnou, najmä železničnou dopravou. Okrem textových publikácií sa IDP bude venovať zhromažďovaniu a konsolidácii dopravných databáz a ich publikovaniu vo forme interaktívnych máp a grafických zobrazení.

V oblasti zlepšovania podnikateľského prostredia a lepšej regulácie bude IDP naďalej aktívne spolupracovať s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky pri aktualizácii Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, v poskytovaní expertných konzultácií vecným sekciám ministerstva dopravy, vo vzdelávaní zamestnancov rezortu a v uplatňovaní pripomienok v rámci medzirezortného pripomienkového konania ku kvalite materiálov.

Z hľadiska naplňovania rozvojových priorít Slovenskej republiky bude IDP v roku 2022 naďalej aktívne participovať na tvorbe európskeho rámca pre dosiahnutie cieľov a záväzkov EZD – Fit for 55.

2.3.2 Verejná osobná a nemotorová doprava

Slovenská republika sa prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti (POO) zaviazala, že schválí a uvedie do platnosti nový zákon o verejnej osobnej doprave. Potreba zákona, ktorý by po obsahovej stránke legislatívne upravoval verejnú osobnú dopravu tu bola aj v minulosti, dosiaľ však nedošlo k jeho schváleniu. Práve POO je jedným z vhodných nástrojov, ako takýto zákon uviesť do platnosti v podmienkach SR.

Návrh zákona o verejnej osobnej doprave zjednocuje podmienky prevádzkovania verejnej osobnej dopravy a zavádza novinky v jej integrácii. Zákon spresňuje ustanovenia týkajúce sa dopravnej obslužnosti a integrovaných dopravných systémov, vytvára legislatívne podmienky pre zavedenie integrovaných cestovných lístkov na celom Slovensku a vytvorenie štandardu bezkontaktného platby vo všetkých vozidlách verejnej dopravy objednávaných vo verejnom záujme. Zákon zároveň upravuje podmienky pre vznik Národnej dopravnej autority, ktorej úlohou bude koordinácia objednávateľov a organizátorov v oblasti dopravnej obslužnosti územia, koordinácia a integrácia verejnej osobnej dopravy, príprava národného plánu dopravnej obslužnosti a pod. K zákonu bude pripravený vykonávací

predpis, ktorý bude zjednocovať tarifné skupiny, spôsob tvorby cestovných poriadkov a ich zverejňovanie, štandardy vozidiel a spôsob označovania. Návrh zákona vytvára podmienky na zjednotenie prevádzkového prístupu viacerých druhov verejnej dopravy, s cieľom v čo najväčšej miere eliminovať nežiadúce rozdiely. Cieľom je tiež, aby mal systém verejnej osobnej dopravy zadané prestupné uzly, štandardy dopravnej obslužnosti, ale aj vybavenosti infraštruktúry, s cieľom zvýšiť počet cestujúcich vo verejnej osobnej doprave. Schválenie zákona o verejnej osobnej doprave (VOD) v Národnej rade Slovenskej republiky a jeho následná platnosť je jedným z monitorovacích krokov pre mílniky a ciele v rámci Plánu obnovy a odolnosti, Komponentu 3 – Udržateľná doprava – Reformy 2: Reforma verejnej osobnej dopravy. Čiastkovým termínom pre tento krok bolo predloženie návrhu zákona do NR SR do konca roka 2022. Zmena filozofie prípravy zákona o VOD si vyžiadala opakovanie vnútrorezortných schvaľovacích procesov, ktoré spôsobili oneskorenie voči pôvodnému harmonogramu. Počas druhého polroka bol preto návrh zákona o verejnej osobnej doprave prepracovaný a následne predložený na vnútrorezortné pripomienkové konanie (november – december). Počas decembra sa odstraňovali rozpory, ktoré z tohto pripomienkového konania vyplývali.

Plán na rok 2023

Termín predloženia návrhu zákona na prerokovanie vládou SR a následne aj NR SR bol posunutý na prvý kvartál roku 2023. Tomu bude predchádzať medzirezortné pripomienkové konanie a jeho následné vyhodnotenie a odstránenie rozporov tak, aby boli naplnené termíny stanovené harmonogramom jednotlivých mílnikov a monitorovacích krokov Plánu obnovy a odolnosti. Nadobudnutie platnosti zákona o verejnej osobnej doprave sa predpokladá v prvom kvartáli roka 2023.

2.4 Železničná a kombinovaná doprava

2.4.1 Osobná a nákladná železničná doprava

Ministerstvo sa aj v roku 2022 zaoberalo kontrolou zmluvne dohodnutých štandardov so železničnými podnikmi, ktorých cieľom je skvalitnenie prepravy cestujúcich v osobných vozňoch, ako aj zlepšenie prostredia a informovanosti v jednotlivých železničných staniciach a zastávkach.

V roku 2022 bolo vykonaných 22 kontrol železničných staniciach/zastávkach u prevádzkovateľa dráhy (Železnice Slovenskej republiky). Ich cieľom bolo zistiť dodržiavanie plnenia dohodnutých štandardov na železničných staniciach, resp. zastávkach a dosiahnuť zvýšenie kvality infraštruktúry pre cestujúcu verejnosť, ako aj správy a údržby železničnej infraštruktúry. Celkovo bolo vyhotovených 16 protokolov a 6 záznamov.

U prevádzkovateľa dopravy na dráhe Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. bolo vykonaných 16 kontrol.

Nižší počet kontrol štandardov kvality bol dôsledkom doznievajúcej pandémie COVID-19, ako aj konfliktu na Ukrajine, kvôli ktorému cez územie Slovenska prechádzal, resp. na Slovensko prichádzal veľký počet utečencov vlakmi a pri takomto nápoře nebolo istý čas vyžadované od Železníc Slovenskej republiky ani od Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s., dodržiavanie štandardov kvality.

Na úhradu objednaných dopravných služieb vo verejnom záujme v rozsahu 35,670 mil. vlkm v zmysle Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme pri prevádzkovaní osobnej dopravy na dráhe za rok 2022 bola ZSSK zo štátneho rozpočtu poskytnutá ročná zálohová úhrada dopravných služieb vo verejnom záujme vo výške 379 069 963,68 €. V rámci celkového rozsahu dopravných výkonov sú zahrnuté dopravné výkony pri realizácii sezónnych vlakov v rozsahu 67 009,07 vlkm, realizácii humanitárnych vlakov v rozsahu 63 000 vlkm a Mimoriadnych vlakov v rozsahu 9 682,464 vlkm. Ročná zálohová úhrada pokryla úhradu ekonomicky oprávnených nákladov pre osobnú dopravu, najmä na poplatok za použitie dopravnej cesty, trakčnú energiu, osobné náklady, opravy a údržbu a na ďalšie činnosti a služby súvisiace s prevádzkovaním vlakov v zmysle vyššie uvedenej zmluvy. V rámci sumy Ročnej zálohovej úhrady boli poskytnuté finančné prostriedky vo výške 26 524 204,68 € na zabezpečenie prevádzky Sezónnych vlakov vo výške 560 717,68 €, na kompenzáciu výpadku príjmov z prepravy cestujúcich z dôvodu pandémie COVID-19 vo výške 8 840 000,- €, na anticovidové opatrenia vo výške 1 600 000,- €,

na humanitárnu pomoc poskytovanú odídencom z Ukrajiny – zabezpečenie prevádzky Humanitárnych vlakov vo výške 2 766 086,- € a na nadinflačný rast cien nakupovaných tovarov a služieb vo výške 12 757 401,- €. Finančné prostriedky za Mimoriadnych vlakov zrealizované v čase realizácie Mimoriadnou situáciou vynútenej rekonštrukcie mosta v Hlohovci č. 513-006 na cestnej komunikácii č. II/513 na úseku Trakovice – Hlohovec, v rozsahu 9 682,464 vlkm bola zrealizovaná úhrada priamo zo strany Trnavského samosprávneho kraja na základe Dohody o spolupráci pri riešení mimoriadnej situácie v znení neskorších dodatkov v celkovej výške 178 231,55 €.

Zároveň na základe návrhu Pracovnej skupiny pre liberalizáciu bolo dňa 27. decembra 2022 v Európskom vestníku zverejnené Predbežné oznámenie o zmluvách o službách vo verejnom záujme č. 2022/S 249-725603, predmetom ktorého je priame zadanie pre železničnú dopravu podľa (čl. 5.6 nariadenia č.1370/2007) v trvaní 120 mesiacov odo dňa 23.12.2023. V rámci priameho zadania budú zabezpečené bezpečné, efektívne a kvalitné dopravné služby pre cestujúcu verejnosť na vybraných tratiach Železníc Slovenskej republiky.

Hlavným dôvodom pre uzatvorenie novej rámcovej zmluvy je postupné vyňatie dopravných výkonov (v rozsahu nad 35 % celkového výkonu) vzhľadom na zámer liberalizovať celú sieť ŽSR

na území SR.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR v priebehu roku 2022 pokračovalo v procese liberalizácie a zverejnilo v Európskom úradnom vestníku 3 Predbežné oznámenie o zmluvách o službách vo verejnom záujme pre tieto trate:

Predbežné oznámenie o zmluvách o službách vo verejnom záujme č. 13/12/2026
pre trať Bratislava - Košice, so začiatkom od 13/12/2026 v trvaní 120 mesiacov,

Predbežné oznámenie o zmluvách o službách vo verejnom záujme č. 2022/S 210-605515 pre trať Bratislava - Košice - Humenné, so začiatkom od 13/12/2026 v trvaní 120 mesiacov,

Predbežné oznámenie o zmluvách o službách vo verejnom záujme č. 2022/S 210-605518 pre trať Bratislava - Prievidza, so začiatkom od 13/12/2026 v trvaní 120 mesiacov.

Dňa 30. 12. 2022 bola uzatvorená Rámcová zmluva o dopravných službách vo verejnom záujme pri prevádzkovaní osobnej dopravy na železničnej relácii Bratislava – Dunajská Streda – Komárno so spoločnosťou Leo Express Slovensko s.r.o. Predmetom Zmluvy je zabezpečiť bezpečné, efektívne a kvalitné dopravné služby vo verejnom záujme pre cestujúcu verejnosť na predmetnej trati na obdobie od 10. 12. 2023 do 31. 12. 2032. Ide o zmluvu rámcovú, podľa ktorej Čiastková zmluva pre Prvý rok Zmluvy bude uzatvorená do 30. 10. 2023. V roku 2022 boli ZSSK dodané ďalšie nové veľkopriestorové klimatizované vozne pre regionálnu dopravu radu Bmpz, vyrobené v ŽOS Vrútky. Celkovo má byť do konca roku 2023 dodaných 17 nových vozňov uvedeného radu. V roku 2022 pokračovala modernizácia veľkopriestorových vozňov pre regionálnu dopravu radu Bdt, vyrobených vo Vagónke Studénka v rokoch 1986 až 1987, na rad Bdeer v ŽOS Trnava. Vozňom bol komplexne zmodernizovaný interiér, vrátane dosadenia vákuových WC a klimatizácie. Celkovo má byť do konca roku 2023 zmodernizovaných 35 vozňov.

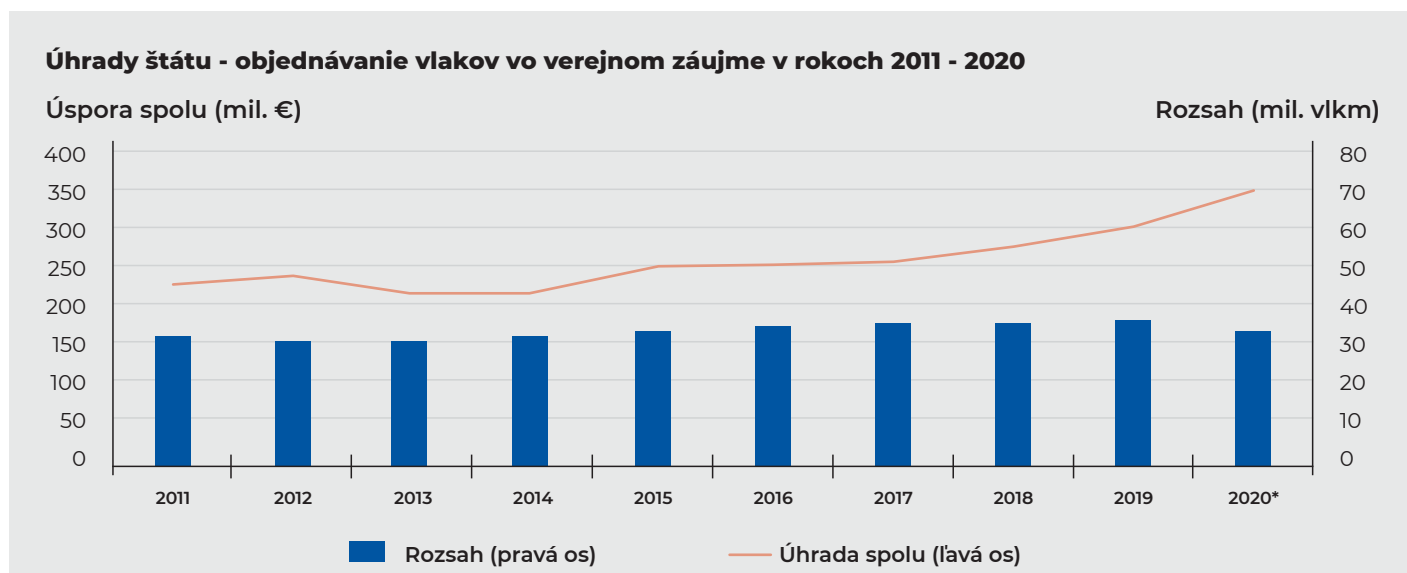
V roku 2022 sa rozbehol projekt inštalácie mobilnej časti ETCS do elektrických rušňov radu 361 ZSSK. Celkovo má byť mobilná časť ETCS namontovaná do konca roku 2023 do 12 rušňov radu 361. Montáž mobilnej časti ETCS umožní rušňom vyvinúť na tratiach vybavených ETCS (predovšetkým Bratislava – Žilina) rýchlosť 160 km/h.

Plán dopravnej obslužnosti pre železničnú osobnú dopravu

Plán dopravnej obslužnosti (PDO) je koncepčným plánovacím dokumentom objednávateľa verejnej osobnej dopravy (Ministerstvo dopravy SR), ktorý načrtáva potenciál rozvoja verejnej osobnej železničnej dopravy. Slúži ako základný podklad pre vypracovanie zmluvy o službách vo verejnom záujme.

Vypracovanie a schválenie PDO je 1. etapou Národného plánu dopravnej obslužnosti a jedným z implementačných krokov pre plnenie mílnikov a cieľov Plánu obnovy a odolnosti (POO). PDO pre železničnú osobnú dopravu vypracovalo Ministerstvo dopravy SR v spolupráci s Ministerstvom financií SR (Útvárom hodnoty za peniaze), Železničnou spoločnosťou Slovensko, a.s. a Železnicami SR. Jeho cieľom je systémové nastavenie liniek železničnej dopravy po celom Slovensku, zrýchlenie dopravy a väčšia hustota spojov v miestach, kde je dopyt po doprave najväčší. Zároveň je cieľom tohto dokumentu zabezpečiť ekonomickú efektívnosť a udržiateľnosť financovania železničnej dopravy. PDO bol vypracovaný v zmysle termínu mílnika POO do 31.3.2022.

Plán dopravnej obslužnosti pre železničnú osobnú dopravu vo svojej 0. a 1. etape vychádza z dnešného poznania počtu prepravených

*V roku 2020 došlo k navýšeniu rozpočtu výdavkov dopravných služieb vo verejnom záujme z dôvodu sanácie výdavkov priamo implikovaných vznikom pandémie súvisiacej s ochorením COVID-19.
Zdroj: štatistiky MD SR, ÚHP

cestujúcich vo verejnej doprave, zo súčasného stavu infraštruktúry a aktuálne uskutočňovaných investícií. PDO je spracovaný v troch vývojových fázach, ktorými sú počiatočná fáza (0. etapa), cieľový stav v rámci 1. etapy a optimálny stav. Začiatok implementácie počiatočnej fázy bol v decembri 2021, postupne bola táto fáza ďalej implementovaná ešte v priebehu roku 2022 a pri príprave grafikonu 2022/23.

Na základe analýz, ktoré sú podkladom PDO, bolo vzhľadom na vysoké náklady, ktoré je potrebné vynaložiť na objednávanie železničnej dopravy (Graf 1) vyhodnotené, na ktorých tratiach majú vlaky z hľadiska ekonomickej efektívnosti zmysel a na ktorých je naopak efektívnejšie (nie len vzhľadom na náklady, ale aj stav trate, umiestnenie zastávok, rýchlosť vlaku, prepravný potenciál a pod.) realizovať dopravnú obsluhu autobusovou dopravou. Tam, kde sa železnica javí ako perspektívna, bola ponuka vlakov navýšená, vlaky jazdia v pravidelných intervaloch počas celého dňa a na rovnakých linkách, ako je to bežné aj v zahraničí. Naopak, tam, kde je vlaková doprava neefektívna, došlo k jej obmedzeniu na tzv. „udržiavací“ interval, s posilnením víkendovej a prázdninovej dopravy v turisticky perspektívnych lokalitách. Uvedené bolo premietnuté do objednávky dopravných služieb vo verejnom záujme a následne do grafikonu vlakovej dopravy pre rok 2022/2023.

Plán na rok 2023

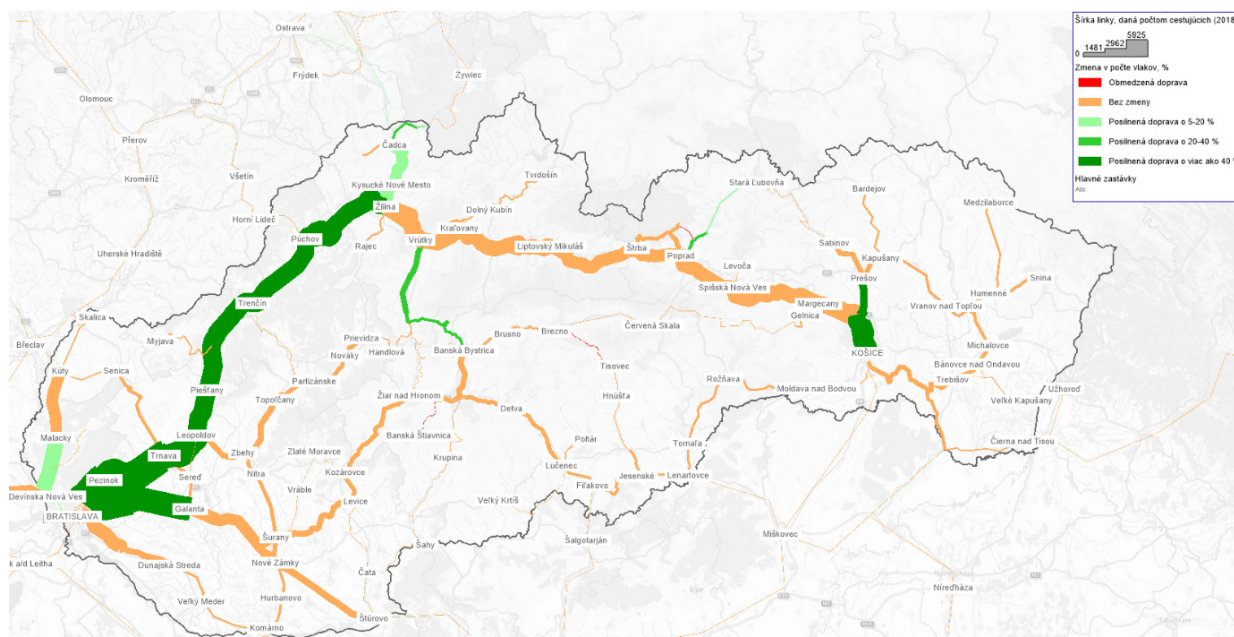
Cieľový stav v rámci 1. etapy PDO (časový horizont 2024) predpokladá úspešné uskutočnenie aktuálne prebiehajúcich investičných akcií (uzol Žilina, trať Kúty št. hr. – Devínska Nová Ves a elektrifikácia trate Bánovce nad Ondavou – Humenné) a uvažuje s výrazným posilnením dopravy na tratiach s najväčším prepravným potenciálom, pokiaľ to aktuálny stav ich železničnej infraštruktúry umožňuje. Dosiahnutie tohto stavu sa v nadväznosti na realizáciu 0. etapy predpokladá postupnou implementáciou pri zmenách grafikonov v rokoch 2023, 2024, prípadne aj v neskoršom období – v roku 2025 (grafikon na rok 2024/25; v závislosti od ukončenia výlukových prác na infraštruktúre, predovšetkým v súvislosti s modernizáciou uzla Žilina).

Optimalizovaný grafikon železničnej dopravy

V roku 2022 (11.12.2022) nadobudol platnosť reformný grafikon vlakovej dopravy 2022/23 (GVD). Objednanie dopravných služieb vo verejnom záujme v železničnej osobnej doprave po prvýkrát vychádzalo z Plánu dopravnej obsluhy (PDO) pre železničnú osobnú dopravu, ktorý bol podkladom pre tvorbu GVD. Zmeny v zmysle PDO boli premietnuté v novom GVD 2022/2023.

Uvedený grafikon zavedením pravidelných intervalov, úpravami časov jazdy a zjednotením vlakov na linkách posilňuje dopravu o 4 % (Obr. 1), zrýchľuje medzimiestské spojenie v priemere o 2 minúty, zrealizovaním kapacity a lepšími obratmi vozidiel a personálu znižuje jednotkové dotácie o 6 %. Vďaka uvedeným zmenám cestuje 12 % cestujúcich rýchlejšie o 15 minút a 80 % cestujúcich rovnako ako dnes. Pomalšie približne o 12,5 minúty cestuje 6 % cestujúcich, a to najmä kvôli výlukám. Na najviac využívaných linkách dochádza k posilneniu dopravy až o 60 %. Celkovo vlaky odjazdia v GVD 2022/23 o 1,5 milióna kilometrov ročne viac (+ 4 %). Na základe uvedeného dôjde k zefektívneniu železničnej osobnej dopravy a zníženiu jednotkových nákladov.

Zmena počtu vlakov v GVD 2022/2023

Zdroj: ÚHP, ZSSK (počty cestujúcich)

Návrh GVD 2022/2023 bol vypracovaný v priebehu prvého polroka roku 2022 a následne bol v júni štandardne predložený na pripomienkovanie jednotlivým samosprávnym krajom, v súlade s termínom stanoveným v § 81 vyhlášky č. 351/2010 o dopravnom poriadku dráh. Samosprávne kraje vzniesli vlastné pripomienky, ako aj pripomienky od občanov, obecných samospráv a ďalších osôb. Relevant-

nosť týchto pripomienok a prípadná možnosť ich zapracovania boli vyhodnotené na tzv. parciálnych poradách ku grafikonu, ktoré sa uskutočnili 18.7. – 20.7.2022 a ktorých sa zúčastnili zástupcovia všetkých samosprávnych krajov, MDV SR, ÚHP, ZSSK a ŽSR. V prípade, ak boli predložené pripomienky relevantné a bolo možné ich zapracovať do grafikonu, tieto boli zapracované. Požiadavky na vlaky, ktoré sú mimo zavedeného systému (vedené mimo interval, v inej trase, v iných dňoch), avšak majú opodstatnenie, boli vzhľadom na potrebné finančné krytie a v tom čase stále neodsúhlasený štátny rozpočet, do grafikonu zapracované s poznámkou „ide o dňa vyhlásenia.“ V konečnom dôsledku, vzhľadom na čo najväčšiu optimalizáciu železničnej dopravy a jej systémovosť, s ohľadom na stav infraštruktúry, jej kapacitu, verejné financie a s cieľom znížiť jednotkové náklady (náklady na 1 vlakový kilometer), nebolo možné vyhovieť všetkým požiadavkám samosprávnych krajov. Aj napriek tomu bola v GVD 2022/23 ponuka železničnej dopravy navýšená (+ 4 %, resp. 1,5 mil. kilometrov ročne). Finálna podoba GVD 2022/23 bola sfinalizovaná 31.8.2022 a zverejnená na začiatku septembra.

Plán na rok 2023

Reformný GVD 2022/23 a jeho objednávka v zmysle PDO pre železničnú osobnú dopravu je jedným z míľnikov Plánu obnovy a odolnosti, Komponentu 3 – Udržateľná doprava – Reformy 2: Reforma verejnej osobnej dopravy. Pri tvorbe GVD na rok 2023/24 pokračuje implementácia počiatočnej fázy PDO, avšak už len s lokálnymi zmenami v menšom rozsahu, ktoré budú zohľadňovať už ukončené, ako aj prebiehajúce rekonštrukčné a modernizačné práce na sieti železníc v SR, tak aby bol naplnený termín tohto míľnika, stanovený na 31.12.2023.

2.4.2 Intermodálna nákladná doprava

V roku 2022 bola spracovaná schéma štátnej pomoci na podporu rozvoja intermodálnej nákladnej dopravy, ktorú Európska komisia schválila 4. augusta 2022 pod číslom pomoci SA.64465 (2021/N). Podľa schválenej schémy štátnej pomoci, po vzore iných krajín Európskej únie, MD SR podporí vytváranie nových pravidelných liniek nesprievádzanej kontinentálnej kombinovanej dopravy úhradou maximálne 49% oprávnených nákladov a nákup nových intermodálnych prepravných jednotiek úhradou maximálne 30% oprávnených nákladov. Po schválení Národnou implementačnou a koordinačnou autoritou pre Plán obnovy a odolnosti (NIKA), MD SR zverejnilo uvedené výzvy na webovom sídle ministerstva.

Na prelome rokov 2022 a 2023 bola vyhlásená výzva na podporu intermodálnej dopravy. Prioritne ide o podporu pre novovznikajúce prepravné prepojenia v nesprievádzanej kontinentálnej kombinovanej doprave vnútri Slovenskej republiky a medzi Slovenskou republikou a inými krajinami Európskej únie alebo tretími krajinami Európy a Ázie – zavedenie pravidelnej linky ucelených vlakov alebo riečnych liniek medzi dvoma alebo viacerými vnútrozemskými intermodálnymi terminálmi vrátane koncových a počiatočných cestných rozvozov. Tiež podporujeme nákup nových intermodálnych prepravných jednotiek pre operátorov, zasielateľov a dopravcov v kombinovanej doprave, akými sú manipulovateľné cestné návesy, výmenné nadstavby, vrátane nových technológií typu Innofreight.

Zároveň bolo navrhnuté dopracovať legislatívne zmeny v zákone č. 514/2009 o doprave na dráhach týkajúce sa oblasti dotácií v intermodálnej doprave, avšak po vnútrorezortnom pripomienkovom konaní na základe požiadavky sekcie rozpočtu a financovania bol návrh vypustený z časového hľadiska pre plnenie iného míľnika, keďže existujúci zákon č. 514/2009 nebráni tomu, aby tieto dotácie mohli byť poskytované z Plánu obnovy a odolnosti (POO) v súlade so zákonom č. 368/2021 o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ (ďalej len „zákon č. 368/2021“). Uvedené zosúladenie je však potrebné v prípade, že štátna pomoc bude financovaná zo štátneho rozpočtu a preto SSD požaduje, aby novelizácia zákona č. 514/2009 prebehla čo najskôr. V súčasnosti prebieha legislatívny proces k novelizácii zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 513/2009) vrátane zákona č. 514/2009, čím sa zabezpečí súlad s POO. Cieľom novelizácie zákona č. 513/2009 bolo spolu so sekciou železničnej dopravy a dráh upraviť zákon č. 514/2009 tak, aby svojou účinnosťou podporil intermodálnu dopravu v dlhšom časovom horizonte, nielen do roku 2026 a tým zvýšiť podiel intermodálnej dopravy na dopravnom trhu a priblížiť sa okolitým členským krajinám EU.

V roku 2022 bola taktiež vypracovaná schéma štátnej pomoci na podporu akcelerácie výkonov intermodálnej dopravy, ktorá bola predložená EK na schválenie.

Plány na rok 2023

- zverejnenie, uzavretie a vyhodnotenie výzvy na podporu intermodálnej dopravy, poskytnutie peňažných prostriedkov mechanizmu (POO) úspešným žiadateľom.

Výzvy:

- nové trasy v systéme nesprievádzaná kontinentálna kombinovaná doprava
- nákup nových intermodálnych prepravných jednotiek

- príprava schémy štátnej pomoci na podporu jednotlivých vozňových zásielok (JVZ) s cieľom udržania prepravy tovaru po železnici.

Revízia nariadenia TEN-T

Politika EÚ v rámci dopravnej siete TEN-T má za cieľ vybudovať efektívnu medzinárodnú multimodálnu dopravnú sieť. Táto sieť má zahŕňať prepojenie železničnej siete, infraštruktúry vodnej dopravy, infraštruktúry cestnej dopravy s mestskými uzlami, námornými a vnútrozemskými prístavmi, letiskami a terminálmi intermodálnej prepravy. Táto politika EÚ je kľúčovým nástrojom pre rozvoj kompaktnej, vysoko kvalitnej dopravnej infraštruktúry v rámci EÚ.

V roku 2022 sa rezort dopravy aktívne zúčastňoval procesu revízie nariadenia TEN-T, zasadnutí riadiaceho výboru TEN-T a rokovaní na koridorových fórach. Ďalej boli zasielané informácie o stave realizácie dopravnej infraštruktúry zaradenej v sieti TEN-T na Európsku komisiu, prebiehalo pripomienkovanie a schvaľovanie dokumentov v súvislosti s TEN-T nariadením.

Po revízii nariadenia TEN-T budú cez územie SR viesť 3 Európske dopravné koridory (ETC). ETC: Baltic – Black – Aegean Seas, Baltic Sea – Adriatic Sea a Rhine – Danube. Podľa predbežných plánov nové nariadenie TEN-T by malo byť schválené do konca roku 2023.

Plán obnovy a odolnosti

Participácia na vypracovaní plánu a príprava jeho implementácie.

Plán na rok 2023

- príprava procesu aktualizácie Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry;
- pokračovanie v aktualizácii Dopravného modelu SR;
- účasť na procese revízie TEN-T s cieľom presadzovania záujmov Slovenskej republiky vo veci výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry u nás, ako aj na zasadnutiach riadiaceho výboru TEN-T a koridorových fórach;
- transpozícia smernice Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2021/1187 zo 7. júla 2021 o zefektívňujúcich opatreniach na dosiahnutie pokroku pri realizácii transeurópskej dopravnej siete (TEN-T), ktorá by mala výrazne skrátiť čas realizácie stavieb dopravnej infraštruktúry, ktoré sú súčasťou siete TEN-T.

2.4.3 Železničná infraštruktúra

Rozvoj a obnova železničnej infraštruktúry sú potrebné pre udržateľný ekonomický rozvoj slovenskej ekonomiky. Cieľom rozvoja dopravnej infraštruktúry SR je reagovať na existujúce problémy na infraštruktúre a zároveň predchádzať prognózovaným negatívnym stavom na dopravnej sieti. Zameranie rozvoja dopravnej infraštruktúry v SR vychádza predovšetkým z požiadaviek na dobudovanie chýbajúcich kľúčových miest a zlepšenie kvality existujúcej železničnej infraštruktúry so zameraním na zvyšovanie bezpečnosti, spoľahlivosti, prístupnosti a efektívnosti dopravy.

Na modernizáciu a rekonštrukciu železničnej infraštruktúry sa využívajú prostriedky z fondov EÚ a príslušného spolufinancovania, prostriedky z rozpočtu verejnej správy čerpané na základe zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva dopravy SR (ďalej len „ministerstvo“) uzatvorenej medzi Železnicami Slovenskej republiky (ďalej len „ŽSR“) a ministerstvom a vlastné zdroje ŽSR.

Na základe Zmluvy o prevádzkovaní železničnej infraštruktúry na rok 2017 – 2021 načerpali ŽSR v roku 2022 finančné prostriedky (bežný transfer) v celkovej sume 354 600 000 € nasledovne:

Dodatkom č.14 k ZPŽI zo dňa 29.12.2021 bola dohodnutá úhrada od vlastníka infraštruktúry vo výške 239 100 000 €; ďalej vlastník infraštruktúry poskytol v roku 2022 finančné prostriedky na zabezpečenie kompenzácie finančných dopadov zo zníženia úhrad za prístup k železničnej infraštruktúre pre železničné podniky, ktoré poskytujú dopravné služby v nákladnej doprave vo výške 22 500 000 €.

Dodatkom č. 15 k ZPŽI zo dňa 03.11.2022 bola navýšená úhrada od vlastníka infraštruktúry o 35 000 000 € na výšku 274 100 000 €.

Dodatkom č. 16 k ZPŽI zo dňa 02.12.2022 bola dohodnutá úhrada od vlastníka infraštruktúry vo výške 354 600 000 €; t.j. navýšená o 80 500 000 €.

Z pridelených finančných prostriedkov na zabezpečenie kompenzácie finančných vplyvov zo zníženia úhrad za prístup k železničnej infraštruktúre pre železničné podniky, ktoré poskytujú dopravné služby v nákladnej doprave vo výške 22 500 000 €, vyčerpali za december 2021 sumu 1 164 733,87 €. Pre rok 2022 tak ostalo 21 335 266,13 €. Z poskytnutej sumy pre rok 2022 načerpali ŽSR celkom 21 315 253,84 € (nedočerpané finančné prostriedky boli vo výške 20 012,29 €).

Rok 2022 sa v rámci modernizácie, rekonštrukcie a obnovy železničnej infraštruktúry vyznačoval týmito významnými investičnými akciami.

V januári bola na základe uznesenia vlády SR č. 499/2021 a v rámci Projektu vysokorýchlostnej trate (VRT) prepojenia krajín V4 vyhlásená verejná súťaž na výber zhotoviteľa národnej štúdie uskutočniteľnosti. Vyhodnocovanie verejného obstarávania sa ukončilo v októbri a úspešným uchádzačom sa stalo konzorcium firiem NDCon, Valbek and Prodex a Reming, a. s.

V decembri ŽSR uzavreli s úspešným uchádzačom zmluvu o dielo „Národná štúdia uskutočniteľnosti vysokorýchlostnej trate prepojenia krajín V4“. Doba vypracovania štúdie sa predpokladá do konca roka 2024.

Vo februári ministerstvo, ŽSR a Hlavné mesto SR Bratislava podpísali „Memorandum o spolupráci pri realizácii projektu rozvoja Hlavnej stanice v Bratislave a jej príslušného územia“.

Hlavná železničná stanica už prešla menšou obnovou, ktorá zlepšila jej vizuálny stav a funkčnosť. Práce sa týkali tak exteriéru, ako aj interiéru stanice a boli súčasťou snahy ŽSR ako investora o celkové zlepšenie stavu jednej z najvýznamnejších staníc na Slovensku. Koncom septembra hlavné mesto začalo modernizovať okolie hlavnej stanice. Poškodený povrch sa odstránil a nanovo sa vydláždil, pribudli lavičky aj odpadkové koše a rozšíril sa výstupný ostrovček MHD. Cieľom dočasných vylepšení, je zlepšiť stanicu do doby, kým sa nezačne s jej celkovou rekonštrukciou, ktorá zmení hlavnú stanicu na modernú bránu do Bratislavy.

V marci vláda SR schválila Harmonogram prípravy a výstavby projektov železničnej infraštruktúry. Ide o strategický plán, vďaka ktorému sa v najbližších 10 rokoch investuje do železničnej dopravy cca 5 miliárd €. Približne polovica z týchto finančných prostriedkov by sa mala použiť na rekonštrukciu tratí, ktoré by sa mali opraviť síce na pôvodne projektované traťové rýchlosti, ale zvýši sa bezpečnosť ich prevádzkovania. Harmonogram vznikol v spolupráci s Útvárom hodnoty za peniaze (ÚHP) a ŽSR. Projekty rozvoja železničnej infraštruktúry budú financované primárne prostredníctvom zdrojov z EÚ (PSK, POO), pričom štátny rozpočet v týchto projektoch pokrýva potrebnú spoluúčasť.

V marci ŽSR podpísali zmluvu s úspešným uchádzačom verejného obstarávania na projekt „Modernizácia koridoru, štátna hranica ČR/SR – Čadca – Krásno nad Kysucou (mimo), železničná trať, 3. etapa. Projekt zahŕňa v úseku Čadca - št. hranica niekoľko významných zmien ako je modernizácia dvojkolajnej, elektrifikovanej trate na rýchlosť 120 km/h s obnovou železničného zvršku aj spodku, modernizácia trakčného vedenia, vybudovanie protihlukových stien a moderných zabezpečovacích zariadení. Zároveň sa premiestni a obnoví jediná zastávka na trati – zastávka Svrčinovec. Pre cestujúcich pribudnú nové nástupištia, prístrešky pre cestujúcich, osvetlenie a informačné prvky.

V marci ŽSR podpísali na pôde ministerstva zmluvu so zhotoviteľmi na šesť nových projektov. Jedná sa o modernizáciu bratislavského železničného tunela, modernizáciu trate Boleráz – Smolenice, rekonštrukciu výhybiek v Dvoroch nad Žitavou, rekonštrukciu železničnej trate medzi Trnovcom nad Váhom a Tvrdošovcami a začne sa s výstavbou dvoch Terminálov integrovanej osobnej prepravy v Bratislave – TIOP č. 2 Bratislava-Bory a TIOP č. 7 Bratislava-Vrakuňa.

V auguste ŽSR vyhlásili verejné obstarávanie na Implementáciu GSM-R do siete ŽSR na úseku Varín – Košice – Čierna nad Tisou - štátna hranica. Vybuduje sa líniový rádiodispečerský dorozumievací systém GSM-R, ktorý zabezpečí mobilnú telekomunikačnú a dátovú komunikáciu pre potreby železničnej prevádzky a pre zavedenie Európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ERTMS).

V auguste sa vyhlásila verejná súťaž na elektrifikáciu existujúcej jednokolajnej trate Bánovce nad Ondavou – Humenné v dĺžke 33,5 km. Súčasťou stavby okrem elektrifikácie je rekonštrukcia zabezpečovacích zariadení a následne sa zrealizuje úsek „Bánovce nad Ondavou – Strážske, ktorý prejde rekonštrukciou železničného zvršku na rýchlosť 120 km/h.

V auguste sa vyhlásilo verejné obstarávanie na modernizáciu železničnej trate „Žilina – Košice, úsek trate Poprad Tatry (mimo) – Krompachy, časť: A.1 Poprad Tatry (mimo) – Vydriň“. Cieľom predmetnej stavby v celkovej dĺžke 14,217 km je modernizácia železničnej infraštruktúry, ako aj prestavba existujúcej železničnej trate za účelom zlepšenia jej technického vybavenia a použiteľnosti, a to zabudovaním moderných a progresívnych prvkov, čím sa dosiahne celkové zlepšenie jej parametrov.

V roku 2022 sa začala realizácia stavieb nových moderných stredísk technicko-hygienickej údržby (THÚ). Ich primárna úloha je prispievať k predĺženiu životnosti nových, modernizovaných železničných koľajových vozidiel. Nové THÚ sa budujú v Humennom, Nových Zámkoch a vo Zvolene.

V novembri ŽSR ukončili rekonštrukciu koľaje č. 1 na traťovom úseku Boleráz – Smolenice. Dôvodom rekonštrukcie traťovej koľaje medzi železničnými stanicami Boleráz a Smolenice bolo jej prevádzkové opotrebovanie a uplynutie životnosti jednotlivých prvkov koľaje.

Ukončila sa realizácia jedného z najväčších projektov a to modernizácia trate Púchov — Považská Teplá s dvomi tunelmi, mostami a estakádou.

Zároveň sa pokračovalo v realizácii stavieb dostavba zriaďovacej stanice Žilina — tzv. uzol Žilina, modernizácia trate Devínska Nová Ves — Kúty — št. hr. SR/ČR, kde sa začala realizácia prác na nosnom objekte stavby, a to mosta cez rieku Morava, modernizácia trate Poprad — Lučivná, elektrifikácia trate Moldava nad Bodvou — Haniska. Taktiež sa začala realizácia ďalšieho úseku modernizácie trate Čadca — št. hr. SR/ČR.

Bezpečnosť na železničných priecestiach

Bezpečnosť na železničných priecestiach a bezpečnosť v bezprostrednom okolí železničného priecestia zostáva naďalej jednou z priorit ministerstva, ako aj ŽSR.

Úroveň bezpečnosti na železničných priecestiach sa zvyšuje každým rokom a ŽSR vynakladajú nemalé prostriedky naprieč celej železničnej sieti, kde tento stav zásadným spôsobom menia. Každoročne sa takto podarí vybaviť kvalitným zabezpečovacím zariadením desiatky priecestí.

Ako rozumnú cestu, tam kde je to technicky vykonateľné, vidíme postupnú prestavbu úrovňových priecestí na mimoúrovňové, čím sa zamedzí akémukoľvek stretu cestného vozidla so železničným vozidlom.

V nadväznosti na Komplexný program riešenia problematiky železničných priecestí, ŽSR pokračujú v projekte zvyšovania stupňa zabezpečenia na vybraných železničných priecestiach prípravou činností potrebných pre realizáciu stavieb a to prípravou projektových dokumentácií, samotnou realizáciou a zároveň priebežne rekonštruujú železničné priecestia podľa potrieb prevádzky. V roku 2022 sa uvedené činnosti týkali týchto železničných priecestí:

- komplexná rekonštrukcia železničného priecestia v žkm 45,938 – Rožkovany – 12/2022 ukončenie stavebných prác,
- zriadenie zabezpečeného priecestia Snina - Stakčín v žkm 26,328 (PZZ) – 12/2022 ukončenie stavebných prác,
- Bzovík zast., priecestné zabezpečovacie zariadenie v žkm 37,952 – 04/2022 ukončenie stavebných prác,
- úprava v PZZ v žkm 27,936 (Veľká Paka) TÚ Dunajská Streda – Bratislava – 10/2022 začatie stavebných prác,
- komplexná rekonštrukcia PZZ v žkm 31,759 (Horné Krškany), TU Šurany - Veľké Bielice – 12/2022 – ukončenie stavebných prác,
- zvýšenie zabezpečenia priecestí, TÚ Komárno - Nové Zámky, PZZ v km 25,389 – 10/2022 – začatie stavebných prác.

2.4.4 Medzinárodná spolupráca

Interoperabilita

Železničná sieť Slovenskej republiky a vozidlá, ktoré ju používajú, tvoria súčasť železničného systému Európskej únie, ktorého vzájomná prepojenosť a interoperabilita je základným kľúčom k vytvoreniu jednotného európskeho železničného priestoru. Interoperabilita sa dosahuje uplatňovaním celoeurópskych, harmonizovaných štandardov, najmä pokiaľ ide o technické, prevádzkové a bezpečnostné stránky prevádzkovania železníc a železničnej dopravy. Súčasný vývoj týchto štandardov vychádza z tzv. technického piliera štvrtého železničného balíka - súboru právnych textov navrhnutých s cieľom dokončiť jednotný trh pre železničné služby v Európskej únii. Príslušné princípy sa v Slovenskej republike uplatňujú od roku 2020, čo pre železničný sektor znamenalo zásadnú zmenu pravidiel pri vydávaní bezpečnostných osvedčení alebo povolení železničných vozidiel prostredníctvom Železničnej agentúry Európskej únie.

Očakávaný prínos opatrení štvrtého železničného balíka pre konkurencieschopnosť železničnej dopravy sa však naďalej prejavuje len postupne a zo strany Európskej komisie sú predkladané nové iniciatívy, ako aj legislatívne návrhy na urýchlenie tohto procesu. Jedným z návrhov bola aj príprava rozsiahleho súboru zmien a doplnení technických špecifikácií interoperability a špecifikácií registrov, na ktorých prerokovaní sa podieľalo aj ministerstvo, a ktoré Európska komisia plánuje schváliť v nasledujúcom roku.

Predmetom novelizácie z iniciatívy Európskej komisie sú záväzné technické požiadavky týkajúce sa väčšiny železničných subsystémov vrátane koľajových vozidiel, pevných zariadení alebo prevádzky a riadenia dopravy. Jej účelom je ďalšie zvýšenie efektívnosti, flexibility a integrácie železničného systému Európskej únie v záujme zvýšenia podielu železničnej dopravy na celkových dopravných výkonoch, a to v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody a nadväzujúcej Stratégie pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu, keďže ide o zďaleka najudržateľnejší druh dopravy. Harmonizácia technických parametrov by mala zohľadňovať napríklad rozvoj intermodálnej dopravy, používanie zariadení detekujúcich vykoľajenie, jednotné povoľovanie osobných vozňov pre siete rôznych členských štátov či definíciu budúceho rádiokomunikačného systému v rámci Európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ERTMS).

V oblasti interoperability ministerstvo počas roka 2022 pokračovalo v plnení svojich úloh ako ústredného orgánu štátnej správy pre dráhy a dopravu na dráhach v Slovenskej republike, pričom sa jeho zástupcovia zúčastňovali aj na aktivitách výborov a pracovných skupín na úrovni Európskej únie. Ministerstvo tiež zabezpečilo registráciu určených osôb – orgánov určených na posudzovanie zhody železničných subsystémov s vnútroštátnymi predpismi Slovenskej republiky – v príslušnej databáze Železničnej agentúry Európskej únie, zapojilo sa do hodnotenia činností agentúry a procesov zavedených štvrtým železničným balíkom a prispelo do verejnej konzultácie Európskej komisie v rámci prípravy novelizácie smernice EÚ o certifikácii rušňovodičov, ktorá má priniesť zvýšenie pracovnej mobility rušňovodičov, pokiaľ ide o možnosti zamestnávania rôznymi železničnými podnikmi a na území rôznych členských štátov Európskej únie, ako aj odstránenie zbytočnej administratívnej a finančnej záťaže pre všetky subjekty zapojené do systému certifikácie.

V súvislosti s implementáciou technických špecifikácií interoperability pre telematické aplikácie v železničnej doprave ministerstvo ako národné kontaktné miesto opätovne spolupracovalo so Železničnou agentúrou Európskej únie na výročnom vykazovaní tejto implementácie, keď sprostredkovalo komunikáciu so železničnými podnikmi a manažérom infraštruktúry v Slovenskej republike prostredníctvom tzv. projektových manažérov a v záujme zvýšenia miery zapojenia do relácie pre vykazovanie spolupracovalo s agen-

túrou na preklade dotazníkov do slovenského jazyka.

Bilaterálne zmluvy

Dňa 19. októbra 2016 vláda SR uznesením č. 478/2016 odsúhlasila účasť delegácie SR na medzinárodnej konferencii na prijatie textu Dohovoru o priamej medzinárodnej železničnej doprave (ďalej len „Dohovor“). Dohovor zahŕňa otázky týkajúce sa fungovania samotnej Organizácie pre spoluprácu železníc (ďalej len „OSŽD“), ktorá nadobudne medzivládny status a upravuje všetky otázky týkajúce sa organizovania nepretržitej medzinárodnej prepravy tovarov a osôb vrátane technických, technologických, finančných a prevádzkových aspektov. Ide o novú medzinárodnú zmluvu, ktorá má pre SR charakter prezidentskej zmluvy.

Vzhľadom na pretrvávajúce pandémie koronavírusu sa rokovania k Dohovoru v roku 2022 neuskutočňovali.

Z dôvodu výhrad Európskej únie k bilaterálnym dohodám o železničnej doprave cez štátnu hranicu medzi členskými štátmi EÚ, ktoré nie sú podľa vykonávacieho rozhodnutia Európskej komisie v súlade so Smernicou 2012/34/EÚ, sa prišlo k revízii týchto zmlúv. V procese prípravy sú nové bilaterálne dohody s Českou republikou a Poľskom.

S Rakúskom sa vzhľadom na režim dopravy predpokladá zrušenie zmluvy a väzba medzi správcami infraštruktúry bude riešená len ich vzájomnou dohodou.

Na rokovaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 24. augusta 2022 na Ministerstve dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „MDV SR“), zástupcovia MDV SR a Ministerstva inovácií a technológií Maďarska vzájomne dohodli, že obe strany začnú pripravovať proces ukončenia platnosti Dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Maďarskej ľudovej republiky o železničnej doprave (ďalej len „Dohoda“).

Vláda SR na svojom rokovaní dňa 11. januára 2023 schválila uznesením č. 17/2023 ukončenie platnosti Dohody. Po skončení legislatívneho procesu na maďarskej strane sa ukončenie platnosti Dohody uskutoční formou výmeny nôt.

2.4.5 Legislatívna činnosť v oblasti dráh a dopravy na dráhach

V roku 2022 prebiehali rokovania so zástupcami Útvary hodnoty za peniaze, zástupcami Národnej implementačnej a koordinačnej autority a manažéra infraštruktúry (ŽSR) za účelom prípravy legislatívnych návrhov v nadväznosti na úlohy vyplývajúce z Plánu obnovy a odolnosti.

Následne bol spustený legislatívny proces Návrhu vyhlášky Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh v znení neskorších predpisov, ktorého účelom bolo upraviť stavebno – technické požiadavky na projektovanie, výstavbu, modernizáciu a obnovu železničnej infraštruktúry pri zachovaní bezpečnej železničnej prevádzky tak, aby sa dosiahla väčšia hospodárnosť a efektívnosť vynakladaných finančných prostriedkov na tieto činnosti.

Úprava stavebno – technických požiadaviek bola vykonaná na základe analýzy ich porovnania s inými členskými štátmi a po posúdení v nadväznosti na miestne pomery, aby bola naďalej zaručená bezpečnosť výstavby železničnej dráhy a jej následnej prevádzky. Stavebno – technické požiadavky sa týkajú najmä prípustného sklonu koľají v dopravniciach s koľajovým rozvetvením, prístupu k modernizovaným a obnoveným nástupištiam, konštrukcie vozovky na železničnom priecestí, osovej vzdialenosti koľají, polomera oblúka na novozriadovaných a modernizovaných hlavných koľajach a prehliadok železničných tratí prerozdelením podľa toho či sú prevádzkované, neprevádzkované, alebo sú vymedzené len na prevádzku drezín.

Zároveň sa začal legislatívny proces Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Účelom návrhu zákona je zjednodušiť proces niektorých činností a právnych inštitútov v oblasti dráh a dopravy na dráhe za účelom zníženia administratívnej záťaže dopravcov a iných osôb vykonávajúcich činnosti na dráhe a v doprave na dráhe a zároveň sprehľadniť proces tých činností a právnych inštitútov v oblasti železničných dráh a dopravy na železničnej dráhe, ktoré sú upravené vo vnútroštátnej legislatíve transponovaním smernice Európskeho parlamentu a Rady 2016/797 z 11. mája 2016 o interoperabilite železničného systému v Európskej únii v platnom znení a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2016/798 z 11. mája 2016 o bezpečnosti železníc v platnom znení a zároveň sú bližšie špecifikované vo vykonávacích aktoch, ktoré boli prijaté na základe uvedených smerníc.

Zároveň na základe poznatkov z aplikačnej praxe návrh zákona upravuje nové prerozdelenie špeciálnych dráh za účelom zjednodušenia podmienok na ich prevádzkovanie za súčasného zaručenia bezpečnosti prevádzky, zníženie veku pre osobu, ktorá žiada o vydanie preukazu na železničné vozidlo s obmedzenou územnou pôsobnosťou na územie Slovenskej republiky a rýchlosťou do 65 km/h v nadväznosti na otváranie nových študijných odborov na stredných školách, ktoré budú čiastočne pripravovať uchádzačov na výkon povolania rušňovodiča. V prípade úspešného absolvovania maturitnej skúšky, dokončenia odbornej prípravy vo vzdelávacom zariadení a úspešnom vykonaní skúšky, do dosiahnutia veku 20 rokov, môžu absolvovať zácvik u dopravcu, pre ktorého budú vykonávať túto profesiu. Návrh zákona zavádza nový inštitút licencie na zachádzanie na železničnú infraštruktúru, keďže ako ukázala aplikačná

prax, doterajšie požiadavky pre vlečkárov, ktorí zachádzajú na železničnú sieť sú neprimerane prísne.

Vyššie navrhovanými zmenami platnej legislatívy sa napomôže podnikateľským subjektom v urýchlenní niektorých procesov prípadne v ich zjednodušení. Predpokladaná účinnosť týchto zmien je júl 2023.

2.4.6 Mestská doprava

V Bratislave v roku 2022 pokračovala výstavba druhej časti električkovej trate v Petržalke (Jungmannova – Janíkov dvor). Zrekonštruované boli trolejbusové trate Miletičova – Jelačičova a Karadžičova – Záhradnícka. Projekty boli spolufinancované z Kohézneho fondu Európskej únie prostredníctvom Operačného programu Integrovaná infraštruktúra.

V Košiciach sa v roku 2022 rozbehla dlho očakávaná modernizácia električkovej vozovne. V rámci rekonštrukcie bude komplexne zrekonštruovaný koľajový spodok, koľajový zvršok, trakčné vedenie a stožiare. Dôjde k úprave konfigurácie koľají, pričom budú zväčšené polomery niektorých oblúkov. Odstavná plocha v severnej časti areálu bude zastrešená. Pracovisko denného čistenia, v ktorom sa budú nachádzať dve umývacie linky, bude umiestnené v mieste súčasnej umývárne. Hala dennej údržby prejde rozsiahlou rekonštrukciou a bude vybavená novými technológiami. Výrazné zlepšenie technického zázemia na údržbu električiek umožní vykonávať ich údržbu efektívnejšie a predovšetkým kvalitnejšie, čo by sa malo odradiť na znížení poruchovosti električiek, ako aj komfortu cestovania. Modernizácia vozovne je spolufinancovaná z Kohézneho fondu Európskej únie prostredníctvom Operačného programu Integrovaná infraštruktúra.

Plán na rok 2023

V roku 2023 je v pláne výber zhotoviteľa na spracovanie Dodatku uzla Bratislava pre úsek BA Predmestie — BA Filiálka, pokračovanie v procese EIA pre uzol Bratislava, spustenie procesov EIA na úsekoch Bratislava — Komárno, Varín — Paludza, Bratislava vetva Juh, spustenie štúdií realizovateľnosti na modernizáciu uzla Košice, južného tahu Palárikovo — Zvolen, optimalizácia trate Nové Zámky — Nitra — Leopoldov, aktualizácia štúdie BA Vajnory — Nové Zámky — Komárno a spustenie procesov na zlepšenie parametrov tratí na vybraných úsekoch.

Rok 2023 bude bohatý na nové vozidlá spolufinancované z Kohézneho fondu Európskej únie obzvlášť pre mestskú dopravu. Do Bratislavy bude dodaných 20 nových električiek a 50 nových trolejbusov. Prešov získa 10 nových trolejbusov.

V oblasti infraštruktúry mestskej dopravy je očakávaná v Bratislave rekonštrukcia vajnorskej električkovej radiály, ďalšia etapa modernizácie vozovne Trnávka a modernizácia vozovne Krasňany. Predpokladá sa aj začiatok výstavby novej trolejbusovej trate Patrónka – Riviéra. V Košiciach majú prebiehať práce na príprave obnovenia trolejbusovej dopravy a modernizácia električiek.

Pre cestujúcich železničnou dopravou budú veľkým prínosom 4 nové poschodové elektrické jednotky od švajčiarskeho výrobcu Stadler, ktoré budú dodané ZSSK v roku 2023.

V oblasti interoperability sa očakáva v priebehu prvého polroka 2023 už samotné schválenie spomínaného súboru novelizácií technických špecifikácií interoperability, ktoré majú zasiahnuť prakticky všetky subsystemy, a na základe ktorých bude úlohou ministerstva aktualizovať súčasné národné plány implementácie jednotlivých technických špecifikácií. Ministerstvo zároveň čakajú intenzívne rokovania v súvislosti s pripravovanými novými legislatívnymi návrhmi Európskej komisie, ktoré sa očakávajú v nasledujúcom roku. Medzi tie patrí pokračovanie v príprave revízie smernice o certifikácii rušňovodičov s cieľom zvýšiť „mobilitu“ rušňovodičov naprieč štátmi Európskej únie a zaistiť dostatočnú personálnu obnovu, ktorá v nasledujúcich rokoch umožní napĺňanie strategického zámeru presúvať dopravné výkony z ciest na železnice. Okrem revízie smernice o certifikácii rušňovodičov očakávame predloženie nového legislatívneho návrhu na zavedenie jednotného cestovného lístka v rámci iniciatívy „multimodálne služby digitálnej mobility“, nového legislatívneho návrhu v rámci iniciatívy na zlepšenie riadenia a koordinácie Európskeho systému riadenia kapacity a prevádzky a v neposlednom rade Európska komisia pripravuje ďalšie kroky v rámci akčného plánu pre posilnenie diaľkovej a cezhraničnej osobnej železničnej dopravy.

V oblasti dráhovej legislatívy sa bude pokračovať v príprave legislatívnych návrhov ostatných vykonávacích predpisov k zákonu č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zároveň sa v nadväznosti na očakávanú revíziu smernice o certifikácii rušňovodičov, ktorej návrh by mal byť predložený v roku 2023, začne príprava novely zákona č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov za účelom jej transpozície.

2.5 Civilné letectvo

Ministerstvo sa v oblasti civilného letectva zameriava na vytváranie podmienok pre rozvoj civilného letectva. Slovenská republika sa na medzinárodnom poli sústreďuje na aktívnu účasť na činnostiach Európskej únie a jej štruktúr, ako aj účasť v Medzinárodnej organizácii civilného letectva (ICAO) a Európskej konferencii civilného letectva (ECAC), ktorá predstavuje platformu na zblížovanie pravidiel

medzi EÚ a ostatnými krajinami regiónu a presadzovanie tejto politiky v globálnom rozmere na pôde organizácie ICAO.

2.5.1 Legislatívna činnosť a medzinárodné vzťahy

V rámci svojej bežnej agendy ministerstvo vypracúva legislatívu, predpisy, Národný bezpečnostný program civilného letectva SR a Národný program ochrany civilného letectva pred činmi protizákonného zasahovania.

Udržiavanie existujúcich a vytváranie nových zmluvných vzťahov, ako základného predpokladu pre vykonávanie leteckých dopravných služieb do tretích štátov, má vzťah k potrebám leteckých dopravcov. Má však aj politický rozmer – vyjadruje vôľu štátov úzko spolupracovať na bilaterálnej úrovni. Ministerstvo v roku 2022 pokračovalo vo vytváraní transparentných a harmonizovaných podmienok zosúladenia bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov Slovenskej republiky v oblasti civilného letectva s právnym prostredím Európskej únie vo vzťahu k tretím štátom.

Po čiastočnom zotavení letectva z pandémie spôsobenej prenosným ochorením COVID-19 došlo k zníženiu prevádzkových výkonov na niektorých letiskách prevádzkovaných letiskovými spoločnosťami z dôvodu situácie na Ukrajine (uzavretie ukrajinského vzdušného priestoru a sankcie vo vzťahu k leteckým dopravcom z Ruskej federácie a Bieloruska).

V roku 2022 pokračoval proces ratifikácie Dohody o leteckej doprave medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Katarským štátom na strane druhej a Dohody o spoločnom leteckom priestore medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane jednej a Ukrajinou na strane druhej.

2.5.2 Letiská a letiskové spoločnosti

V roku 2022 bola vykonávaná pravidelná vnútroštátna a medzinárodná letecká doprava z Letiska M.R. Štefánika Bratislava, z Letiska Košice a z Letiska Poprad-Tatry. Nepravidelná letecká doprava bola vykonávaná z Letiska M.R. Štefánika Bratislava, Letiska Košice, Letiska Poprad-Tatry, Letiska Žilina a Letiska Piešťany.

V roku 2022 boli z rozpočtovej kapitoly ministerstva poskytnuté príspevky v civilnom letectve vo forme bežných transferov

1. letiskovým spoločnostiam v celkovej sume 5 mil. € na účel bezpečnostná ochrana letiska a výkon záchranných a hasičských služieb na letisku,
2. letiskovým spoločnostiam ako štátna pomoc na úhradu oprávnených nákladov alebo refundáciu výdavkov, ktoré súvisia so zabezpečením nevyhnutnej leteckej dostupnosti územia Slovenskej republiky počas krízovej situácie vyhlásenej v súvislosti s ochorením COVID-19 v celkovej sume 2,86 mil. € na základe schémy štátnej pomoci za oprávnené obdobie od 1. septembra 2021 do 31. decembra 2021,
3. štátnemu podniku Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, štátny podnik bol v roku 2022 poskytnutý príspevok v civilnom letectve vo forme bežných transferov na refundáciu výdavkov spojených s poskytovaním letových prevádzkových služieb letom oslobodeným od odplát v sume 1 mil. € a
4. príslušným leteckým dopravcom ako štátna pomoc na úhradu oprávnených nákladov alebo refundáciu výdavkov, ktoré súvisia so zmiernením negatívnych následkov spôsobených ochorením COVID-19 v celkovej sume 2,67 mil. € za oprávnené obdobie od 13. marca 2020 do 31. decembra 2021.

Plán na rok 2023

V roku 2023 bude v oblasti civilného letectva pokračovať najmä proces vo vzťahu k dohodám o leteckých dopravných službách, či príprava návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov pre oblasť civilného letectva.

Ministerstvo sa bude zúčastňovať na činnosti EÚ a jej štruktúr a na rokovaní organizácií ICAO a ECAC (platforma na zblížovanie pravidiel medzi EÚ a ostatnými krajinami regiónu, presadzovanie tejto politiky v globálnom rozmere na pôde ICAO).

2.6 Letecký a námorný vyšetrovací úrad

Letecké udalosti

Najdôležitejšou úlohou ministerstva v oblasti bezpečnosti leteckej prevádzky je bezpečnostné vyšetrovanie príčin leteckých udalostí,

ktoré vykonáva stála komisia na vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov. Vyšetrovanie je vedené nezávisle, aby sa zabránilo konfliktu záujmov a prípadnému vonkajšiemu zásahu pri určovaní príčin vyšetrovaných leteckých udalostí.

Činnosť stálej vyšetrovacej komisie zabezpečuje Letecký a námorný vyšetrovací útvar (LNVÚ), ktorý je organizačnou zložkou ministerstva.

Základnými úlohami LNVÚ je zhromažďovať a analyzovať informácie o leteckých nehodách a vážnych incidentoch, určovať ich príčiny, vypracovávať závery a bezpečnostné odporúčania s cieľom prevencie vzniku leteckých nehôd a vážnych incidentov bez toho, aby sa určovali vinníci alebo zodpovednosť. Záverečné správy zverejňuje na oficiálnej internetovej stránke ministerstva. LNVÚ taktiež zabezpečuje zhromažďovanie a evidovanie hlásení o leteckých udalostiach v civilnom letectve a ich doručenie príslušným subjektom v civilnom letectve. V roku 2022 LNVÚ prijal a zaevidoval od prevádzkovateľov lietadiel, letísk, poskytovateľov leteckých navigačných služieb a ďalších osôb z oblasti civilného letectva celkovo 674 hlásení o udalostiach v civilnom letectve. Z toho bolo 418 hlásení o incidentoch, ktoré ovplyvnili alebo mohli ovplyvniť bezpečnosť letov, čo predstavuje nárast oproti roku 2021 o 41%. LNVÚ sa okrem bezpečnostného vyšetrovania leteckých nehôd a vážnych incidentov zaoberal aj zisťovaním príčin u niektorých incidentov, významných z hľadiska ich vplyvu na bezpečnosť letovej prevádzky.

Všetky informácie o leteckých udalostiach sú uchovávané prostredníctvom softvéru ECCAIRS 2 (European Co-ordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems) vytvoreného Európskou komisiou.

V obchodnej leteckej doprave cestujúcich, nákladu alebo pošty za úplatu alebo prenájom, ani v prevádzke lietadiel s maximálnou vzletovou hmotnosťou nad 5 700 kg neprišlo v roku 2022 v Slovenskej republike k žiadnej leteckej nehode.

Letecké nehody, ktoré boli v SR v minulom roku zaznamenané, sa stali pri prevádzke všeobecného letectva za účelom športového a rekreačného lietania (to sa vykonáva prevažne v letných mesiacoch). Celkovo dostalo LNVÚ v roku 2022 hlásenia o 10 leteckých nehodách a 2 vážnych incidentoch na území Slovenskej republiky, čo predstavuje nárast nehôd o 400% a pokles vážnych incidentov o 150% oproti roku 2021.

Pri vyšetrovaní leteckých nehôd a vážnych incidentov v roku 2022 sa podarilo stanoviť príčiny a vydať záverečnú správu pri 6 leteckých nehodách a 2 vážnych incidentov.

V oblasti všeobecného letectva, v súvislosti s rekreačným a športovým lietaním prišlo k zhoršeniu situácie vzhľadom k minulému obdobiu a to z dôvodu nárastu počtu letových hodín, ktoré boli v predošlých rokoch limitované covidovými opatreniami. Pri týchto udalostiach došlo k úmrtiu troch osôb, ťažké zranenia utrpeli tri osoby, dve osoby boli ľahko zranené a deväť osôb bolo bez zranení. Zo záverov bezpečnostného vyšetrovania vyplynulo, že príčinou udalostí vo všetkých prípadoch bolo najmä zlyhanie ľudského faktora a v jednom prípade sa jednalo o technickú príčinu.

2.7 Vodná doprava

Sekcia vodnej dopravy (ďalej len „SVD“) tvorí a uplatňuje zásady štátnej dopravnej politiky v oblasti vodnej dopravy, tvorí koncepcie, programy a projekty rozvoja vodnej dopravy vrátane programov a projektov spolufinancovaných z fondov EÚ. Vytvára podmienky na rozvoj vnútrozemskej plavby a námornej plavby, vrátane rozvoja verejných prístavov.

V roku 2022 pokračovala SVD v naplňaní cieľov, zámerov a opatrení stanovených v koncepčných a strategických dokumentoch:

1. Časť smernice (EÚ) 2017/2397 bola transponovaná do zákona č. 378/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nadobudol účinnosť 17. 01. 2022; je dostupný na <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/378/20220117>.

2. Ďalšia časť smernice (EÚ) 2017/2397 bola transponovaná do vyhlášky Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 381/2021 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalifikačných predpokladoch člena posádky plavidla vykonávajúceho plavbu na vnútrozemskej vodnej ceste, ktorá je prepojená so splavnou sieťou vodných ciest iného členského štátu, ktorá nadobudla účinnosť tiež 17. 01. 2022 a je zverejnená na <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/381/20220117>.

3. Bola zverejnená vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 135/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 381/2021 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalifikačných predpokladoch člena posádky plavidla vykonávajúceho plavbu na vnútrozemskej vodnej ceste, ktorá je prepojená so splavnou sieťou vodných ciest iného členského štátu v Zbierke zákonov: (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/135/20220501>). Vyhláška č. 135/2022 Z. z. nadobudla účinnosť dňa 1. mája 2022.

4. Ministerstvo vykonalo notifikáciu v EK a zároveň si splnilo oznamovaciu povinnosť voči EK, pričom výstupy je možné nájsť na https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/inland-waterways/social-dimension_en.

5. V rámci úloh z programového vyhlásenia vlády SVD pripravila prihlášku na projekt na financovanie z CEF 2 a súťažné podklady na verejné obstarávanie pre štúdiu uskutočniteľnosti: „Návrh opatrení na zabezpečenie plnosplovnosti vodnej cesty Dunaj v r. km 1880,26 – 1853,10“.
6. Spracovanie „Koncepce rozvoja vodnej dopravy v SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050“ pokračovalo podľa stanoveného harmonogramu. Úloha vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020 – 2024. Práce na analytickej časti koncepcie sú ukončené a aktuálne sa pracuje na návrhovej časti.
7. SVD v novembri 2022 spolupracovala so stálym zastúpením SR pri EK na revízii Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1315/2013 z 11. decembra 2013 o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete (TEN-T).
8. Dňa 30. júna 2022 bol oficiálne ukončený projekt RIS COMEX. Výsledky:
 - webová platforma EuRIS – umožňuje prístup k stálym a meniacim sa informáciám o plavbe a infraštruktúre, čo pomáha optimalizovať využívanie vnútrozemských plavebných koridorov, informáciám o plavebnej situácii, čo umožňuje spoľahlivé plánovanie trasy a riadenie premávky a informáciám, ktoré podporujú riadenie spravovania dopravy logistickými partnermi.
 - informačný systém CEERIS, ktorý umožňuje účastníkom vodnej dopravy (vodcom plavidiel, logistickým operátorom a pod.) v dunajskom riečnom koridore a na rieke Labe splniť svoje oznamovacie povinnosti voči dotknutým autoritám tak, že požadované údaje vložia do systému „iba raz“ a tieto budú zdieľané vo všetkých partnerských štátoch. EuRIS a CEERIS zdieľajú služby ako správa používateľov, určenie polohy plavidla, ETA a plánovanie plavby, ako aj výmenu ERI dát.
 - národná aktivita – pilotná prevádzka AIS AtoNS. V toku Dunaja bolo osadených 8 bójí (4 zelené, 4 červené) využívajúcich technológiu automatického identifikačného systému (AIS). Výsledkom bolo vyhodnotenie zamerané na dosah signálu AIS AtoN, ich prevádzku z energetického hľadiska, zaťaženia VDL, detekcie odchýlenia z definovanej polohy a ich možnosti využitia ako opakovacích staníc AIS. Primárnou úlohou AIS je zabezpečenie sledovania pohybu a dráhy plavidiel na základe správ zasielaných pomocou signálu vysielaného na vlnách VHF a následného spracovania príslušným softvérom.
9. SVD intenzívne komunikovala s ostatnými projektovými partnermi, ktorí riešia projekty vodnej dopravy (SVP, š. p., VV š. p. a VP a. s.). SVD tiež spolupracovala na príprave Partnerskej dohody na roky 2021 – 2027 a dokumentu Operačný program Slovensko, kde predstavuje záujmy rozvoja vodnej dopravy na Slovensku.
10. SVD naďalej spolupracovala s VÚC, mestami a obcami na zapracovávaní témy rozvoja verejných prístavov, vnútrozemskej plavby, vodných ciest a všeobecne vodnej dopravy do svojich územných podkladov prostredníctvom Integrovannej územnej stratégie (IÚS), ktorá bude vytvorená na úrovni každého samosprávneho kraja.
11. V oblasti bilaterálnej spolupráce SVD úzko spolupracovala so susednými štátmi ako je Česká, Maďarská a Rakúska republika. V rámci spolupráce vo vodnej doprave sa v auguste 2022 uskutočnilo 19. zasadnutie Slovensko-českého Zmiešaného výboru pre vnútrozemskú plavbu. Ďalej sa zástupcovia sekcie vodnej dopravy pravidelne zúčastňovali rokovaní ad-hoc pracovnej skupiny zvolávanej splnomocnencom vlády SR pre vodohospodárske otázky na hraničných vodách s Maďarskom, na ktorej sa prerokovávala technická štúdia na zlepšenie splavnosti Dunaja vypracovaná maďarskou stranou aj pre spoločný slovensko-maďarský úsek.
12. V oblasti medzinárodnej spolupráce SVD aktívne participovala v pracovných skupinách Dunajskej komisie, Európskej hospodárskej komisie OSN a na podujatiach organizovaných medzinárodnou organizáciou Inland Navigation Europe.

VNÚTROZEMSKÉ VODNÉ TOKY V SR

INLAND WATERWAYS IN THE SLOVAK REPUBLIC

13. ONÚ v roku 2022 pripravil preklady a korektúry textov konsolidovaných znení medzinárodných dohovorov IMO, ktoré sú v gescii MD SR a následne zabezpečil ich zverejnenie v Zbierke zákonov, menovite:

- dohovor o medzinárodných pravidlách na zabránenie zrážkam na mori (COLREG 72) - Oznámenie MZVaEZ SR č. 36/2022 Z. z. o uzatvorení Dohovoru o medzinárodných pravidlách na zabránenie zrážkam na mori (COLREG)
- dohovor o vymeriavaní lodí (TONNAGE 69) - Oznámenie MZVaEZ SR č. 37/2022 Z. z. o uzatvorení Dohovoru o vymeriavaní lodí (TONNAGE)
- dohovor o zabránení znečisťovania z lodí (MARPOL 73/78) a Protokol z roku 1978 k uvedenému dohovoru (MARPOL PROT 1997) - Oznámenie MZVaEZ SR č. 38/2022 Z. z. o uzatvorení Dohovoru o predchádzaní znečisťovaniu z lodí (MARPOL)
- dohovor o nákladovej značke (LOAD LINE 66) a Protokol z roku 1988 k uvedenému dohovoru (LOAD LINE PROT 1988) - Oznámenie MZVaEZ SR č. 46/2022 Z. z. o dojednaní Dohovoru o nákladovej značke (LOAD LINE)

14. ONÚ v roku 2022 ukončil preklad a korektúru medzinárodného dohovoru o normách výcviku, kvalifikácie a strážnej služby námorníkov (STCW) 1978 a jeho zmien a doplnení. Následne bolo požiadané ich zverejnenie v Zbierke zákonov SR.

15. V oblasti medzinárodnej spolupráce ONÚ prostredníctvom online rozhrania a priamou účasťou na rokovaníach aktívne participovalo v pracovných skupinách EÚ a Európskej námornej bezpečnostnej agentúry (EMSA).

16. ONÚ rozvíja a prehľbuje certifikovaný systém riadenia kvality pre operačné činnosti námorného úradu a ich výkon podľa medzinárodných dohovorov, právneho systému EÚ, právnych predpisov SR a normy ISO 9001:2015. Pri re-certifikačnom audite v roku 2022 bol potvrdený úplný súlad systému riadenia kvality s novou ISO normou a tento súlad potvrdili i závery auditu Medzinárodnej námornej organizácie a súčasne potvrdili aplikáciu medzinárodných dohovorov IMO v Slovenskej republike.

17. ONÚ pokračoval sa v procese výcviku, kvalifikácie a strážnej služby členov posádok námorných lodí a procesu prípravy postupov a opatrení podľa STCW, nových právnych predpisov EÚ a zmien vyplývajúcich z aplikačnej praxe.

18. ONÚ pokračoval v procese prípravy postupov a opatrení výcviku, kvalifikácie a strážnej služby členov posádok námorných lodí podľa STCW, nových právnych predpisov EÚ a zmien vyplývajúcich z aplikačnej praxe.

19. V roku 2022, aj napriek podstatnému počtu výmazov námorných rekreačných plavidiel, stúpol ich počet o cca 100 a darí sa udržiavať tento trend už zhruba 10 rokov.

	Počet zapísaných námorných lodí v námornom registri SR	Hrubá priestornosť registrovaných námorných lodí (RT)	Počet zápisov v registri námorných rekreačných plavidiel SR
k 31.12.2012	0	0	1894
k 31.12.2013	0	0	2110
k 31.12.2014	0	0	2299
k 31.12.2015	0	0	2520
k 31.12.2016	0	0	2794
k 31.12.2017	0	0	2999
k 31.12.2018	0	0	3231
k 31.12.2019	0	0	3437
k 31.12.2020	0	0	3609
k 31.12.2021	0	0	3795
k 31.12.2022	0	0	4023

V roku 2023 sa SVD zameria hlavne na nasledovné úlohy:

1. Pokračovať v napĺňaní cieľov národných a európskych stratégií a koncepcií.
2. Pokračovať v harmonizácii vnútroštátneho práva s právom Európskej únie a iných medzinárodných organizácií v oblasti vnútrozemskej a námornej plavby.
3. SVD si dala za cieľ dokončiť práce na Koncepcii rozvoja vodnej dopravy SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 do konca júla 2023. Následne bude potrebné finálny koncepčný materiál zaslať na schválenie v rámci rezortu (VPK), na predbežné pripomienkové konanie (PPK) a na medzirezortné pripomienkové konanie (MPK).
4. Pripraviť prihlášku na nový medzinárodný projekt RIS COMEX 2 financovaný z CEF 2, ktorý je pokračovaním projektu RIS COMEX. V rámci projektu RIS COMEX 2 budú zadefinované spoločné aktivity, ktoré sú rozdelené do piatich pracovných balíčkov (z angl. wor-

kpackage; ďalej len ako „WP“) – Project Management, Assessment, EuRIS Evolution, Electronic Reporting a Horizontal Activities, pod ktorý sú zaradené aj národné aktivity každého partnerského štátu (podaktivita 5.3 National RIS Topics). V rámci národných aktivít plánuje MD SR realizovať aktivity – model vodnej hladiny, podjazdná výška mostov, kybernetická bezpečnosť.

5. Ukončiť proces verejného obstarávania na riešiteľa pre štúdiu uskutočniteľnosti „Návrh opatrení na zabezpečenie plnosplavnosti vodnej cesty Dunaj v r. km 1880,26 – 1853,10“.

6. Pokračovať pri tvorbe kvalitného národného systému v námornej plavbe, ktorý je založený na prijatí medzinárodných dohovorov IMO z oblasti námornej bezpečnosti, transpozícií právnych predpisov EÚ z oblasti námornej plavby s ich následnou aplikáciou a dôsledným dodržiavaním a vykonávaním.

7. V oblasti výcviku, kvalifikácie a strážnej služby členov lodných posádok námorných lodí pokračovať v procese prípravy postupov a opatrení podľa Medzinárodného dohovoru o normách výcviku, kvalifikácie a strážnej služby námorníkov (STCW), nových právnych predpisov EÚ a zmien vyplývajúcich z aplikačnej praxe.

8. Ukončiť proces pristúpenia SR k Medzinárodnému dohovoru o zodpovednosti a náhrade škody pri preprave nebezpečných a škodlivých látok na mori z roku 2010, ktorý predkladá ako iniciatívny materiál na základe rozhodnutia Rady EÚ č. 2017/770 z 25. apríla 2017 o ratifikácii Protokolu z roku 2010 k Medzinárodnému dohovoru o zodpovednosti a náhrade škody pri preprave nebezpečných a škodlivých látok na mori zo strany členských štátov a o ich pristúpení k nemu v záujme Európskej únie.

3

ELEKTRONICKÉ KOMUNIKÁCIE A POŠTOVÉ SLUŽBY

3.1 Elektronické komunikácie

V roku 2022 začalo ministerstvo prípravu „Národnej politiky pre elektronické komunikácie do roku 2030“ (NPEK 2030), ktorej základným cieľom je podpora budovania elektronických komunikačných sietí s ohľadom na technologické trendy a tendencie vývoja trhu v synergii s jednotlivými zložkami Vesmírneho programu Únie.

3.1.1. Legislatíva

Vo februári 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách, ktorý predstavuje základný právny rámec pre fungovanie celého sektora elektronických komunikácií. Zákon transponoval revidovaný európsky legislatívny rámec Európsky kódex elektronických komunikácií spolu s jeho hlavnými cieľmi ako podpora hospodárskej súťaže, rozvoj vnútorného trhu a ochrana záujmov koncových užívateľov. Zároveň jeho účelom je zabezpečiť v čo najväčšej miere prístup k vysokokapacitným sieťam a ich využívanie všetkými občanmi a podnikateľskými subjektmi za primeranú cenu pri zachovaní možnosti výberu.

V nadväznosti na zákon ministerstvo pripravilo návrh nariadenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o interoperabilite autorádíí a koncových zariadení určených na príjem digitálneho televízneho signálu. Jeho cieľom je zaručiť koncovým užívateľom interoperabilitu autorádíí zabudovaných v nových vozidlách kategórie M tak, aby boli schopné prijímať a reprodukovat' rozhlasové služby poskytované prostredníctvom analógového pozemského rozhlasového vysielania aj digitálneho vysielania. Vláda SR nariadenie č. 61 schválila 2. marca 2022 s účinnosťou od 15. marca 2022.

Ministerstvo pripravilo návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa ustanovuje národná tabuľka frekvenčného spektra (NTFS). NTFS obsahuje údaje o frekvenčných pásmach pre príslušné rádiokomunikačné služby a o ich pridelení a využívaní v SR. Predmetné nariadenie vlády SR č. 434 z 23. novembra 2022 nadobudlo účinnosť 1. januára 2023.

Ministerstvo pokračovalo v realizácii projektu Interaktívnej mapy aj v roku 2022. Jeho hlavným cieľom je informovať obyvateľstvo o úrovni elektromagnetického žiarenia na území Slovenska a vyvrátiť pochybnosti o jeho vysokých úrovniach, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na zdravie. Namerané hodnoty boli prenesené do Interaktívnej mapy, ktorá je zverejnená na webovom sídle ministerstva.

3.1.2 Medzinárodná spolupráca

V oblasti medzinárodnej spolupráce a zahraničných vzťahov bolo významnou udalosťou konanie Konferencie vládnych splnomocnencov Medzinárodnej telekomunikačnej únie (ITU). Konferencia sa konala 26. septembra až 14. októbra 2022. Na konferencii prvýkrát v histórii SR kandidoval do Rady pre rádiokomunikačný poriadok ITU aj slovenský zástupca, hoci neúspešne. Konferencia popri voľbách zástupcov do najvyšších orgánov ITU prijala okrem iných dokumentov strategický plán na roky 2024 – 2027, zdôrazňujúc kľúčové priority pre rádiokomunikácie, štandardizáciu a rozvojovú spoluprácu, riadenie inkluzívnej globálnej digitálnej transformácie a pomoc pri dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN do roku 2030.

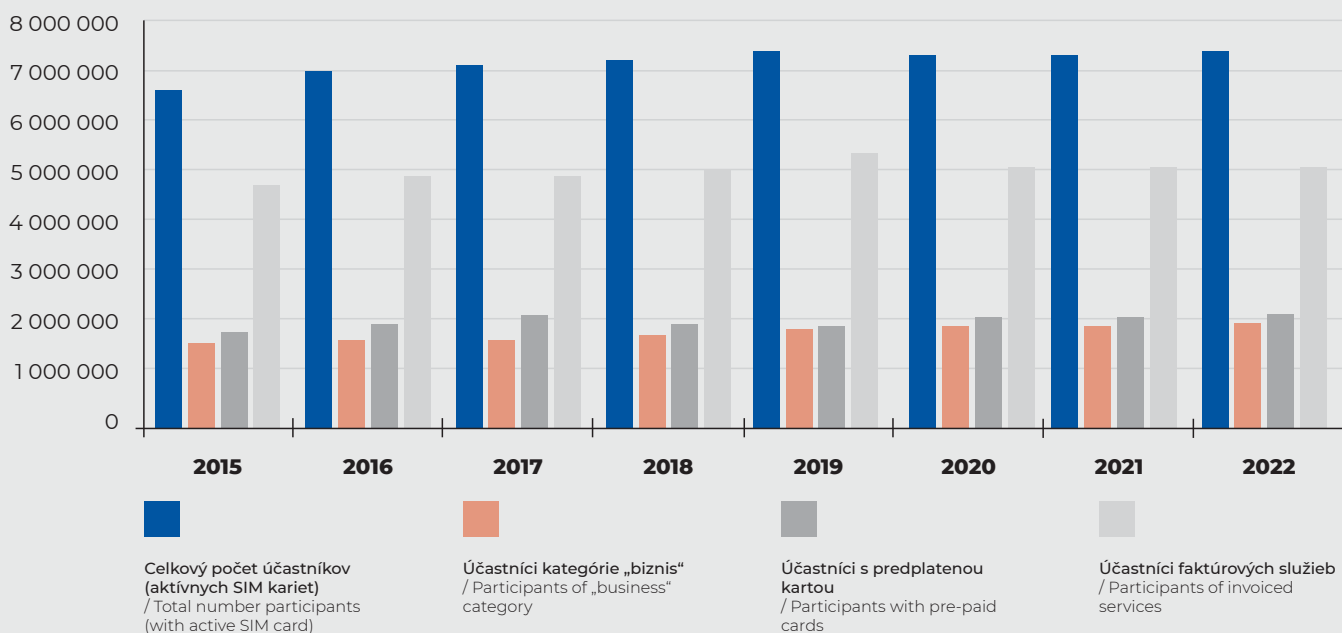
Prioritou zasadnutí pracovného výboru COM ITU bola v roku 2022 príprava na Svetové telekomunikačné štandardizačné zhromaždenie WTSA-20 a Svetovú telekomunikačnú rozvojovú konferenciu WTDC-22.

28. Zhromaždenie zmluvných strán Medzinárodnej organizácie mobilných satelitných komunikácií (IMSO), ktoré sa konalo 26. až 30. septembra 2022 zvolilo nového generálneho riaditeľa IMSO a informovalo o vývoji v oblasti systému Identifikácie a sledovania plavidiel na veľké vzdialenosti (LRIT) a o stave poskytovania služieb Globálneho námorného bezpečnostného a núdzového systému (GMDSS).

Plán na rok 2023

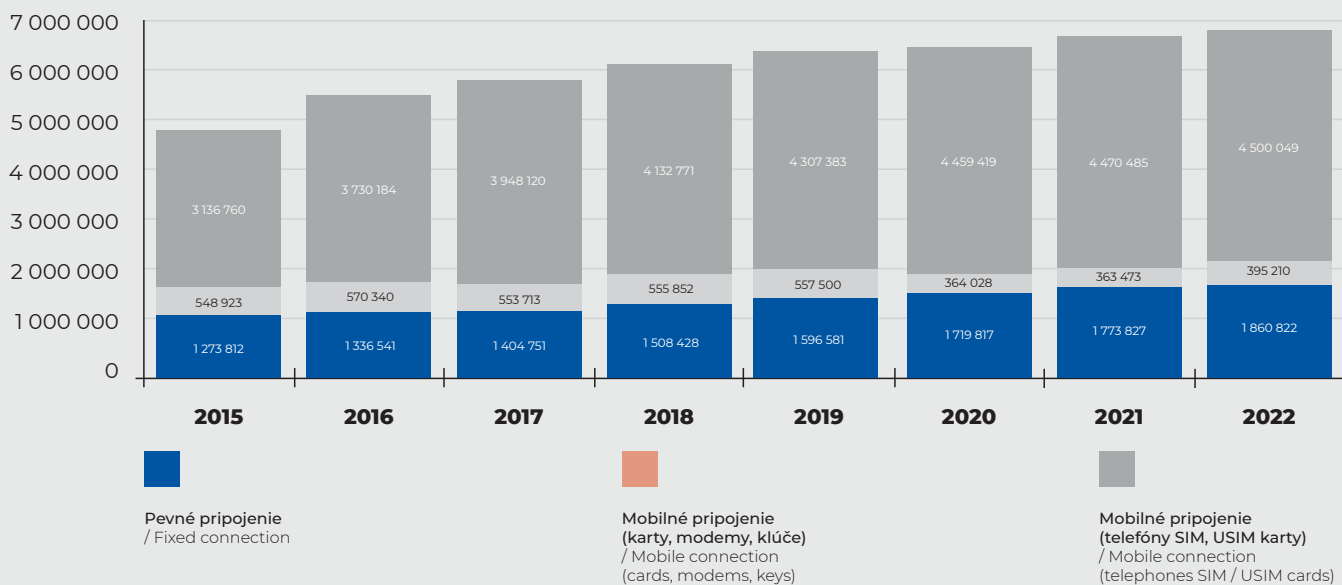
Hlavnou úlohou ministerstva v oblasti elektronických komunikácií bude priebežné plnenie úloh vyplývajúcich z NPEK 2030. Ďalšími úlohami bude aktualizácia NTFS, pokračovanie projektu Interaktívnej mapy a plnenie úloh súvisiacich s konaním 43. Zhromaždenia zmluvných strán Eutelsat IGO. V medzinárodnej oblasti bude na úrovni ITU prioritou účasť delegácie SR na Svetovej rádiokomunikačnej konferencii WRC '23, ktorá sa uskutoční od 20. novembra do 15. decembra 2023. Kľúčovými témami konferencie budú harmonizácia frekvenčných pásiem pre elektronické komunikačné služby, revízia jednotlivých článkov, rezolúcií a odporúčaní Rádiokomunikačného poriadku.

Rozdelenie aktívnych účastníkov telefónnej služby v mobilných sieťach

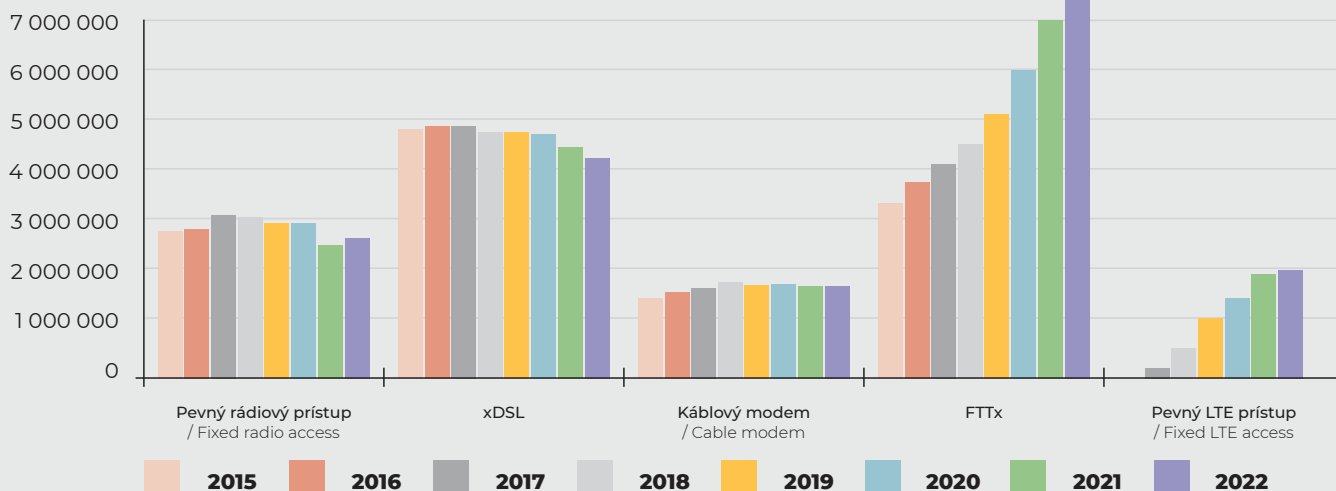
Zdroj: Štatistické zisťovanie MDV SR

Vývoj celkového počtu širokopásmových pripojení

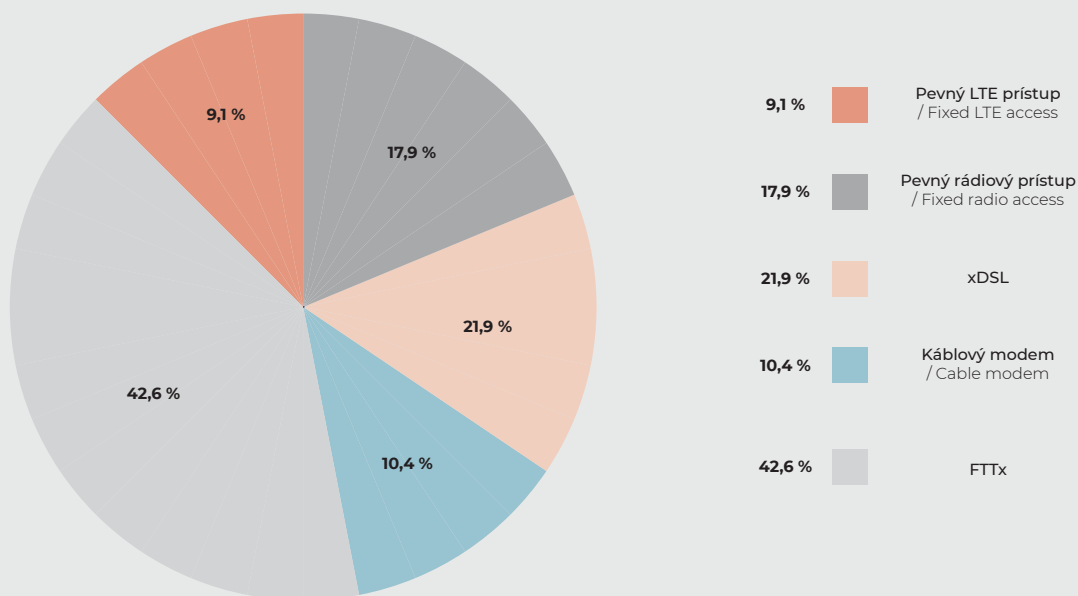
Zdroj: Štatistické zisťovanie MDV SR

Vývoj počtu širokopásmových pripojení v pevnej sieti podľa technológií

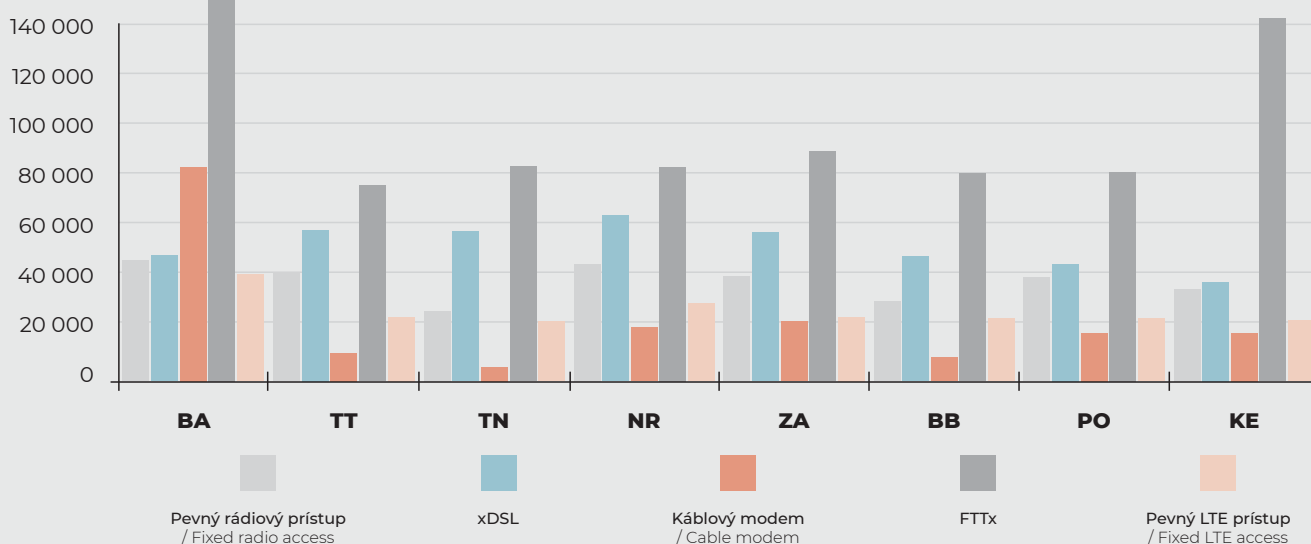
Zdroj: Štatistické zisťovanie MDV SR

Rozdelenie širokopásmového pripojenia na internet v pevnej sieti podľa technológií k 31. 12. 2022

Zdroj: Štatistické zisťovanie MDV SR

Rozdelenie širokopásmového pripojenia na internet v pevnej sieti podľa technológií a regiónov k 31.12.2022

Zdroj: Štatistické zisťovanie MDV SR

3.2 Poštové služby

Ministerstvo vypracovalo Hodnotiacu správu o plnení úloh Poštovej politiky do roku 2021, ktorú vláda SR vzala na vedomie 8. júna 2022. Účelom správy bolo zhodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich z Poštovej politiky do roku 2021 v oblastiach legislatívy a regulácie, univerzálnej služby a medzinárodných vzťahov.

Následne ministerstvo pripravilo nový strategický materiál, Poštovú politiku do roku 2028, ktorá načrtla ďalšie smerovanie poštových služieb s osobitným dôrazom na trvalo udržateľnú univerzálnu službu pri zohľadnení nových trendov na trhu a meniacich sa potrebách používateľov poštových služieb s cieľom vytvárať podmienky na ďalšie rozvíjanie hospodárskej súťaže a na poskytovanie kvalitných poštových služieb.

V rámci intenzívnej spolupráce so Slovenskou poštou, a. s., ministerstvo schválilo strategický materiál „Optimalizácia verejnej poštovej siete – aktualizácia“. Materiál obsahoval najmä vyhodnotenie zmien poštovej siete za roky 2019 – 2021, skúsenosti z prvej etapy projektu, aktualizáciu projektu, vrátane alternatív zabezpečenia poštových služieb po zrušení pošty, koncept komunikácie so starostami dotknutých obcí a vyhodnotenie efektívnosti projektu.

Ďalej ministerstvo schválilo materiál „Správa o plnení Stratégie spoločenskej zodpovednosti Slovenskej pošty, a. s., do roku 2024“, ktorý obsahoval zhodnotenie úloh zameraných na environmentálnu, sociálnu a ekonomickú zodpovednosť.

3.2.1 Medzinárodná spolupráca

V roku 2022 prebiehal proces ratifikácie Aktov Svetovej poštovej únie (UPU) – 11. dodatkového protokolu k Ústave UPU, 3. dodatkového protokolu ku Generálnemu poriadku UPU, Svetového poštového dohovoru a Dohody o poštových platobných službách, prijatých na 27. svetovom poštovom kongrese, ktorý sa konal 9. až 27. augusta 2021 a nadobudli účinnosť 1. júla 2022.

V rámci medzinárodnej spolupráce ministerstvo zastupovalo záujmy SR na rokovaní Výboru pre poštovú smernicu, Pracovnej skupiny Rady pre poštové služby, orgánov UPU a v Európskom výbore pre poštovú reguláciu, osobitne v pracovných skupinách pre otázky UPU, otázky poštovej politiky a ministerskej skupine. Predmetom diskusií boli najmä otázky týkajúce sa poštovej smernice na európskej úrovni a na celosvetovej úrovni to bola problematika otvorenia sa UPU širšiemu okruhu zainteresovaných subjektov.

3.2.2 Poštové známky a filatelia

Ministerstvo finančne podporilo aktivity zamerané na rozvoj filatelie, a najmä publikačnú činnosť filatelistov-seniorov a tiež vystavovateľskú a exponátnu činnosť seniorov a mládeže. Ministerstvo spolupracovalo na príprave výstavy BratislavaFila 2023, realizácii propagačnej filatelickej výstavy na Bratislavských zberateľských dňoch a národného finále Filatelickej olympiády mládeže.

Podľa emisného plánu bolo vydaných 27 poštových známok a štyri poštové celiny. Známky boli venované okrem tradičných emisných radov tiež športovým podujatiam a úspechom slovenských športovcov, ako aj niektorým **významným výročiam, napr. 100. výročiu Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku, 150. výročiu založenia Východoslovenského múzea v Košiciach. Zaujímavosťou ročníka bolo spoločné vydanie známky s Českou republikou venované 150. výročiu uvedenia do prevádzky Košicko-bohumínskej železnice, ako aj známka venovaná solidarite s Ukrajinou. Taktiež bola vydaná známka Vianočná pošta 2022 podľa výtvarného návrhu zo súťaže detí o najkrajšiu vianočnú kresbu.**

Cenu ministra za najkrajšiu známku získala známka 50. výročie pristátia misie Apollo na Mesiaci: Eugene Andrew Cernan, za najlepšiu rytinu známka UMENIE: Ján Rombauer a za najlepší výtvarný návrh známka 200. výročie narodenia významných osobností štúrovskej generácie.

Plán na rok 2023

Hlavnou úlohou ministerstva v oblasti poštových služieb bude plnenie úloh vyplývajúcich z Poštovej politiky do roku 2028. V medzinárodnej oblasti bude prioritou zastupovanie záujmov SR na 4. mimoriadnom kongrese UPU, ktorého hlavnou úlohou bude prerokovať a schváliť zmeny a doplnenia Aktov UPU súvisiace s jej otvorením sa širšiemu okruhu zainteresovaných subjektov. Na rok 2023 je naplánované vydanie 26 poštových známok a 2 poštových celín. Taktiež bude naďalej pokračovať spolupráca s filatelistickými združeniami zameraná na podporu rozvoja filatelie a propagáciu slovenskej známkovej tvorby.

Obrazová časť – známky, ktoré získali Cenu ministra za rok 2022

50. výročie pristátia misie Apollo na Mesiaci: Eugene Andrew Cernan

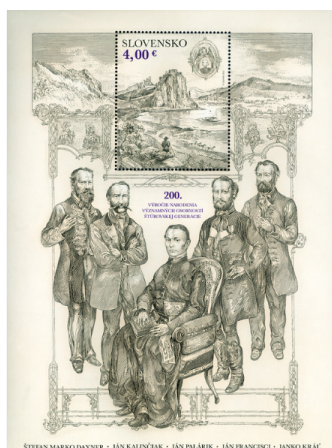
Cena ministra za najkrajšiu poštovú známku

(autor Igor Benca)

UMENIE: Ján Rombauer
(1782 – 1849)

Cena ministra za najlepšiu
rytinu

(autor František Horniak)

200. výročie narodenia významných osobností štúrovskej generácie

Cena ministra za najlepší výtvarný návrh

(autor Rudolf Cigánik)

Výber ďalších poštových známok za rok 2022

Spoločné vydanie s Českou republikou: 150. výročie uvedenia
do prevádzky Košicko-bohumínskej železnice

(autori Dušan Kállay a Jaroslav Tvrdon)

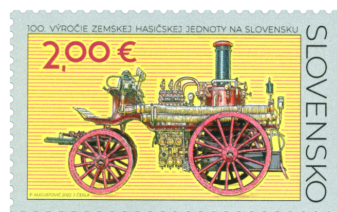

Solidarita s Ukrajinou

(autor Peter Konečný)

Krásy našej vlasti: Kaštieľ Márie Terézie v Holíči
(autor Martin Činovský)

100. výročie Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku
(autori Peter Augustovič a Jozef Česla)

EUROPA 2022: Príbehy a mýty - Lomidrevo
(autor Martin Kellenberger)

Deň poštovej známky: Historický poštový voz
(autorka Marianna Žálec Varcholová)

Prehľad všetkých poštových známok za rok 2022
je zverejnený na webovom sídle MD SR na: <https://www.mindop.sk/externe/znamky/2022/znamky.html>

4

BYTOVÁ POLITIKA, STAVEBNÍCTVO A MESTSKÝ ROZVOJ

Z hľadiska kompetencií sa ministerstvo v tejto oblasti zameriava predovšetkým na bytovú politiku, stavebníctvo (úlohy zamerané na energetickú hospodárnosť budov a stavebné výrobky) a politiku mestského rozvoja, vystupuje ako orgán zodpovedný za riadenie OP URBACT III a IV, ako aj plní funkciu národného kontaktného bodu „URBACT – Slovenské kontaktné miesto“.

4.1. Bytová politika

Bytová politika Slovenskej republiky do roku 2030 schválená vládou SR v roku 2021 je rámcovým dokumentom štátu pre oblasť bývania. Základnou víziou štátu do roku 2030 je dosiahnuť zvýšenie dostupnosti a kvality bývania v SR. Ministerstvo v roku 2022 pokračovalo v napĺňaní opatrení Akčného plánu do roku 2025.

Zákon č. 246/2015 Z. z. o správcach bytových domov a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov stanovuje základné podmienky pre správcov bytových domov pri výkone ich podnikateľskej činnosti. K 31.12.2022 bolo v zozname správcov bytových domov zapísaných 726 správcov. V roku 2022 bol vykonaný dohľad u 22 správcov bytových domov zapísaných v zozname.

V rámci podpory výstavby a obnovy bytového fondu ministerstvo v roku 2022 priznalo dotáciu na obstaranie nájomných bytov na účel sociálneho bývania pre 37 stavieb v celkovej výške 15 365 720,00 €, čím sa podporilo obstaranie 673 nájomných bytov. Zároveň bola priznaná dotácia na obstaranie technickej vybavenosti k týmto bytom v celkovej výške 1 309 540,00 €.

Štátny fond rozvoja bývania v roku 2022 poukázal do financujúcej banky finančné prostriedky k 558 zmluvám, čo predstavovalo poskytnutie podpory vo forme zvýhodneného úveru v sume 192 520 530,00 €, čím sa podporilo obstaranie 978 bytov, obnova 21 394 bytov a obstaranie 297 miest v zariadení sociálnych služieb. Zároveň Štátny fond rozvoja bývania v roku 2022 uzatvoril 54 dodatkov, ktorými bola zvýšená podpora k uzavretým zmluvám o úvere aj z predchádzajúcich rokov o celkovú sumu 4 615 630,00 €. Celková poskytnutá podpora zo Štátneho fondu rozvoja bývania v roku 2022 bola vo výške 197 136 160,00 €.

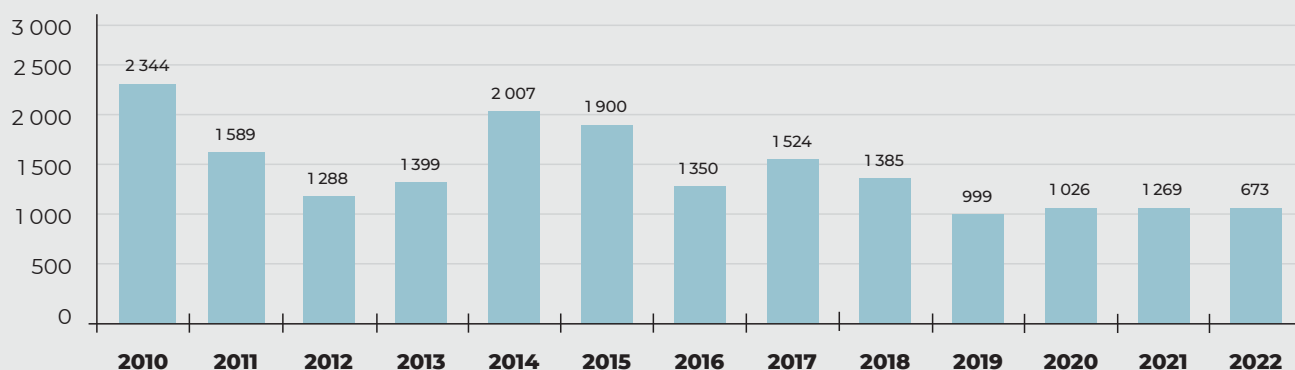
V roku 2022 ministerstvo poskytlo finančné prostriedky na štátnu prémie k stavebnému sporeniu vo výške 5 751 582,38 € pre celkom 212 334 stavebných sporiteľov. Z uvedenej sumy predstavovali finančné prostriedky vo výške 161 900,75 € poskytnutú štátnu prémie pre 1 158 spoločenstiev vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

Na štátny príspevok a štátny príspevok pre mladých k hypotekárnym úverom ministerstvo v roku 2022 poskytlo finančné prostriedky v celkovej výške 5 150 090,59 € v priemere pre 13 781 poberateľov mesačne, z toho na štátny príspevok vo výške 1 356 684,63 € v priemere pre 3 238 poberateľov mesačne a na štátny príspevok pre mladých vo výške 3 793 405,96 € v priemere pre 10 543 poberateľov mesačne.

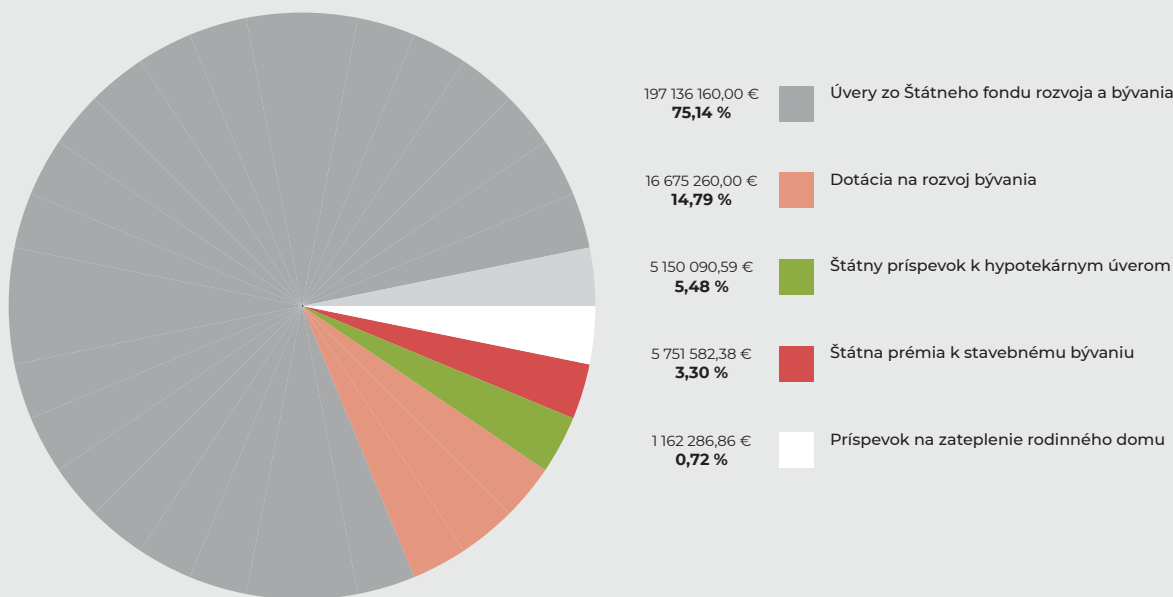
Ministerstvo poskytlo v roku 2022 príspevok na zateplenie 152 rodinných domov po rezervácii v celkovej výške 1 162 286,86 €. Ďalšie výzvy na predkladanie žiadostí vyhlásené neboli, nakoľko v Pláne obnovy a odolnosti SR bola za vykonávateľa obnovy rodinných domov určená Slovenská agentúra životného prostredia.

V zmysle schváleného Plánu obnovy a odolnosti SR bolo ministerstvo určené ako vykonávateľ investície Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov, v rámci ktorej bola v roku 2022 vyhlásená Výzva č. 1 na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov (kód Výzvy: 02I02-29-V01). V roku 2022 bolo ministerstvu doručených 39 žiadostí v celkovej výške 29 180 198,01 €.

Počet podporených nájomných bytov z MDV SR od roku 2009 až 2022

Prehľad o poskytnutej štátnej podpore do oblasti rozvoja bývania v roku 2022

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2 Stavebníctvo

Prioritnou úlohou v oblasti stavebníctva bolo vypracovanie návrhu reformy na vytvorenie digitálnej platformy údajov o energetickej hospodárnosti fondu budov a zabezpečenie súladu a konzistentnosti predkladaných legislatívnych návrhov so zavedenými požiadavkami a procesmi v oblasti energetickej hospodárnosti budov. Ministerstvo sa zúčastnilo pravidelných plenárnych zasadnutí Zladeného konania k smernici o energetickej hospodárnosti budov (EHB), ako aj sa podieľalo na aktivitách Komisie v rámci prípravy revízie smernice o EHB.

Ministerstvo sa v oblasti stavebných výrobkov aktívne zúčastnilo na zasadnutí poradnej skupiny pre stavebníctvo, ako aj na stretnutiach pracovnej skupiny Rady EÚ pre technickú harmonizáciu (stavebné výrobky) a priebežne pripravovalo pozíciu SR k návrhu nariadenia EP a Rady, ktorým sa stanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2019/1020 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 305/2011.

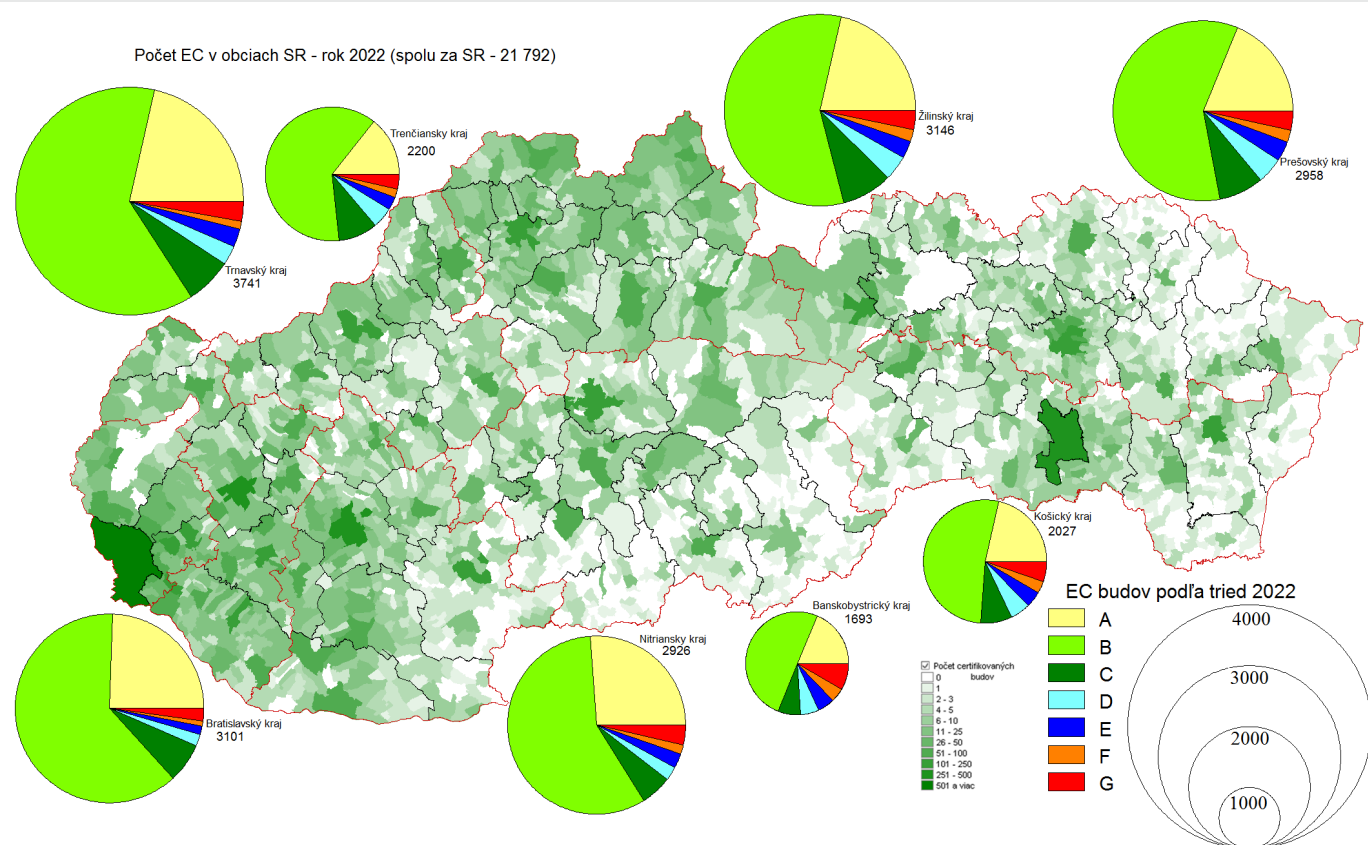
Ministerstvo priebežne aktualizovalo autorizácie autorizovaným osobám, ako aj notifikácie notifikovaným osobám. V rámci plnenia úloh dozornej činnosti bol vykonaný dohľad u 6 autorizovaných a notifikovaných osôb. Taktiež vykonávalo činnosť kontaktného miesta pre stavebné výrobky a v roku 2022 poskytlo 50 odpovedí na žiadosti, z toho 41 pre slovenských a 9 pre zahraničných žiadateľov.

Ministerstvo zabezpečovalo a koordinovalo proces energetickej certifikácie budov. V roku 2022 bolo v systéme centrálnej evidencie energetickej certifikácie evidovaných 21 792 energetických certifikátov (tabuľka č. 1). Za obdobie elektronickej evidencie energetických certifikátov za roky 2010 až 2022 je celkovo evidovaných viac ako 200 000 energetických certifikátov, z toho platných je 171 530. Bol schválený „Plán obnovy relevantných budov 2022“ každoročne pripravený na základe § 10 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rozdelenie širokopásmového pripojenia na internet v pevnej sieti podľa technológií a regiónov k 31.12.2022

Kraj	A	B	C	D	E	F	G	Spolu
Bratislavský kraj	758	1 932	210	62	46	27	66	3 101
Trnavský kraj	803	2 348	243	103	94	50	100	3 741
Trenčiansky kraj	316	1 372	212	106	73	40	81	2 200
Nitriansky kraj	766	1 687	167	78	77	51	100	2 926
Žilinský kraj	675	1 816	267	135	90	63	100	3 146
Banskobystrický kraj	315	852	120	101	93	70	142	1 693
Prešovský kraj	555	1 756	235	138	111	60	103	2 958
Košický kraj	433	1 066	165	106	86	63	108	2 027
Spolu za SR	4 621	12 829	1 619	829	670	424	800	21 792

Zdroj: IS INFOREG

4.3. Mestský rozvoj

Ministerstvo pokračovalo v naplňaní opatrení z Koncepce mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, v rámci ktorých sa činnosť v roku 2022 sústredila na prípravu podmienok pre revitalizáciu zanedbaných a nevyužívaných území tzv. „brownfieldov“.

Ministerstvo sa zúčastňovalo zasadnutí Monitorovacieho výboru OP URBACT III a Monitorovacieho výboru URBACT IV. URBACT – Slovenské kontaktné miesto poskytovalo odbornú a technickú pomoc zapojeným slovenským mestám a zároveň riadilo implementáciu CZ&SK (MMR ČR a MDV SR) Iniciatívy na prenos príkladu dobrej praxe OnStage zameraného na vytvorenie podmienok pre lepšiu integráciu detí zo sociálne ohrozených skupín prostredníctvom mimoškolských umeleckých vzdelávacích aktivít.

Ministerstvo sa zúčastňovalo zasadnutí Monitorovacieho výboru programu spolupráce ESPON 2020 a Monitorovacieho výboru programu spolupráce ESPON 2030.

V rámci kompetencií oddelenia politiky mestského rozvoja boli zabezpečované činnosti orgánu zodpovedného za plnenie funkcie národného kontaktného bodu pre iniciatívu NEB – Nový Európsky Bauhaus.

4.3. Mestský rozvoj

V oblasti verejných prác vykonáva ministerstvo činnosti na základe zákona č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov. V roku 2022 bolo vykonaných 65 štátnych dozorov nad verejnými prácami. Ministerstvu bolo predložených 45 dokumentácií stavebných zámerov verejných prác. Z celkového počtu bolo 35 stavebných zámerov zaradených do Súhrnného programu verejných prác.

V súlade so zákonom č. 254/1998 Z. z. v rámci výkonu činnosti štátnej expertízy bolo v roku 2022 vypracovaných 14 protokolov o vykonaní štátnej expertízy. Cieľom činnosti štátnej expertízy je zhodnotenie optimálneho využitia verejných investícií pri financovaní verejnej práce. V zmysle metodického pokynu MDV SR č. 44/2020 bolo v roku 2022 vypracovaných 10 protokolov o vykonaní rezortnej expertízy. Rezortná expertíza sa vykonáva na stavebný zámer s celkovou cenou od 5 mil. € do 20 mil. €. Rezortná expertízna kontrola, ktorou sa preveruje každá ďalšia dokumentácia vypracovaná na podklade stavebného zámeru, na ktorý bola vykonaná expertíza, bola v roku 2022 vykonaná jedenkrát.

V procese uskutočňovania verejnej práce bol štátny dozor vykonaný nad 12-timi verejnými prácami v mieste ich realizácie. Ministerstvom bolo skontrolovaných 8 záverečných technických a ekonomických hodnotení dokončených verejných prác, ktoré boli zaradené do databázy informačného systému verejných prác.

Plán na rok 2023

Ministerstvo bude aj v roku 2023 pokračovať v poskytovaní podpory vo forme dotácií na rozvoj bývania a zvýhodnených úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania za účelom rozširovania a obnovy bytového fondu na Slovensku.

V rámci Plánu obnovy a odolnosti SR je ministerstvo ako vykonávateľ komponentu 2: Obnova budov, Investície 2: Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov poskytovateľom podpory z prostriedkov EÚ. V roku 2022 ministerstvo vyhlásilo otvorenú Výzvu č. 1 na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu a v roku 2023 očakávame poskytnutie podpory na tento účel.

Ministerstvo bude zároveň naplňovať úlohy vyplývajúce z Bytovej politiky Slovenskej republiky do roku 2030. Aj v roku 2023 bude ministerstvo vykonávať kontrolu na podporených stavbách s cieľom získania informácie o stave podporených nájomných bytov. Ministerstvo bude naďalej aktívne zabezpečovať plnenie úloh v súlade so zákonom č. 246/2015 Z. z.

Ministerstvo bude naďalej plniť úlohy vyplývajúce z Koncepcie mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 a bude zabezpečovať funkciu národného kontaktného bodu „URBACT – Slovenského kontaktného miesta“. Zároveň sa bude pokračovať na rozširovaní informácií poskytovaných platformou www.dobremesto.gov.sk.

V oblasti energetickej hospodárnosti budov je prioritou dosiahnuť, na národnej úrovni prijateľné, konečné znenie návrhu smernice o EHB. Dôležitou úlohou je v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR zabezpečiť implementácie schválenej Reformy 3 kapitoly REPower.

V roku 2023 je plánované vykonať štátny dozor v priebehu uskutočňovania verejných prác nad 12-timi stavbami. Štátna expertíza a štátny dozor nad verejnými prácami vo fáze prípravy budú v roku 2023 vykonávané priebežne na základe žiadostí predkladateľov.

5

CESTOVNÝ RUCH

Cestovný ruch (ďalej „CR“) ako priereznové odvetvie hospodárstva patrí medzi odvetvia ekonomiky najviac zasiahnuté pandémiou ochorenia COVID-19. Rušenie pandemických opatrení a obmedzení začiatkom roka 2022 a očakávané oživenie vo februári 2022 zabrzdl ozbrojený konflikt na Ukrajine a s ním spojené dôsledky, ako prudký nárast cien energií a následne celkové zvýšenie cien tovarov a služieb.

Sekcia cestovného ruchu (ďalej „SCR“) realizáciou opatrení podporila rozvoj CR Slovenska s dôrazom na udržateľné využívanie potenciálu krajiny, zvyšovanie ekonomického rastu regiónov a zlepšenie rozpoznateľnosti Slovenska ako atraktívnej a autentickú dovolenkovú destinácie v súlade s programovým vyhlásením vlády, a strategickými a koncepčnými dokumentmi pre CR v intenciách Zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore v CR v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon“).

5.1 Základné údaje o cestovom ruchu Slovenska v roku 2022

K dôsledkom pandémie a reštriktívnych opatrení predchádzajúcich dvoch rokov, ktoré viedli k zníženiu výkonov v odvetví CR, sa pridal ozbrojený konflikt na Ukrajine, ktorý spôsobil ekonomickú a energetickú krízu v celom hospodárstve. Inflácia ako dôsledok tohto obdobia zasiahla aj ubytovacie a stravovacie zariadenia. Výrazné zdražovanie energií, potravín i ďalších vstupov v sektore HoReCa sa premietlo do konečných cien tovarov a služieb, aj keď ubytovacie zariadenia a gastro prevádzky v snahe udržať ceny na prijateľnej úrovni upravili obchodnú stratégiu, aby návštevníci pocítili zdražovanie čo najmenej.

V roku 2022 počet návštevníkov stúpol a bol tak piaty najvyšší za posledných 25 rokov. Dve tretiny celkovej návštevnosti tvorili domáci turisti, ich počet sa medziročne zvýšil o polovicu. Najviac domácich hostí navštívilo turisticky atraktívne kraje Žilinský, Prešovský a Banskobystrický. Pandémia najviac zdecimovala zahraničnú návštevnosť. Počet cudzincov bol vyšší ako za roky 2020 a 2021 spolu. Ich dynamickejší nárast podporilo zjednodušenie cestovania. V štruktúre zahraničných návštevníkov prevládali hostia z okolitých krajín. Najviac zahraničných návštevníkov pricestovalo z Českej republiky (563-tisíc) a Poľska (190-tisíc). Prevažovali návštevníci z Európskej únie, ktorí tvorili 81 % celkovej zahraničnej návštevnosti. Návštevníci z Európy mimo EÚ tvorili takmer 11 %, návštevníci z Ázie 3,8 % a Ameriky 3,5 %. Najviac, vyše milióna návštevníkov, sa ubytovalo v Bratislavskom a v Žilinskom kraji. Kým v Bratislavskom kraji dominovali cudzinci, v Žilinskom to boli domáci hostia. Celkovo hostia strávili v ubytovacích zariadeniach 12,7 milióna nocí, čo predstavuje medziročný nárast o viac ako polovicu. Priemerný počet prenocovaní sa medziročne znížil.

Štatistické údaje CR na Slovensku 2023

Ukazovateľ	Rok		Rok		% 2022 / 2019	% 2022 / 2020	% 2022 / 2021
	2019	2020	2021	2022			
Počet ubytovaných návštevníkov	6 432 934	3 210 007	2 724 587	4 831 628	- 25 %	51 %	77 %
domáci	3 957 840	2 355 996	2 148 900	3 237 480	- 18 %	37 %	51 %
zahraniční	2 475 094	854 011	575 687	1 594 148	- 36 %	87 %	177 %
Počet prenocovaní celkom	17 703 695	9 790 597	8 169 505	12 719 545	- 28 %	30 %	56 %
domáci	11 452 830	7 443 029	6 704 262	8 955 662	- 22 %	20 %	34 %
zahraniční	6 250 865	2 347 568	1 465 243	3 763 883	- 40 %	60 %	157 %
Priemerný počet prenocovaní	2,8	3,1	3,0	2,6			
domáci	2,9	2,9	3,1	2,8			
zahraniční	2,5	2,7	2,5	2,4			

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2023

5.2 Legislatíva

SCR podporuje trh pre podnikanie v CR a **znižovanie byrokratickej záťaže podnikateľského prostredia** plnením úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády.

Novelou Zákona č. 248/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa **rozšírila definícia sezónnej práce v cestovnom ruchu**.

Novelizáciou Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov bola **upravená Odvodová odpočítateľná položka pri sezónnej práci**.

Novelizácia Zákona prostredníctvom zákona č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine a zákona č. 490/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon, boli predložené ako iniciatívny materiál a ich obsahom sú úpravy a zmeny vzhľadom na skúsenosti získané z aplikačnej praxe. V § 27a a § 27k a § 27l sa zaviedli a definovali **nové nástroje financovania rozvoja CR, a to príspevok za poskytnutie ubytovania odídencovi v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine a príspevok na pomoc podnikom v súvislosti so zmiernením negatívnych ekonomických následkov v sektore CR**, v § 27j sa vypustil termín,

do ktorého bolo možné poskytovať príspevok na odstránenie negatívnych následkov pandémie, aby aj naďalej zostala možnosť poskytovať štátnu pomoc v tejto oblasti. V § 31d došlo k vypusteniu povinnosti preukazovať splnenie podmienok podľa § 14 ods. 1 Zákona k 31. decembru 2022 v snahe zabrániť zániku oblastných organizácií CR, ktoré aj bez nesplnenia povinnosti podľa § 14 čelia nepriaznivým dôsledkom situácie spojenej s pandemiou. Dôležitou zmenou je doplnenie prechodného ustanovenia § 31e Zákona, ktoré umožňuje organizáciám CR žiadať o dotáciu poskytovanú ministerstvom v roku 2024 podľa údajov predkrízového roka 2019 vzhľadom na pretrvávajúcu situáciu spojenú s pandemiou.

Zákonom č. 516/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, od 01.01.2023 nadobudol účinnosť § 85km ods. 10 (prechodné ustanovenie), ktorým sa do 31.03.2023 uplatňuje **znižená sadzba dane 10 %** zo základu dane na prepravu osôb visutými a pozemnými lanovkami a lyžiarskymi vlekmí, na sprístupnenie krytých a nekrytých športových zariadení na účely vykonávania športu, na vstupné do umelých kúpalísk a na reštauračné a stravovacie služby. Pozmeňujúcim návrhom k novele zákona č. 9/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa s účinnosťou od 01.04.2023 dopĺňa príloha č. 7a k zákonu č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ktorá upravuje zoznam služieb podľa štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (CPA) so zníženou sadzbou dane 10 % zo základu dane podľa § 27 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z.

Z dôvodu zvýšenia daňovej transparentnosti a zlepšenia fungovania už existujúcich nástrojov administratívnej spolupráce bol prijatý Zákon č. 250/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmto sa na Slovensku **uvádza do praxe smernica Európskej únie**, ktorá túto povinnosť pre **digitálne platformy** zavádza na území celej únie. S účinnosťou od 1. januára 2023 musia digitálne platformy ako Booking, Airbnb, Uber či Bolt automaticky poskytovať informácie daňovým úradom o predávajúcich využívajúcich digitálne platformy, teda zasielať údaje daňovým úradom o príjmoch poskytovateľov.

5.3 Vzdelávanie a spolupráca s akademickou obcou

Ministerstvo každoročne prispieva na odborné vzdelávanie v oblasti CR pre odbornú a laickú verejnosť zamerané na inovatívne prístupy v udržateľnom CR v zmysle § 29 ods. 10 Zákona. Zámerom je skvalitnenie úrovne odborného vzdelávania prepájaním škôl a zamestnávateľov pre zlepšenie praktických zručností absolventov (duálne vzdelávanie), prepojenie potreby pracovného trhu s formálnym celoživotným vzdelávacím systémom, ako aj posudzovanie možnosti stratifikácie odbornej výučby v CR. Pri plnení výchovno-vzdelávacia činnosť SCR spolupracuje so SLOVAKIA TRAVEL v rozsahu jej hlavnej činnosti.

Napriek podpore vzdelávania dlhodobo klesá počet študentov odborov gastru, hotelierstva a CR. Sektor patrí k odvetviám, kde je aj dlhodobý pokles zamestnanosti nielen na pozíciách pre nízkoprijímové pomocné práce, rovnako sú voľné aj rôzne manažérske a odborné pozície.

SCR prikladá vysoký význam **spolupráci s akademickou obcou**. Ministerstvo podpísalo Memorandum o spolupráci s Univerzitou Sv. Cyrila a Metoda v Trnave (február 2022) a Memorandum o spolupráci s Ekonomickou univerzitou v Bratislave (december 2022). Cieľom memoránd je vzájomná vedecká a pedagogická spolupráca oboch partnerov vo vybraných oblastiach štúdia a vedy, spoločných výskumných aktivitách v rámci národných a európskych projektov a aktivít týkajúcich sa CR.

5.4 Spolupráca s medzinárodnými organizáciami

Na dosahovanie strategických cieľov SR v oblasti CR a prezentácie Slovenska SCR zastupuje SR v medzinárodných organizáciách a združeniach CR. Členstvo v týchto inštitúciách nás zaväzuje k zabezpečovaniu plnenia úloh a koncepcie štátnej politiky a implementácie trendov, odporúčaní a strategických dokumentov a medzinárodných zmlúv do slovenského ekosystému CR.

Realizujeme aktivity najmä v **Regionálnej komisii Svetovej organizácie cestovného ruchu pre Európu (UNWTO Commission for Europe CEU)**. S ročnou periodicitou predkladáme priority do programu práce komisie a štatistické informácie do publikácií UNWTO Compendium a Yearbook of Tourism Statistics. Každoročne zabezpečujeme účasť na zasadnutí Regionálnej komisie UNWTO a komunikáciu s Regionálnou komisiou na báze pravidelných videokonferencií a stretnutí.

- Ako reakcia na agresiu Ruskej federácie voči Ukrajine sa v apríli 2022 konalo **1. mimoriadne zasadnutie Valného zhromaždenia UNWTO v Madride. Cieľom bolo pozastavenie členstva RF** v najväčšej svetovej organizácii CR. Týmto aktom sa vôbec po prvýkrát v histórii pozastavilo členstvo krajiny v UNWTO. SR hlasovala za vylúčenie.
- Téma **udržateľného CR, strata pracovnej sily v sektore turizmu a nárast nákladov** brániacich rozvoju CR boli témami 67. zasadnutia Európskej komisie UNWTO v júni 2022. Súčasťou podujatia bola aj konferencia Rozvoj vidieckeho CR, ktorý je považovaný za hybnú silu rozvoja celej krajiny.
- SR predložila **kandidatúru na post člena výkonného výboru UNWTO na roky 2023-2027** na zasadnutí Výkonného výboru UNWTO v novembri 2022 v Marrákeši. Hlavným cieľom kandidatúry je zviditeľnenie krajiny, jej širšia prezentácia na medzinárodnom trhu, ako aj podpora dynamiky vzťahov SR s UNWTO a jej členskými krajinami v oblasti CR.

- Slovensko sa zúčastnilo na neformálnom stretnutí ministrov CR členských štátov EÚ v marci 2022 v Dijone, ktoré sa konalo ako súčasť oficiálnych aktivít organizovaných Francúzskom počas jeho predsedníctva v Rade EÚ. Na tomto stretnutí prebiehalo schvaľovanie strategického dokumentu „Prechod zmeny cestovného ruchu (Tourism Transition Pathway)“ a prerokovávanie ďalšieho smerovania európskeho CR.
- **21. Európske fórum cestovného ruchu (ETF)** v rámci českého predsedníctva v Rade EÚ v novembri 2022 v Prahe sa venovalo úlohe vlád členských krajín v sektore CR, chýbajúcemu ľudskému kapitálu, zvýšenej potrebe odborného vzdelávania a začleneniu najmladšej generácie do rozvoja CR. Ďalšou témou boli regulatívy v rámci Package Travel Directive (emisie voucherov a ich refundácie a ochrana spotrebiteľov) a návrh implementácie legislatívnej regulácie krátkodobého nájmu (STR).

Spolupráca a propagácia krajín Vyšehradskej skupiny V4 ako neformálneho zoskupenia sa realizuje pod značkou Discover Central Europe. Každoročne sa konajú stretnutia na úrovni štátnych tajomníkov zodpovedných za CR a generálnych riaditeľov národných marketingových organizácií CR. Realizuje sa podpísanie protokolu o spolupráci v oblasti CR a marketingového plánu na daný rok. V júli 2022 začalo ročné predsedníctvo Slovenska v zoskupení V4. Propagačné aktivity a prezentácia Slovenska v zahraničí ako atraktívnej turistickej destinácie pod značkou „Travel to Slovakia Good Idea“ od apríla 2021 pokračujú v gescii SLOVAKIA TRAVEL.

Sekcia cestovného ruchu spravuje Register organizácií CR v súlade s § 26 Zákona. Správa zahŕňa registráciu nových organizácií CR a registráciu zmien: vznik/zánik členstva subjektov, voľba/odvolanie členov orgánov. V roku 2022 bolo v Registri OCR registrovaných 39 oblastných organizácií CR (OOCR) a 8 krajských organizácií CR (KOOCR).

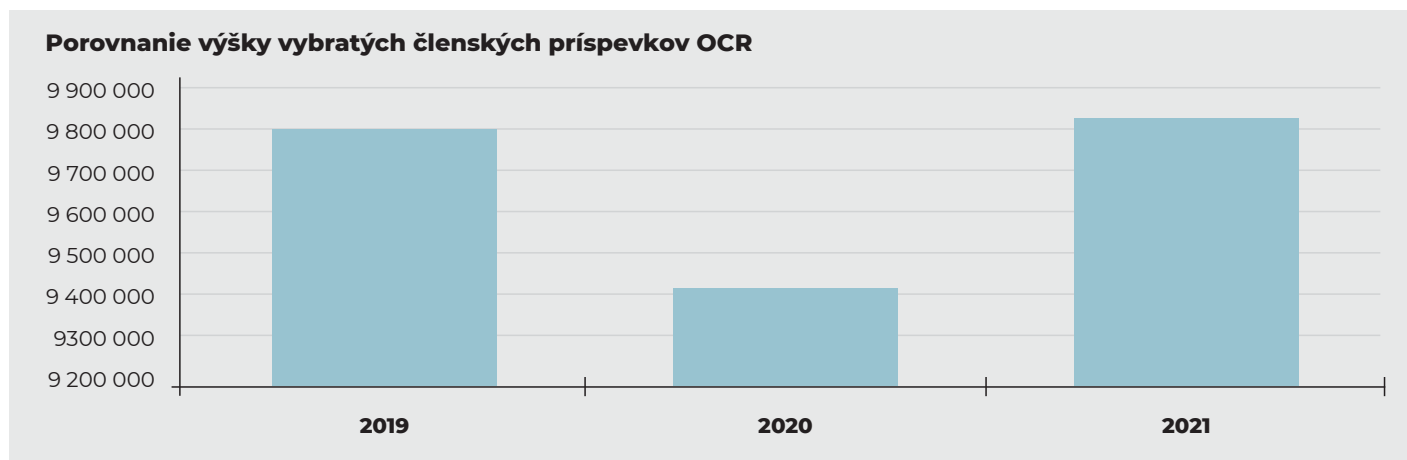
Ministerstvo každoročne poskytuje dotácie organizáciám CR v súlade s § 29-31 Zákona. V roku 2022 bolo podporených 45 OCR, z toho 38 OOCR a 7 KOOCR. Celkové navýšenie poskytnutých dotácií pre OCR predstavuje 2,71 % oproti roku 2021. Dotáciou bola podporená hlavná činnosť OCR, ktorý ustanovuje 9 aktivít, na ktoré môžu byť prostriedky poskytnuté.

Podporená aktivita	Poskytnutá dotácia			
	celkom v €	podiel v %	z toho bežné výdavky v €	z toho kapitálové výdavky v €
Marketing a propagácia	3 888 356,90	46,30	3 868 356,90	20 000,00
Činnosť Turistických informačných centier	253 091,43	3,01	205 625,43	47 466,00
Tvorba a podpora rezervačného systému	2 000,00	0,02	2 000,00	0,00
Udržateľné produkty CR	1 988 726,81	23,68	1 926 066,81	62 660,00
Podpora atraktivít lokality	477 470,08	5,69	436 670,08	40 800,00
Infraštruktúra CR	1 465 259,31	17,45	1 057 025,31	408 234,00
Strategické dokumenty	179 610,00	2,14	179 610,00	0,00
Systému kvality služieb	23 140,00	0,28	23 140,00	0,00
Vzdelávacie aktivity v CR	120 070,00	1,43	120 070,00	0,00
Spolu za SR	8 397 724,53	100,00	7 818 564,53	579 160,00

Zdroj: Vlastné spracovanie

Medzi podporné nástroje CR patrí propagácia **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, najmä infraštruktúry líniového typu, cykloturistického značenia, objektov doplnkovej infraštruktúry, mapových podkladov a propagácie. Marketingové aktivity sú financované vybranými formami marketingového mixu z dotácie poskytovanej OCR. Súčasťou poskytovaných dotácií je aj **podpora** členských obcí patriacich do **najmenej rozvinutých regiónov** ako dôležitý faktor udržateľného rastu regiónov a podpora domáceho CR.

Kedže nárok na dotáciu sa vypočítava na základe výšky vybranej dane za ubytovanie porovnaním s členskými príspevkami, ktoré daná OCR vzbierala od svojich členov, obdobie pandémie COVID-19 by sa na výške nároku na dotáciu prejavilo už v roku 2022. Na základe prechodného ustanovenia súvisiaceho s pandemickou situáciou bol podľa § 31e Zákona použitý výpočet maximálnej výšky dotácie z roku 2019.

Zdroj: Organizácie cestovného ruchu

V porovnaní s rokom 2019 členské príspevky v roku 2020 klesli o 4 %, v roku 2021 naopak vzrástli o 0,3 %. Negatívny vplyv pandémie je vidieť najmä na počte prenocovaní a výške vybratej dane.

Porovnanie výšky vybranej dane za ubytovanie za sledované obdobie

2019	29 289 880,70 €
2020	19 813 045,43 €
2021	18 320 266,06 €

Zdroj: Organizácie cestovného ruchu

5.6 Štátna pomoc v cestovnom ruchu

Pandémia ochorenia COVID-19 a mimoriadna situácia v dôsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajine priniesli potrebu vytvoriť sanačné nástroje finančnej pomoci.

Schémy pomoci zamerané na podporu podnikov v odvetví CR a **zníženie negatívnych dopadov pandémie ochorenia COVID-19** v čase pozastavenia ich činnosti prijatými opatreniami vlády SR a Úradu verejného zdravotníctva a v dobe po zrušení predmetných opatrení, kedy sa znížený dopyt po ich službách negatívne prejavil na ich ekonomickej situácii:

- **Schéma minimálnej pomoci** na podporu podnikov v odvetví cestovného ruchu v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 č. DM-17/2020 bola vyhlásená dňa 15.12.2020. Od jej spustenia do decembra 2022 bolo vyhlásených celkom 9 výziev. Poskytovanie pomoci bolo ukončené v decembri 2022. Objem vyplatenej pomoci pre 8 995 subjektov bol 147 955 025,39 €.
- **Schéma štátnej pomoci** (veľká schéma) na podporu podnikov v odvetví cestovného ruchu v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 č. SA.62256 (2021/N) orientovaná na stredné a veľké podniky je uzavretá a poskytovanie pomoci bolo ukončené. Od jej spustenia od júna 2021 do decembra 2022 boli vyhlásené 3 výzvy. Objem vyplatenej pomoci pre 429 subjektov bol 36 704 161,93 €.

V zmysle Uznesenia vlády SR č. 185/2022 zo 16.03.2022 k návrhu na vyhlásenie poskytovania dočasného útočiska v súlade s vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ 2022/382) je od 30.03.2022 účinný zákon č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine, známy aj ako „Lex Ukrajina“, ktorým sa z dôvodu ozbrojeného konfliktu na Ukrajine menili a dopĺňali niektoré zákony. Ministerstvo poskytuje pomoc vo forme finančného príspevku za poskytnutie ubytovania odídencovi. Pomoc je motivačným nástrojom štátu pre sprístupnenie ubytovacích kapacít podnikateľov odídencom. Ministerstvo uzatvorilo 1 152 zmlúv o poskytnutí príspevku za ubytovanie odídencov, ktoré sú podkladom pre žiadosť o vyplatenie príspevku. Na základe uzatvorenej zmluvy 1 010 žiadateľov požiadalo o preplatenie príspevku pre 22 857 odídencov, z toho 7 120 detí, v celkovom objeme 15 643 823,93 €.

A close-up photograph of the European Union flag, showing the blue fabric and yellow stars. A large, bold, white number '6' is overlaid on the upper left portion of the flag.

6

EUROFONDY

Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky si aj v roku 2022 aktívne plnilo svoje úlohy v oblasti riadenia a koordinácie projektov implementovaných v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (OPII), Nástroja na prepájanie Európy (CEF) a Plánu obnovy a odolnosti SR (POO). Cieľom ministerstva dopravy v poslednom roku implementácie OPII (do 12/2023) je vyčerpať všetky financie, ktoré sú k dispozícii. Pri dopravných projektoch je možné skonštatovať, že ide o reálny cieľ.

V roku 2022 splnilo MD SR ako Riadiaci orgán OPII úlohy stanovené Vládou SR týkajúce sa zazmluvňovania a čerpania finančných prostriedkov z EÚ. Stav implementácie OPII bol podrobne zhodnotený na dvoch zasadnutiach Monitorovacieho výboru OPII (MV OPII), z ktorých sa pre pokračujúce obmedzenia z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 jedno konalo online (máj 2022) a jedno prezenčne (december 2022). Rovnakou formou sa uskutočňovali aj Riadiace výbory OPII.

6.2 Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020 (stav k 31. 12. 2022)

6.1.3 Kontrahovanie a čerpanie

Úroveň zazmluvnenia celého OPII sa v roku 2022 zvýšila o 700 mil. € na hodnotu 6 329 mil. € (105% alokácie). Úroveň certifikovaného čerpania sa za rok 2022 zvýšila o 722 mil. € na hodnotu 3 421,3 mil. € (57 % alokácie).

Kontrahovanie a čerpanie OPII k 31. 12. 2022 (EÚ zdroj)

Program	Prioritná os	Alokácia	Kontrajovanie		Čerpanie	
		€	€	%	€	%
	PO 1 - Železničná infraštruktúra (TEN-T CORE) a obnova mobil. prostriedkov	725 839 166	985 269 706	135,74 %	552 212 360	76,08 %
	PO 2 - Cestná infraštruktúra (TEN-T)	1 112 500 000	1 212 601 358	109,00 %	930 802 905	83,67 %
	PO 3 - Verejná osobná doprava	399 337 000	395 496 205	99,04 %	202 975 499	50,83 %
	PO 4 - Infraštruktúra vodnej dopravy (TEN-T CORE)	29 463 000	28 921 972	98,16 %	1 411 268	4,79 %
OP integrovaná infraštruktúra	PO 5 - Železničná infraštruktúra (TEN-T CORE) a obnova mobil. prostriedkov	343 951 749	351 122 085	102,08 %	92 947 089	27,02 %
	PO 6 - Cestná infraštruktúra (mimo TEN-T CORE)	644 586 032	702 707 648	109,02 %	250 171 441	38,81 %
	PO 7 - Informačná spoločnosť	656 940 302	85 915 983	92,28 %	142 618 000	21,71 %
	PO 8 - Technická pomoc	87 000 000	85 915 983	98,75 %	63 238 803	72,69 %
	PO 9 - Podpora výskumu, vývoja a inovácií	1 030 580 946	953 010 264	92,47 %	483 119 000	46,88 %
	PO 10 - Podpora výskumu, vývoja a inovácií v Bratislavskom kraji	106 465 015	107 407 490	100,89 %	43 450 017	40,81 %
	PO 11 - Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP	694 637 672	730 231 261	105,12 %	515 085 567	74,15 %
	PO 12 - Rozvoj konkurencieschopnosti MSP v Bratislavskom kraji	108 636 729	105 643 662	97,24 %	79 962 129	73,61 %
	PO 13 - Technická pomôcť Val	67 585 000 2 415 000 70 000 000	63 086 318 2 255 679 65 341 998	93,34 % 93,40 % 93,35 %	61 185 055 2 187 730 63 372 784	90,53 % 90,59 % 90,53 %
CELKOM		6 009 937 611	6 329 876 644	105,32 %	3 421 366 862	56,93 %

Bližšie informácie o finančných ukazovateľoch a projektoch operačného programu sú dostupné na stránke www.opii.gov.sk.

Cestné projekty

V roku 2022 pokračovali stavebné práce na viacerých úsekoch diaľnic, rýchlostných ciest a ciest 1. triedy. V roku 2022 pribudlo 9 nových zazmluvnených projektov v oblasti rýchlostných ciest a mostov a ciest 1. triedy, väčšinou so zameraním na modernizáciu a zlepšenie

bezpečnostných parametrov ciest v TT, NR, TN, ZA, BB, PO a KE kraji, a tiež na zvyšovanie bezpečnosti dopravy na diaľnici D1. V roku 2022 pokračovali stavebné práce na dôležitom diaľničnom privádzaní z Kysuckého Nového Mesta na diaľnicu D3 a výrazne pokročila výstavba rýchlostných ciest napr. R4 Prešov severný obchvat, 1. etapa a R3 Tvrdošín – Nižná.

Počas sledovaného obdobia bol schválený veľký projekt „R2 Košice Šaca – Košické Olšany, II. úsek“ zo strany EK, taktiež bolo ukončené verejné obstarávanie, a bola podpísaná zmluva o dielo s dodávateľom.

Celkovo boli ukončené 4 národné projekty s čerpaním 63,61 mil. €. Vyhlásených bolo 5 nových vyzvaní s alokáciou 46,39 mil. € (EÚ zdroj).

Celková dĺžka zmodernizovaných ciest I. triedy zo zdrojov OP II dosiahla k 31.12.2022 **299,58 km** a **6,26 km** vybudovaných ciest I. triedy. Celková dĺžka novovybudovaných diaľnic dosiahla k 31. 12. 2022 **hodnotu 82,82 km**.

Železničné projekty

Výhody plynúce z realizácie eurofondových projektov v doprave môžu využívať obyvatelia vo všetkých krajoch Slovenska. Od začiatku programového obdobia postupne pribúdajú moderné regionálne vlaky.

V roku 2022 bol po období skúšobnej prevádzky (2021) vozidiel ozubnicovej železnice vo Vysokých Tatrách projekt úspešne ukončený. Podobne bola ukončená modernizácia trate Púchov – Považská Teplá v dĺžke 15,92 km. Medzi riadne ukončené projekty patrí aj „projekt telematiky ŽSR“, v rámci ktorého bolo vyčerpaných 17,23 mil. € v prospech modernizácie širokopásmovej komunikačnej siete ŽSR.

V roku 2022 boli zazmluvnené 4 projekty v sume 225 mil. €, z toho jeden kľúčový železničný projekt „modernizácia železničného uzla Žilina“. Uvedený projekt bude rozdelený na dve fázy, druhá fáza sa bude realizovať z alokácie Programu Slovensko. Fázovanie sa predpokladá aj pri projekte modernizácie železničnej trate v úseku „Svrčinovec – štátna hranica SR/ČR“.

V uvedenom sledovanom období úspešne pokračovala výstavba terminálu integrovanej osobnej prepravy Trebišov a tiež tri dôležité projekty výstavby technickej údržby vlakov v Nových Zámkoch, Zvolene a Humennom, ktoré významne zvýšia kvalitu cestovania.

Okrem toho pokročila príprava viacerých menších, no regionálne významných modernizácií na tratiach južného Slovenska.

Verejná osobná doprava

Podpora ekologických druhov dopravy je jedným z kľúčových cieľov v rámci OP II. K 31.12.2022 bolo úspešne ukončených 17 projektov. V roku 2022 bolo zazmluvnených 12 projektov v celkovej výške 87,67 mil. €. V rámci verejnej osobnej dopravy sa realizujú projekty v mestách Bratislava, Košice, Prešov a Žilina.

V realizácii pokračuje aj projekt dodania trolejbusov pre Bratislavu, v roku 2022 boli podpísané kúpne zmluvy na 50 ks vozidiel. Okrem trolejbusov bola podpísaná kúpna zmluva na dodávku ďalších 10 ks električiek. Zazmluvnením týchto projektov stúpol plánovaný počet nových mobilných prostriedkov dráhovej MHD na 182 ks.

V Bratislave v roku 2022 pokračovala výstavba dlhoočakávanej električkovej trate v Petržalke od zástavky Bosáková po Janíkov Dvor. Z dôvodu nízkej prestavanosti bude uvedený projekt rozdelený na dve fázy, druhá fáza sa bude realizovať z alokácie Programu Slovensko.

Medzi pokračujúce projekty patrí modernizácia údržbových základní trolejbusov a električiek, modernizácia infraštruktúry trolejbusových tratí a meniarňí, ako aj výstavba nových trolejbusových tratí a obrátisk v Bratislave. Realizácia pokračovala vo viacerých projektoch výstavby terminálov integrovanej osobnej prepravy v Bratislave, a začali sa dva projekty modernizácie údržbovej základne v Košiciach.

Celková dĺžka zmodernizovaných električkových tratí dosiahla k 31. 12. 2022 hodnotu 14,66 km. Počet dodaných nových vozidiel dráhovej MHD je 82 ks.

Vodná doprava

Cieľom projektov vodnej dopravy je zlepšenie kvality služieb poskytovaných na dunajskej vodnej ceste a zvýšenie bezpečnosti v prístavoch Bratislava a Komárno. Projekty sú zamerané na zvýšenie bezpečnosti vodnej dopravy na Dunaji formou zavádzania moderných technológií a zlepšovanie parametrov plavebnej dráhy. K 31.12.2022 bolo celkovo riadne ukončených 6 projektov. V oblasti vodnej dopravy ku 31.12.2022 síce pretrvával problém s nízkou absorpciou a výkonnosťou prioritnej osi, avšak po zazmluvnení 5 projektov v celkovej sume 27,37 mil. € a vyhlásení 6 vyzvaní (v sume 50,72 mil. €) predpokladáme dostatočný absorpčný potenciál.

V priebehu roka 2022 bol zazmluvnený jeden z dvoch významných projektov a to „Opatrenia na rehabilitáciu Dunaja (DaReM - Da-

nube Rehabilitation Measures)- realizačná časť" v sume 25,38 mil. € a pre druhý „Modernizácia plavebných komôr Vodného diela Gabčíkovo" v sume 22,5 mil. € bolo vyhlásené vyzvanie, ktorého realizáciu očakávame v roku 2023.

Informatizácia spoločnosti

V roku 2022 bolo v rámci Prioritnej osi č. 7 – Informačná spoločnosť (PO7) zazmluvnených 234 projektov v rámci národných (6 nových zmlúv) a dopytovo-orientovaných výziev (228 nových zmlúv). K 31.12.2022 bolo zazmluvnených 606,2 mil. €, čo predstavuje 92% z celkovej sumy (676,9 mil. €). K 31.12.2022 bolo vyčerpaných 142,6 mil. €, čo predstavuje 22,00 % alokácie na informatizáciu.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky ako sprostredkovateľský orgán pre PO7 vyhlásil 9 vyzvaní pre národný projekt a 4 dopytovo-orientované výzvy. Zároveň na konci roka 2022 bol Riadiacim výborom PO7 OPII schválený 1 národný projekt.

Súčasne v roku 2022 sa v rámci pripravovanej revízie OPII, verzia 14.1, navrhla realokácia finančných prostriedkov vo výške 30 mil. € (zdroj EÚ) z PO7 OPII do PO11 OPII.

Bližšie informácie o projektoch PO7 sú dostupné na webovej stránke www.mirri.gov.sk.

Výskum a inovácie

Sprostredkovateľskými orgánmi pre oblasť výskumu a inovácií v OPII sú Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR) a Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR).

V roku 2022 bolo v rámci prioritných osí 9 až 13 (pôvodný OP Výskum a inovácie) zazmluvnených 183 projektov v sume 154 338 888,66 €, z toho 179 DOP v sume 151 827 407,51 € a 4 TP v sume 2 511 481,15 €. Celkový nárast kontrahovania bol v 2022, 148 582 001 €. Čerpanie za rok 2022 vzrástlo o 290 221 025 €.

V roku 2022 bola vyhlásená 1 DOP výzva v alokácii 15 mil. € v gescii MH SR so zameraním na podporu inovácií a technologického transferu v podnikoch. V gescii MŠVVaŠ SR neboli vyhlásené výzvy/vyzvania.

Bližšie informácie o projektoch v oblasti výskumu a inovácii sú dostupné na webovej stránke www.opvai.sk.

6.2 Nástroj na prepájanie Európy

Kohézna obálka pre SR má v rámci CEF tzv. **národnú obálku** v sume 497 000 000 €. Členský štát (ČŠ) môže najskôr zazmluvňovať **70% svojej obálky (pre SR to je 347 900 000 €)**. Tieto zdroje sú na ČŠ viazané do konca 2023, nezazmluvnené zdroje sú následne poskytnuté do súťaže medzi kohézne krajiny.

SR v rámci **prvej výzvy CEF**, zverejnenej v 3Q/2021, **zazmluvnilo** v roku 2022 projekty v sume 219 402 030 €.

SR v rámci **druhej výzvy SR**, zverejnenej v 3Q/2022 **predložila** projekty v sume 34 670 104,60 €. Či projekty budú schválené bude známe v 2Q/2023.

Za predpokladu schválenia predložených projektov v rámci druhej výzvy, bude v rámci Kohéznej obálky CEF **zostatková, nezazmluvnená suma 93 827 865,40 €** ktorú môže SR použiť na projekty v rámci výzvy 2023 (hlavne železničnej infraštruktúry).

Je potrebné zdôrazniť, že **zvyšných 30% (149 100 000 €) svojej obálky** bude k dispozícii až vo výzvach od roku 2024 na súťažnej báze.

6.3 Plán obnovy

Komponent 3: Udržateľná doprava má alokáciu 801 mil. €. V priebehu roka 2022 boli zaslané prijímateľom dve vyzvania na projekty redesign procesu medzinárodného cestovného poriadku (TTR) (Investícia 1) a nákup 5 ks ekologických kolajových vozidiel (Investícia 2). Koncom roka bol zazmluvnený jeden projekt týkajúci sa nákupu 5 ks ekologických kolajových vozidiel pre osobnú dopravu. V roku 2023 plánuje MD SR pripraviť v spolupráci s Národnou implementačnou a koordinačnou autoritou (NIKA) ďalšie vyzvania, zazmluvňovanie a implementáciu vybraných projektov.

MD SR v spolupráci s NIKA začalo v roku 2022 pripravovať návrh nového komponentu „REPowerEU“, ktorý navrhla EK. Predpoklad jeho schválenia je v roku 2023. Cieľom uvedeného komponentu je dosiahnutie cenovo dostupnej, bezpečnej a udržateľnej energie

pre Európu nezávislej od ruských fosílnych palív ešte pred rokom 2030. Investície by mali byť smerované najmä do nízkouhlíkovej a ekologickej dopravy.

6.4 Program Slovensko (PSK stav k 31.12.2022)

Dňa 22.11.2022 bol Európskou komisiou schválený PSK. V rámci PSK bude MD SR vystupovať ako Sprostredkovateľský orgán pre opatrenia týkajúce sa:

- Znižovania energetickej náročnosti budov - 416 550 000 €
- Revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území v intravilánoch sídiel - 21 500 000 €
- Modernizácie železničnej infraštruktúry - 686 245 986 €
- Výstavby diaľnic a rýchlostných ciest - 839 743 184 €
- Modernizácie ciest I. triedy (primárne výstavba obchvatov) - 240 642 000 €
- Rozvoja vodnej dopravy - 5 000 000 €
- Rozvoja verejnej osobnej dopravy - 790 600 000 €

V rámci rozvoja verejnej osobnej dopravy bude výber projektov realizovaný najmä samosprávou prostredníctvom Rád partnerstva (Integrované územné stratégie) a Koooperačných rád (Udržateľný mestský rozvoj).

V rámci prípravy PSK sa MD SR podieľalo, rokovaniami s EK, prípravou textácie jednotlivých opatrení, merateľnými ukazovateľmi ako aj pripomienkovaním riadiacej dokumentácie. Zároveň prebiehala komunikácia so samosprávou pri tvorbe zásobníka projektov pre opatrenia 2.8.1 a 2.8.3 týkajúce sa verejnej osobnej dopravy ako aj ostatnými prijímateľmi (NDS, a.s., SSC, ŽSR, ZSSK a pod.).

Plán na rok 2023

Programové obdobie 2014 – 2020: **OPII** vstúpilo do svojej záverečnej fázy. Pred riadiacim orgánom a tromi sprostredkovateľskými orgánmi stojí záverečný rok, počas ktorého je potrebné vyčerpať zdroje Európskej únie.

Udalosti krízy na Ukrajine v spojení s energetickou krízou ovplyvní v roku 2023 presun finančných zdrojov na nové prioritné osi a to na podporu utečencov Ukrajiny tzv. CARE a podporu domácností ohrozených energetickou krízou tzv. SAFE iniciatívou. Navrhované realokácie musia schváliť členovia

Monitorovacieho výboru a EK.

V časti doprava ministerstvo v roku 2023 plánuje zazmluvniť iba tie projekty, v ktorých sú schválené zámery, vyhlásené verejné obstarávanie a doba realizácie je splniteľná do 31.12.2023.

V roku 2023 sa pre **Program Slovensko** očakáva podpísanie Zmluvy o poverení medzi Riadiacim orgánom (MIRRI SR) a Sprostredkovateľským orgánom (MD SR) a vypracovanie riadiacej dokumentácie pre implementáciu PSK. Koncom roka predpokladáme vyhlásenie prvých výziev pre opatrenia v kompetencii MD SR najmä pre fázované projekty a znižovania energetickej náročnosti budov.

V prípade Plánu obnovy bude MD SR zazmluvňovať projekty železničnej infraštruktúry, ktoré boli počas 2022 v procese verejného obstarávania a rozbiehať zazmluvňovanie na nové investície z iniciatívy REPower EU.